

Kulturně
2003

společenský • 9

časopis
na internetu

DOBŘÁ ADRESA

Z obsahu

Rádio je kulisa pro vypnuté mozky
(rozhovor s Disneybandem)

„Jsem sedlák z Bubenče“
(rozhovor s britskou lady)

Literaturistický průvodce
Štěpána Kučery

Rumunsko

Obsah:

Příloha

Štefan Švec: **S nůsí po horách (zápisky ze zájezdu do českých vesnic v Rumunsku)** (68)

Rozhovor I.

Rádio je kulisa pro vypnuté mozky,
rozhovor s duem Disneyband (4)

Co jsme (ne)vykradli

Martin Groman: **Ozvěny Vltavy 2** (10)

Jakub Šofar: **Šosky 21** (15)

Jakub Šofar: **Centimetry dálky** (16)

Představujeme...

Obrazy výtvarné skupiny Arttoday (18)

Hana Pachtová: **Tři povídky** (24)

Štěpán Kučera: **Sokrates** (36)

Literaturistický průvodce Štěpána Kučery
Petr Zemek (40)

Strž DA (recenzní prostředek)

Literatura: Štefan Švec: **Do Štegera a zpátky** (44) / **Historie:** Martin Groman: **Salon, život a dílo Mikuláše Ryvína** (45)

Rozhovor II.

Jsem sedlák z Bubenče,
rozhovor s lady Luisou Abrahams (48)

Kafe Evy Hrubé (54)

Ze vtipných emailů (62)

Média v okurkové sezóně

Miroslav Cingl: **Učitelky na Jadranu** (64)

Podobrazník

Honza Hanzl: **K čemu jsem?** (66)

Na titulní stránce: Štefan Švec, „Boty“, 2003, (k příloze na str. 66)

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 12, ročník 4. E-mail: dobraadresa@firstnet.cz. Vydávají Přátelé Dobré adresy. Šéfredaktor: Štefan Švec. Redakce: Miroslav Cingl, Martin Groman, Štěpán Kučera, Jan Los, Vladimír Novotný, Kateřina Rudčénková, Viki Shock, Jakub Šofar. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Časopis vychází s laskavou podporou Ministerstva kultury České republiky a Nadace Český literární fond. Redakci nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafín a FirstNet a. s.

Naši milí,

každé loučení je smutné. Kromě jednoho. Když se loučíte se mnou. Lidem se při tom dojemném aktu často kutálívají po tvářích slzy štěstí. I vás teď něco takového čeká. Protože odjíždím na jamboree redaktorů všech jazykových mutací Dobré adresy do Skotska, převezme časopis na tři měsíce Martin Groman. To je ten, který pro DA dělá rozhovory s důchodci. Buďte na něj hodní, on na vás třeba bude taky.

Pokud jde o deváté letošní číslo, právě se před vámi otevírá. Je v něm spousta věcí. Zkusím to vzít postupně, třeba to vyjde. Začínáme rozhovorem s duem Disneyband. To jsou takoví dva. Pokračujeme pokračováním cyklu Ozvěny Vltavy, kde otiskujeme recenze přednesené na stejnojmenné rozhlasové stanici. Tentokrát jde o recenze Martina Gromana. Martina je vůbec zase plné číslo, má tu ještě pojednání o knize Roberta Saka a rozhovor s lady Luisou Abrahams. To je další důchodkyně.

Pomocí několika barevných reprodukcí vás zve-me na čerstvě otevřenou výstavu čerstvě otevřené výtvarné skupiny Arttoday. Dál v čísle najdete třeba povídky Hany Pachtové, tradiční Kafe Evy Hrubé a fungl novou rubriku Štěpány Kučery. Na to, že se nám povedlo naverbovat Štěpána Kučeru, jsme velmi pyšní. Proč, to pochopíte, když si přečtete povídku o Sokratovi.

Pro velký úspěch jsme se rozhodli pokračovat v rubrice Veselé emaily. A Mírek Cingl pro velký úspěch rozšafně rozebral fakt okurkové sezóny.

Jo, v příloze je reportáž z Rumunska. To já abyste na ni nezapomněli, protože je moje. Ano, mám teď ve dvou číslech dvě přílohy za sebou. Veškeré poznámky o narcismu už adresujte Gromanovi.

Doufám, že si v zářijové Adrese najdete něco, na co nezapomenete. Ze mě se stává člen korespondent, ale těšit se na vás budu pořád stejně.

Štefan Švec

A dost.

Martin Groman

SYSTÉM NAVIGACE: KLEPNĚTE!

První stránka (titulní):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na „Z obsahu:“ se dostanete na str. 2 (obsah). Klepnutí na malé obrázky a jednotlivé body „Z obsahu:“ Vás přenesou přímo na příslušné stránky. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ se otevrou naše internetové stránky www.dobraadresa.cz v aktuálním prohlížeči. Klepnutím na střed obrázku se dostanete na popisek a tiráž na str. 2.

Druhá stránka (obsah):

BYLO od č. 1/00: Klepnutí na jednotlivé body obsahu Vás přenesou přímo na příslušné stránky. Klepnutím na naši e-mailovou adresu se Vám otevře nám adresovaný dopis v aktuálním e-mailovém programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ a na popisek k obrázku na první straně se dostanete na první (titulní) stránku. Klepnutím na slovo „Obsah:“ se Vám zvětší obsah přes celou šířku okna.

Další strany stránky (včetně druhé s úvodníkem):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na jednotlivé internetové resp. e-mailové adresy se Vám otevře příslušná stránka resp. se Vám nadepíše příslušný dopis v aktuálním programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ v levém nebo pravém horním rohu stránky se přesunete na str. 2 (obsah).

KLEPNĚTE SEM!

Disneyband je duo libereckých písničkářů Věra Soukupová (1980) a Martin Kadlec (1977). Posluchači je znají z koncertů (Balbínova poetická hospůdka v Praze, liberecké Experimentální studio), z folkových festivalů (Zahrada, Prázdniny v Telči), a příležitostně i z rozhlasu (Countryrádio, Proglas). Ledacos o Disneybandu se dá najít na jeho stránkách disneyband.internetfolk.cz. Firma Indies records mu letos vydala první album s názvem Opilí Potměchutí; nejen o něm jsem si povídal s Martinem Kadlecem.

Rá
dí
o

Mezi nebem a zemí

1)

Tak ještě jednou
Možná potom už to pochopím
Mraky se zvednou
A starý Zeppeliný zakotví
Tajně obočí k nim zdvím
Než zase tiše odplují
Za oceán

2)

A v dálce blednou
Obzor je leskem ozdobí
Na nedohlednou
Tři malý tečky mojí podoby
Z tváří si vodu stírám
A v uších krátce zazvoní
zapomínám

Ref.

A mezi nebem a zemí stesk jako rozbitý ret
Nevěřím, že tam nic není
Jen výdech po rozloučení potichu obkrouží
svět
Zůstanem rozečtení, zůstanem rozečtení
Zůstanem slovosled

3

Tak ještě jednou
Možná potom na vše odpovím
A palce zvednout
Na počest pudu sebezáchovy
Já stejně dál k horizontu zírám
A náhle ve větru mě pohladí
Mámina dlaň

Ref.:

je kulisa pro vypnuté mozky

Když jsem poprvé slyšel název Disneyband, čekal jsem nějakou recesi, třeskutou srandu... A byl jsem pak překvapený tím křehkým písničkářstvím...

Ten název je pro naše uskupení zavádějící a trochu dětinský, ale už nám asi zůstane. Mně kdysi říkali Miki, a když jsme v šestnácti zakládali s kamarádem kapelu, tak se ta „disneyovská“ přesmyčka přímo nabízela. Kapela se hned rozpadla, ale od té doby je každý můj hudební projekt prostě Disneyband.

Album Opilí Potměchutí jste natáčeli u Indies records. Pod jejich hlavičkou vydávají desky takové osobnosti jako Iva Bittová nebo Zuzana Navarová... Jak jste se mezi ně dostali?

Jako slepej k houslím. Nejdřív přišla nabídka od Interfolk records, ale nakonec z toho sešlo pro nedostatek peněz. Po domluvě s Milanem Pálešem z Indies records se nám otevřela možnost vydávat u tohohle prestiž-

Snad nestřelíš

1.

Poslední tramvaj v posledním městě značeným na mapách
V hlavě mi troubí na posedlý žestě pánové v kravatách
Zastávky mají za synkopy
Z trubek zlatý šípý vystřelují
Po tobě není ani stopy
V tramvaji flámují a město spí

2.

Kreslím tvé srdce na zmlžené okno, v prstech mám divný žár
Stálo by za to něčeho si loknout
Stačí jen najít bar
Kde barman smutně oči klopí
A juke-box o hitu snad jenom sní
Po tobě není ani stopy
Jen do mých kroků ty tvé dál zní.

Ref.

Snad každý ráno s tebou vstávám,
Jsi moje prázdný místo v posteli
A každý ráno se ti vzdávám
A tiše doufám, víš, tiše doufám
Já tiše doufám, že nestřelíš

3.

V ringu lež s pravdou ťukly (dotkly) se pěstmi, učí se prohrávat
Přestřelka výkřiků nelži a věř mi, chci tě potkat ale nepoznat
A tak si v baru smutek kropím
A juke-box dál a dál jenom sní
Po tobě není ani stopy
Jen do mých kroků ty tvé dál zní.

Ref.

/: Snad každý ráno s tebou vstávám,
Jsi moje prázdný místo v posteli
A každý ráno se ti vzdávám
A tiše doufám, víš, tiše doufám
Já tiše doufám, že nestřelíš :/
..... že se objevíš.

ního labelu, a to je veliké štěstí. Štěstí nás neopustilo ani během natáčení. Měli jsme vynikající hosty, zvukaře i režiséry, tady bych jmenoval Františka Petříka a Radka Kudrnu. Ti všichni dodávali novou chuť do práce, sršeli nápady... Kromě toho je CD skvěle umícháno a má svěží zvuk.

Vydáním cédéčka jste na sebe upozornili hudební kritiku; jaký máš vztah ke kritikům, zvlášť k těm hanícím?

Než si člověk zvykne, je popudlivý. Pamatuju si, jak jeden kritik, když už vážně nevěděl, co strhat, napsal něco v tom smyslu, že muzika byla celkem fajn, ale Věrka během zpívání mávala rukama, jakoby roztlačovala výtah. Někdy mě pře-

kvapí, co všechno se dá na koncertě kritizovat.

Jedna z tvých písní se jmenuje Se Shakespearem pod peřinou. Usínáš i s jinými básníky?

Rád čtu Erbena, Bukowského, Skácela, Villona, Ortena, Baudelaira,...

Jak vznikají tvoje písňové texty? Je to vlahý políbek múz nebo dlouhé zírání na papír?

Je to hodně spontánní. Přijdu domů a za chvíli je píseň. Jenom někdy se v půlce zarazím, a pak už se to snažím vypotit do konce. Jinak jde většinou o automatické psaní.

Odi et amo

1.

Zdá se to být šílené, šílené jak tvoje pravdy
V noci jo a ve dne ne, prý ať to má řád
Ruce v prosbě spojené, levá s levou staví hradby
My pak bránou projdeme a budem dobývat

2.

Láva v lahvích balená, prohoří přes uzávěry
Cesta dál je spálená jak šance na návrat
Hanba něhou zpocená, ta, na kterou zapomněli
I když vzdala, co se dá, my budem dobývat

Ref.

Víš, tenhle cit je starej fláma
Co přijde jen, když je co pít
Já čekám lavinu jak město pod horama
Tak si to můžeš dovolit

3.

Rána tichem kalená zazní v uších bojovníků
Tvoje tajná doména, můj bezbolestný zkrat
Vzpoura rychle zkrocená od zápěstí ke kotníkům
A až dozní ozvěna, my budem dobývat

Ref.

Víš, tenhle cit je starej fláma
Co přijde jen, když je co pít
Už zase ztrácím pevnou půdu pod nohama
Tak si to můžeš dovolit

Ref.

Víš, tenhle cit je starej fláma
Co přijde jen, když je co pít
Já čekám lavinu jak město pod horama
Tak si to můžeš dovolit

Žár

1.

Kde jenom vzít slova, co se daj brát vážně
Kde jenom vzít cit

2.

Nechalas mě snít všechny moje tajný básně
A já nevím sám, jak ti to říct

3.

Před bouřkou je klid, dívej, jak je venku krásně
Protancuj zas nahá celý byt

4.

Tvůj krok průvan zdvih, možná, že i světlo zhasne
A přijde starý žár o berlích

Ref.

/: Ty kroky nahání strach, jsme na ně krátký
Co když je to zas ten chlap, co nás bolel jeho smích
Je to zas ten chlad, je tady zpátky
Prostě na hodinky šláp a teď k nám hoří o berlích :/

Jsou to osobní zpovědi, nebo odlehčené hraní se slovy?

Jsou to osobní zpovědi, někdy odlehčené hraním se slovy.

Dokázal bys charakterizovat vaši hudbu?

Nedokázal. Někdo ji ale nazývá progresivní alternativní folk.

To není zrovna žánr vyhledávaný českými rádii, že...

Většina rádií existuje jenom z komerčních důvodů. Písně vyplňují prostor mezi reklamami, vytvářejí kulisu vypnutým mozškům a roztácejí promotion posluchačům, kteří chtějí být „in“. Úroveň češtiny je strašná. Je jen málo rádií s dramaturgií a důrazem na domácí tvorbu.

V tomhle ohledu je jednou z výjimek křesťanské rádio Proglas. Je pravda, že vás nechce hrát?

CO
jsme
(ne)
vykradli

V minulém čísle jsme zahájili cyklus přetiskování knižních recenzí, které zazněly na vlnách Českého rozhlasu 3, stanice Vltava. Jelikož je nám i nadále líto zajímavých textů, které jednou prolétnou éterem a umřou, exhumujeme je i dál a protentokrát otiskujeme výběr z recenzí Martina Gromana. To je ten, co se o něm píše už v úvodníku.

Ozvěny

A tak se dozvídáme, že
Vajtauer politicky začal

působit nikoli na
pravici, ale jako
nejeden pozdější

fašista na levém křídle
politického spektra.

Jeho dobrým přítelem
byl Ivan Olbracht, jinak
měl přátel pomálu, byl

nesnášenlivý,
sebevědomý a těžce

přijímal odpor vůči
vlastní osobě.

Bořivoj Čelovský:
Strážce nové Evropy

Jméno novináře Emanuela Vajtauera je dnes známé snad jen zájemcům o život a dílo jiného publicisty – Ferdinanda Peroutky. Za druhé světové války byl Peroutka vězněn v Buchenwaldu a jeho předválečný časopis vytvořený za podpory TGM, Přítomnost, převzal v aktivistickém duchu státní ministr Emanuel Moravec. Jako šéfa dosadil právě kolaboranta Vajtauera. Byl to podle všeho špatný novinář, opisoval německou propagandu. V květnových dnech roku 1945 zmizel a nikdo ho už nikdy neviděl. Vajtauer mohl mít pověst podobnou jako měl Josef Mengele nebo Adolf Eichmann – tajemně zmizí uprostřed rozpadající se Evropy a kdo ví, třeba žije dodnes. Jenže na to, aby kolem Vajtauera vznikl mýtus, byl tento nevýrazný patron přece jen příliš slabá osobnost.

Kdo to tedy byl Emanuel Vajtauer, co jej formovalo, co dělal, než se stal Moravcovým nohsledem? Odpovědi se snaží poskytnout útlý svazek Vajtaueraova životopisu od historika Bořivoje Čelovského. Jde spíš

Vltavy 2

o studii, která svým malým rozsahem i formou připomíná diplomní práci, Čelovský píše někde na rozhraní vědy a publicistiky. V analýze Vajtauarových názorů a textů příliš do hloubky neproniká, chronologicky sleduje novinářův život a knižní rozsah biografie pak nadstavuje sedmnácti přílohami článků a básní.

A tak se dozvídáme, že Vajtauer politicky začal působit nikoli na pravici, ale jako nejeeden pozdější fašista na levém křídle politického spektra. Jeho dobrým přítelem byl Ivan Olbracht, jinak měl přátel pomálu, byl nesnášenlivý, sebevědomý a těžce přijímal odpor vůči vlastní osobě. Patřil k socialistům, později komunistům, někdo ho měl za „teoretika socialismu“, jiný v jeho textech sledoval spíš povrchního davového řečníka. Sice se účastnil zakládání KSČ, nikdo ho tam ale nebral moc vážně. Chvilí psal pro komunisty, pak pro republiku, krátce na to pro Říš – jeho životopisec Čelovský tyto názorové přemety vysvětluje tím, že Vajtauer byl schopný profesionál, uměl psát na zakázku.

Čelovský ve svém stručném životopisu Emanuela Vajtauera přináší málo známé detaily, dokonce i v jinak často zmiňované epizodě s Peroutkou. Dosud se mělo za to, že na nápad, aby kolaborantskou Přítom-

nost řídil její předválečný šéfredaktor, přišel Moravec. Když Peroutka nabídku odmítl, poslali ho znovu do Buchenwaldu. Čelovský zjistil, že varianta s Peroutkou se objevila už dřív – logicky při vzniku protektorátní Přítomnosti v roce 1942 a navrhl ji Háchův tajemník, právní historik Josef Kliment. Přednost tehdy dostal Vajtauer. Moravec se k variantě Peroutka vrátil, až když protektorátní Přítomnost propadla u čtenářů. Jde sice jen o detail, ale ukazuje, že věci jsou plastičtější, než se leckdy může zdát.

Horší už jsou pasáže, kde Čelovského-historika střídá Čelovský-propagandista. Bořivoje Čelovského dlouhodobě trápí, v jak tristním stavu se nachází současná česká žurnalistika prodaná do služeb německého kapitálu. A tak se třeba opakovaně dovíme, že mnozí současní čeští novináři se neliší od těch protektorátních i za peníze píšou pro Němce. Čelovský navíc zcela synonymně zaměňuje pojmy „německý“ a „nacistický“. Vajtaeur třeba chlácholí ustrašené Čechy, že je protektorátní správa nebude germanizovat, vždyť to by si nacisté také mohli vzpomenout, že by chtěli pozřít i ostatní státy ve střední Evropě. K této propagandě Čelovský obecně dodává: „Málo věděl Vajtauer o kapacitě německého žalud-

Po tom všem
nepřekvapí,
že v souladu
s principem
kolektivní viny
Čelovský ve své
biografii Emanuela
Vajtauera říká, že
dědové dnešních
bossů EU nám kdysi
také nabízeli
„novou Evropu“.

ku!“ Vše napsáno tak umně, aby se nedala poznat doba, o které autor vlastně mluví.

Po tom všem nepřekvapí, že v souladu s principem kolektivní viny Čelovský ve své biografii Emanuela Vajtauera říká, že dědové dnešních bossů EU nám kdysi také nabízeli „novou Evropu“. Podle Čelovského jde o pokračování téhož. Jakoby měl Vajtauerův životopis za cíl v druhém plánu ukázat, kam vede spolupráce s Německem, dříve nacistickou velmocí, dnes dominantním státem EU. Bořivoj Čelovský je schopný a zkušený historik, bohužel na dnešek uplatňuje pokřivená měřítko, hledá nesmyslné paralely a používá k tomu nevědecké, ahistorické a propagandistické metody.

Bořivoj Čelovský: Strážce nové Evropy. Prapodivná kariéra novináře Emanuela Vajtauera, Tilia, Šenov u Ostravy 2002

Snad nejvýrazněji
z jinak konformního
vyprávění o popravě
českých stavů,
josefínských
reformách, „žaláři
národů“ a „staříčkém
mocnáři“ vybočuje
kapitola věnovaná
dnes téměř
zapomenutému hraběti
Richardu Coudenhove-
Kalergimu. Jeho
otec žil v Poběžovicích
u Domažlic a matka
byla Japonka. S tímto
kosmopolitním
vybavením brzy dospěl
k názoru, že
nepřátelství mezi
Čechy a Němci je...

Ozvěny

Dějiny Rakouska

Když přednedávnem Centrum pro výzkum veřejného mínění zjišťovalo, který Čech je nejpopulárnější, umístila se v první třicítce i Rakušanka Marie Terezie. Skoro to svádí říct, že dějiny Rakouska jsou v českých myslích zkrátka ukotveny pevněji, než by se z aktuálních politických a mediálních tahanic mohlo zdát. Nabízí se i lehce zlomyslná myšlenka, co když máme s našimi jižními sousedy společného i cosi víc než jen oněch tři sta let „habsburského útisku“, jak se často psávalo. Zatím jsme si navykli hledat a nacházet společné body hlavně ve špičkách umělecké tvorby. Zvláště v posledním desetiletí se velmi hrdě hlásíme k tomu, že do Vrchotových Janovic jezdil Vídeňák Karl Kraus i Reiner Maria Rilke nebo že na Ořechovce stavěl Adolf Loos. Připustit, že dějiny Rakouska jsou vlastně našimi vlastními dějinami a obráceně, že jsme několik století měli také společnou politiku, se ale zatím ještě zdráháme. Stále zde stavíme Čechy proti rakouským Němcům, utlačované proti dominujícím, skutky českých poslanců Říšské rady se v národních bajkách stále hojně omezují na bojkot jednání či brojení proti německému, čeští ministři císařských vlád jakoby skoro ani neexistovali.

Dějiny Rakouska, které ve své úspěšné edici Dějiny států vydalo Nakladatelství Li-

dové noviny, z této perspektivy příliš nevybočily. Jsou sice rozkročené ve velkolepém časovém rozsahu od zmrzlého pravěkého lovce Ůtziho po neonacistu Haidera a jsou beze sporu kvalitní příručkou. Jsou ale převážně psány jako dějiny prolínání, nebo řečeno s Palackým stýkání a potýkání češství a německosti. Může to být tím, že dějiny nacionálních století – tedy století devatenáctého a dvacátého – zabraly polovinu textu a na méně vyhrčená období tolik nezbylo. Jenže mnohem pravděpodobněji Dějiny Rakouska zůstaly u tradičních východisek proto, že je napsalo šest českých historiků, kteří ustálené pohledy na vztah své národní společnosti k nejbližším sousedům příliš často nenarušili.

Snad nejvýrazněji z jinak konformního vyprávění o popravě českých stavů, josefínských reformách, „žaláři národů“ a „staříčkém mocnáři“ vybočuje kapitola věnovaná dnes téměř zapomenutému hraběti Richardu Coudenhove-Kalergimu. Jeho otec žil v Poběžovicích u Domažlic a matka byla Japonka. S tímto kosmopolitním vybavením brzy dospěl k názoru, že nepřátelství mezi Čechy a Němci je založeno na nevědomosti, předsudcích a nacionálních podvodech. Po první světové válce se tedy rozhodl tam, kde dřív stával „domov národů“, vybudovat Panevropu s centrem ve Vídni. Jeho panevropský kongres brzy obeslaly dva tisíce de-

Zemi sužují hospodářské, sociální i politické problémy. Existují dvě silné strany, přičemž jedna, ta levicová, je vnitřně rozštěpena a vznikají v ní skupiny kolem výrazných osobností; politický střed je oslaben finančními skandály. „Nechutní verbální žongléři“ zjednodušují problémy na nepřijatelnou míru, šíří konfliktní politický styl a „vytvářejí antagonismy, které pravděpodobně ve skutečnosti nebyly zdaleka tak nesmiřitelné“.

legátů. Coudenhove požadoval založení jednotné Evropy podle vzoru švýcarských svazů. Tichou, ale velmi účinnou pomoc mu poskytoval T. G. Masaryk, který s jeho panevropskou myšlenkou souhlasil. Podobné momenty společných česko-rakouských dějin stojí za připomínání, i když Coudenhoveho ideu po druhé světové válce předstihli zakladatelé trochu jiné Evropy.

Dějiny Rakouska, jak je vydalo NLN, jsou vcelku důstojným příspěvkem k současné česko-rakouské debatě. Na kvalitě a tedy i na oné důstojnosti jim ale ubírá jeden základní a dost podstatný nedostatek. Editor svazku Jan Urban neudržel svých šest autorů na stejné linii. Jedna kapitola je psána spíše pro odborníky, jiná pro populárně naučný časopis. O rakouském pravěku se třeba dočteme, že „počátek mladého neolitu pozdního stupně v rakouském pojetí je spojován s poslední fází klasického lengyelského okruhu (pozdní stupeň IIb), jenž je označován za wolfsbašskou skupinu představující předstupeň k epilengyelskému komplexu.“ Proti tomu stojí poslední kapitola s šesti dobovými vtipy na malý vzrůst kancléře Dolfusse, který padá ze žebříku, když obírá pampelišku. Obojí je správně, jen to k sobě neladí. Jan Urban zkrátka neudržel autory v aspoň rámcově jednotícím stylu. Navíc neuhlídal ani některé neomluvitelné excesy. Například když historik

Milan Hlavačka chce říct, že Ferdinand V. nebyl mentálně právě na výši, mluví o něm jako o „méněcenném synovi“ Františka I. Není ani tak důležité, že Ferdinand zvaný Dobrotivý nebyl zdaleka tak duševně zaostalý, jak se o něm zhusta píše, ale jde hlavně o to, jak je možné, že uznávaný český historik je schopen napsat soud tak nelidský a neetický, a jak je možné, že editor tento lapsus přehlédne.

Jenže Jan Urban o chybách Dějin Rakouska ví, jen s nimi mnoho nedělal. Proto v úvodu alibisticky píše, že nakladatelství si je vědomo jisté „koncepční nejednotnosti, neproporčnosti a ztráty jednotného stylu“. Nicméně naléhavě aktuální zákruty česko-rakouských vztahů kolem Temelína a vstupu do EU vedly nakladatele k tomu, aby na kvalitu nehleděl a rychle tisknul. Ještě dodá, že kritici a recenzenti tento nedostatek jistě řádně okomentují. Jistě, protože čtenáře nemůže zajímat něčí chvat, požaduje kvalitní práci. Navíc o pár řádek výše tentýž Jan Urban tvrdí, že kniha vznikala od roku 1998. Moc dohromady to tedy nejde – buď kniha musela být vydána rychle a vznikala překotně, nebo vznikala čtyři roky. A za čtyři roky se jistě mnohé dalo doladit.

Václav Veber, Milan Hlavačka, Petr Vorel, Miloslav Polívka, Martin Wihoda, Zdeněk Měřínský: Dějiny Rakouska. NLN, Praha 2002.

Jiří Chalupa: Zápisky o válce občanské

Zemi sužují hospodářské, sociální i politické problémy. Existují dvě silné strany, přičemž jedna, ta levicová, je vnitřně rozštěpena a vznikají v ní skupiny kolem výrazných osobností; politický střed je oslaben finančními skandály. „Nechutní verbální žongléři“ zjednodušují problémy na nepřijatelnou míru, šíří konfliktní politický styl a „vytvářejí antagonismy, které pravděpodobně ve skutečnosti nebyly zdaleka tak nesmiřitelné“. Vůdčí osobnosti obou politických bloků se nakonec dopustí trapné a trestuhodné chyby – samy uvěří vlastní demagogii hovořící o mizernosti nepřítele. Slabá demokracie čeká na nejpodivuhodnější diktaturu v dějinách.

V naznačené situaci nehledejme laciné paralely se současnými evropskými postkomunistickými státy – řeč byla o Španělsku třicátých let, jak je ve své studii Zápisky o válce občanské líčí Jiří Chalupa. Autor Dějin Argentiny, Uruguaye a Chile a knihy o pádu Francova režimu Jak umírá diktatura pojal svou zatím poslední práci jako soubor kratších esejů na téma zrodu frankistického režimu, jeho pramenů, kořenů a mýtů kolem

A tak vznikla podivná
diktatura, která
zlikvidovala své
odpůrce a ty, kteří
přežili, nechávala
strádat, ženám zakázala
pracovat bez povolení
muže, zrušila rozvody
a to se zpětnou
platností a mateřskou
vyplácela otcům.
Udržela se až do
sedmdesátých let
minulého století. Nové
Španělsko nevzniklo
nakonec z Francovy
vůle, jak si představoval,
ale jaksi jemu navzdory,
jakoby pod slupkou
starého režimu, který
zanikl s Francovou
smrtí.

Ozvěny Vltavy 2

něj. Rok studoval frankistické Španělsko na Univerzitě v Salamance a semestr strávil na Univerzitě v Granadě. Výsledkem je práce, která ve svém vymezení realisticky rezignuje na pokus podrobně zmapovat a chronologicky řadit historii španělské občanské války. Chalupa se raději snaží analyzovat několik témat, která s občanskou válkou souvisejí, popisuje a rozebírá události a společenské směry, které k válce vedly a zvláště se zaměřuje na ty detaily Francova nástupu k moci, které jsou dodnes polemické.

A tak například zpochybňuje tradiční výklad války jako jednoznačně a ostře polarizovaného střetu mezi dvěma bloky a upozorňuje na existenci „třetího Španělska, reprezentovaného jednotlivci i skupinami odmítajícími válku jako způsob řešení problémů země“. Sleduje neúspěšné snahy reformovat Španělsko jak liberálně tak socialisticky a v této souvislosti se ptá, zda válka byla skutečně jediným možným řešením problémů transformující se země s množstvím politických a sociálních tenzí. Charakterizuje španělský fašismus, zejména falangu. Seznamuje čtenáře s hlavními postavami „předfrankovského“ Španělska. Vyvrací také ustálené líčení Franca jako diktátora, kterého k moci vynesla souhra náhod a pomoc italských fašistů a německých nacistů. Naopak ukazuje caudilla jako mimořádně nadaného a úspěšného politika. Za zvláštní pozornost stojí kapitola, ve které Chalupa zpochybňuje teorie o Francovi jako neschopném generálově. Byl spíše než vojákem, vel-

mi obratným politickým stratégem. Místo dobývání Madridu nebo Barcelony, které by jistě válku ukončilo i o rok dříve, Franco táhl Španělskem zvolna a s mnoha odbočkami k pevnostem svých protivníků. Nepotřeboval rychlý konec války, ale Španělsko zbavené budoucích nepřátel. Na válce ani lidech nezáleželo – vše bylo prostředkem k tomu, aby vytvořil v zemi vhodné základy pro svůj režim, zničil a vyhladil nepřátele, krvavostí války decimoval obyvatelstvo.

A tak vznikla podivná diktatura, která zlikvidovala své odpůrce a ty, kteří přežili, nechávala strádat, ženám zakázala pracovat bez povolení muže, zrušila rozvody a to se zpětnou platností a mateřskou vyplácela otcům. Udržela se až do sedmdesátých let minulého století. Nové Španělsko nevzniklo nakonec z Francovy vůle, jak si představoval, ale jaksi jemu navzdory, jakoby pod slupkou starého režimu, který zanikl s Francovou smrtí. Zde je konečně možná paralela třeba s husákovským Československem.

Inspirativní studii Jiřího Chalupy jistě ocení zájemci o moderní španělské dějiny (ty vážně nadchne závěrečná kapitola, která je vlastně jen zevrubným výčtem publikací vydaných k tématu občanské války). Svými exkurzy do teorie politiky a diktatury pak možná zaujme i politology a publicisty.

Jiří Chalupa: Zápisky o válce občanské. NLN, Praha 2002.

Martin Groman

ŠOSKY₂₁

(Šofarovy fotosky)

CO
jsme
(ne)
vykradli

To by ale
bylo příliš
prvoplánové
a proti tomu
musíme
bojovat,
neboť...

Jsem z tak staré doby, že si ještě vydržuji fotoalbum, vlepuju do něj fotografie, neboť tak šel život... Mimo svých osobních snímků však přechovávám i ty, se kterými nemám nic více (ani nic méně) společného, než že k nim mám vztah...

Zkouším vás, zda to vydržíte ještě jeden rok. Já mám fotek dost!

Asi si říkáte, že tahle fotka má zpoždění, že měla vyjít v srpnu, páč pro stále ještě převažující většinu obyvatel České republiky je tento měsíc spojen s pomocí, kterou nám bratrské armády v čele s tou slavnou rudou poskytly v roce 1968, abychom moc nezvlčili. To by ale bylo příliš prvoplánové a proti tomu musíme bojovat, neboť prvoplánovost není edukativní, nepomáhá nastartovat do obrátek naše mozky.

Leonid Brežněv byl miláčkem karikaturistů – jeho výrazné, chlupaté, orangutaní naodočnicové oblouky se pěkně malovaly. A nejen oblouky. Pěkně byl zmalován (nalakován) i jeho životopis. Kdyby nebylo jeho, tak by druhá světová válka dopadla možná úplně jinak. Brežněv to všechno napsal v trilogii Celina, Malá země, Znovuzrození; taky to vyšlo v jednom svazku pod názvem Vzpomínky. Líbí se mi, že ti východní bohatýři a vladkové jsou vždycky takoví spisovatelé. U nás nepsal snad jen Antonín Novotný. A jsme u toho a tady to máme: nepsal, a proto se mu v Praze urodilo jaro 1968. Kdyby psal, tak

bychom si možná mohli doteď myslet, že je komunistický socialismus zreformovatelný. Takhle vzal mnohým naději.

Leonid Iljič Brežněv tady nejspíš podepisuje nějaký „ukaz“, podle vytřeštěného obličej mladého muže vzadu (sázím ušmudlaný výtisk Vzpomínek na to, že to není Rus) by taky možná mohlo jít o nějakou vykutálenou mezinárodní smlouvu, výhodnou pro obě strany. Ale pro mě, jen tak soukromě, cvičí Brežněvovo pero prostná na úplně jiné stránce, na stránce jeho úchvatného svazku Leninovo dílo přetrvává věky. Věřím, že mi rozumíte – z fotky je sice jasné, že to není ta kniha a ještě k tomu je podpis někde na poslední stránce, ale já věřím tomu svému. Není na světě nic krásnějšího než věřit. A mlčet. A myslet si: A my do vás taky, paní.

Tak jsme si trochu zašpásovali... a zase do práce!

C e n t i m e t

Pražská, silně expandující firma Levné knihy začala prodávat na svých prodejnách nejen cd z výkupu neprodaných sérií, ale i klasické bazarové cd (třeba po jednom kuse) z Německa. Takže se dají nakoupit za slušnou cenu (99 Kč) třeba i řadové desky, které v jiných bazarech stojí v rozmezí 280–330 korun. V prodejně tohoto řetězce ve Spálené ulici jsem čekal na tramvaj č. 14 a náhodou jsem koukl do prodejny, do fochů, kde se krčil za 299 Kč mně neznámý výběr od Clanned. A pod ním, za uvedenou cenu 99 Kč, jsem zahlédl Band a jejich cd z roku 1975 – Northern Lights – Southern Cross. O Bandu jsem již psal v souvislosti s jejich deskou Cahoots, tak jen velmi skromně: kanadská kapela hrající již od r. 1958, spolupracující s B. Dylanem v letech 1965–1966, v r. 1968 první deska, pak v r. 1969 další Dylan a o 5 let později další – z toho vznikly třeba Basement Tapes (které vyšly až po 6 letech po nahrátí, ve stejném roce jak tenhle kousek), Planet Waves a Before the Flood. Kdybychom měli být pravdomluvní, většina z vás by to poznala právě podle zvuku, protože obě dvě Dylanovy desky a tahle, první samostatná po nich, jsou zvukově k nerozeznání, je tam už cítit syntetizátor a pro skalní dylanology to muselo být ukruté. 8 skladeb má taky lehký country nádech (nebo velký, záleží jak jste ustrojeni). Ale abych Bandu neškodil, je to velká legenda, která vykolíkovala prostor mezi bigbeatem, folkem a country – u nás je to území nikoho. Taky jejich diskografie kompilací a bootlegů je několikrát větší než klasická řada.

Tak jsem zase udělal něco pro objevitelské stránky v mém jinak racionálním mozku. Párkrát jsem v bazaru na Národní „obcházel“ cd s názvem skupiny Klaatu, což už samo o sobě mě značně iritovalo, protože jsem jako věděl, že to něco je, ale co? Ve mně dostupných encyklopediích ta kapela nebyla, tak jsem zabrouzдал na server Allmusic a hle, jakási psychedelická popina, art rock či prog-rock. Ke všemu ještě dvě první desky kapely v jedné za 180 Kč. Klaatu (1976) a Klaatu Hope (1977), dohromady 16 skladeb. Šel jsem nakonec do toho – vždyť jak jinak něco objevovat? Kapela vznikla v r. 1976 a pak se v jedněch novinách na Rhode Islandu objevila novinová zpráva: Budou Klaatu noví Beatles? Nesmějte se, když si pustíte první desku, uslyšíte čisté, i když jiné Beatles, ale postupem doby hlavně Queen (a někdo by moh dodat i ELO). Dokonce, kdyby mi někdo pustil druhou desku, tak řeknu, že jsou to chlapi kolem Mercuryho pár let před Nocí v opeře. Navíc se ještě vyřádili při nahrávání (a těžko říct, zda to byly nápady kapely, zvukařů či producenta – jakoby vyzkoušeli všechno, co se dá namixovat – od folkové kytary k teatrálnímu symfoňáku, se stereo přechody a vyplňováním a odnášením věcí z místnosti, aby se měnila hutnost zvuku. O to víc mě překvapilo, že jsem o kapele neslyšel; jestli jde o nevýznamnou nápodobu nebo posun kamsi dál? Těžko říci. Ale na plné prdy do sluchátek to není marné. Klaaaaaaatu!

Zase to zalepování mezer ve znalostech. Má zlatá Národní, kdyby té nebylo! Když se už cd povalují v přihrádkách dlouho, dochází k očekávaným slevám (ty věští budoucí

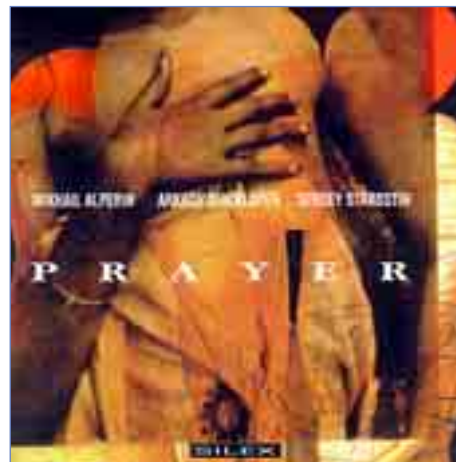
r y d á l k y

novou nadílku). Na velice slušnou cenu se zlevnil kousky, o kterých jsem dumal, potěškával, měl jsem je v ruce, ale čekal jsem. Teď si je za 95 Kč můžu koupit bez pozdějšího štkání. Ke kalifornské skupině The Tubes jsem měl odstup, protože jsem ji dlouho zaměňoval za podobně nazvanou kapelu Tubway Army, která je spojena s H. Numanem. Zakoupený výběr nemá žádné rozlišovací prvky (kdo, kdy, z čeho), obsahuje 14 skladeb, které mě, skeptického v „legendách“, příjemně překvapily. Kapela, mající 7-9 členů, začala nejdříve parodovat různé styly, s choreografií a efekty (vše hrálo na frontmana, zpěváka F. Waybilla, hrálo se v klubech a bylo se populární na konci 70. let). Ústřední postavou je kytarista B. Spooner. Pořád to opakuji – sledujte, co je v USA a VB skupin, které začínaly jako satirické, skečové, vaudevillové – a my máme jen Mládka, Maxim Turbulence a podobné hvězdičky. Tubes měly také velký úspěch v Evropě, oficiálně zanikly v r. 1986, ale v r. 2000 už jsou zase na turné. Jako ten Jan Ruml...

Teď zase budu k sobě upřímný (i k vám). Ruskou kulturu jsem nikdy nemusel, těžko říct, jak moc se na tom podepsala politická situace... V mládí jsem přečetl hodně ruských (sovětských) knih, ale mimo sci-fi jsem nebyl ze žádné ve svatém vytržení. Až kolem 25 let jsem musel přehodnotit částečně svůj postoj, když jsem se dostal ke jménům: Platonov, Babel, Bělyj, Remizov a hlavně Rozanov, ten ruský menhir na odbočce od Carlyla a Bloye k Demlovi a Hančovi. V hudbě jsem poslouchal Okudžavu a Vysockého. No a teď – po náhodném objevu skupiny Farlanders zjišťuji ob-

rovský rezervoár „neonošené“ hudby z Ruska, která v konfrontaci s otevřeným světem posunuje štafetový kolík. Trojka Michail Alperin, Arkadij Shilkloper a Sergej Starostin, přestože každý z nich má svoje vlastní projekty, vydává v západní Evropě cd jako velké hvězdy a vytahuje „ven“, z katakomb „východních říší“ vše zajímavé. „Chlapi“ fungují pod jménem Moscow Art Trio. Alperin je klavírista působící v Oslo (Noři vůbec hrají dnes v hudbě důležitou roli), k němu se připojil hráč na hornu Shilkloper (ten hrál třeba ve Vienna Art Orchestra, v r. 1997 vydal sólové cd Hornology). No a Starostina známe z Farlanders – specialista na lidovou hudbu (lidový zpěv), hráč na klarinet. Spolupracovali např. s portugalskou zpěvačkou fada Donou Rosa, ale i s bulharskými ansámblly nebo tradičními hudebníky z republiky Tuva. Německá firma JARO, která se specializuje na podobné věci – od Portugalska k Finsku, od Turecka k Nizozemsku, vydala třem Rusům cd Mountain Tale, Once Upon a Time, At Home, Hamburg Concert, Music a taky cd Prayer (to jsem za neuvěřitelných 99 korun koupil ve výprodeji Levných knih na Václavském václaváku. V sedmi skladbách (jazz, folk, etno, new age, „posvátná hudba“) vypomáhají ještě Tuva folk ensemble a Russia folk ensemble. Tohle je muzika, která může bez studu stát vedle počínů P. Gabriela. Zavřete si okna, dveře, zavřete oči a trošku posuňte volume. Tady dostává heslo Se Sovětským svazem na věčné časy trochu jiné obrysy. Hudba překračuje hranice...

Jakub Šofar

Zdeněk Daněk (1977)

Jiří Grus (1978)

Obrazy výtvarné skupiny

ARTTODAY

Tomáš Kubík (1977)

Adolf Lachman (1977)

obrazy výtvarné skupiny
ARTTODAY

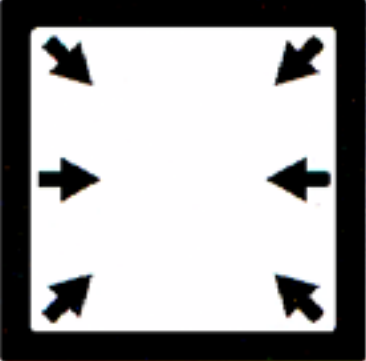
obrazy výtvarné skupiny
ARTTODAY

Hynek Martinec (1980)

Markéta Urbanová (1978)

Čtyřecová leč
Jednotlivé umělecké výtvarných
a číselné nové vzájemné skupiny
ARTTODAY *David Borek, Karel Lachman, Markéta Urbanová*
Vás zvou na zahájení výstavy obrazů a soch
v úterý 02.09.03 v 18.00 hodin.
Galerie Nová síň, Vršatská 3, Praha 1.
Výstava potrvá do 25.09.03.
Otevíráno denně mimo pondělí
od 11.00 do 18.00 hodin.

Obrazy výtvarné skupiny

ARTTODAY

HANA PACHTOVÁ

Hana Pachtová (1971), povídky a fejetony publikovala časopisecky (Intelektuál, Kavárna AFFA, Psí víno, Týdeník Rozhlas) a v Českém rozhlase 3 – Vltava. Žije v Praze.

Lyžaři

Svítá. Pozoruji oknem, jak z borovic padá tající sníh. Cívím do šera široce otevřenýma očima a nechci, aby bylo ráno. Nechci, aby se probudili. Mám dojem, že je mi zase pět a nenávidím svého tatů za to, že nemůžu na sánky jako ostatní děti. Bude mě zase trápit na lyžích.

Jdou mi na nervy jejich řeči, jejich chůze na ranní pivko a na cibulačku, jejich touha skočit na to co nejdřív a užít si to. Patřím mezi ně od dětství. Byly časy, kdy mi tahle skutečnost lichotila a kdy mi pocit sounáležitosti s jejich smečkou přinášel štěstí. Dneska jsem stařena. Je mi skoro třiadvacet a mám pocit, že mi ujel vlak s celým nákladem úplně všeho včetně všech zajímavých cestujících. Že znám jenom je, můžu mluvit jen o horách, lyžích, autech, cibulačkách, lihovinách všeho druhu, živočišném teple nebo cigaretách, a jenom s lidmi, kteří netuší, že je ještě někde nějaký jiný svět. A jestli tuší, nechťejí o něm nic slyšet. A já? Je mi děsně smutno, z otevřených očí mi pomalu tečou na spacák tiché slzy bezmoci. Podobají se trochu tomu jarnímu sněhu za okny. Bulet se tu nedovoluje, a stejně se tu bulí. Je to jako se vším tady. Absence disciplíny bylo to, co mě na jejich společenství třeba přitahovalo.

„Jsou to veksláci. Stejně je všechny jednou zavrou.“ Slyšela jsem jednou z kuchyně mámu, jak se marně snaží otci domluvit, aby mě s nimi nepouštěl na některé zimní

soustředění. Bylo mi asi deset let, věděla jsem, že být vekslák je špatně, ale líbilo se mi to. Lyžovat teda uměli a nikdy je nezažili. Myli okna, roznášeli noviny a tak. Nepřemýšlela jsem, kdy to stihnou, když jsou s námi stále na horách nebo v tělocvičně. Věděla jsem, že si za svoje výděvky kupují poslední modely rosignolek. Během prvního roku si asi z dvaceti dětí vybrali pět nejlepších, co jim stačily na svahu a rychle se učily. Nazvali nás závodním oddílem. Ostatních patnáct chodilo pravidelně na tréninky, ale na hory s nimi jezdilo jen nás pět. Proč se mořit s mateřskou školkou? Chtěli si jen žít. A to je vždycky a všude oříšek. Založit lyžařský oddíl byl dobrý nápad, jak se dostat grátis k chalupě s vlekem v Krkonoších. My děti jsme pro ně byly jen záminka. To došlo časem našim rodičům, nám ne, a i kdyby, bylo by nám to jedno. Podstatné bylo zajistit spokojenost na všech stranách, což se jim dařilo. Jejich svěřenci museli samozřejmě vykazovat pro TJ body na závodech, takže nás trénovali v brankách. To Berušku bavilo a tak to dělal dost svědomitě a s odstupem času musím říct, že hodně dobře, když měl chuť. Horší už bylo jezdit s námi po závodech. Čekat u startu nebo cíle celý den nebylo záživné pro ně a časem ani pro nás. Ale být to asi muselo, a tak se hádali, ale jezdili. Brali to jako úlitbu bohům. Mladší žáci, starší žáci, dorost. První lásky jsme si odbyli mezi sebou navzájem. Stali se z nás kamarádi, partneři nebo co vlastně.

Představujeme Vám (jména české poezie a prózy)

Klára vstává. „Ty už nespíš?“ ptá se mě překvapeně. Otevře okno a vytáhne ze sněhu teploměr. Hodí si přes pyžamo péřovku, natáhne si ponožky. „Jdu do lyžárny, chceš taky namazat?“

„Kolik je?“ Klára ví, že se neptám na hodiny. „Na nule.“

„Pojedeme do Centrálu?“

„Beruška tam včera byl sám, prej je to tam měkký, ale chce to koštnout.“

Nechám jí namazat své lyže. Taky byly doby, kdy jsem si nechala spíš sáhnout na prsa než na skluznici. Ale dneska už jsem přeci stará.

Centrál je lavinový svah úzký tak na jedny lyže. Skákat oblouky, když se to pod vámi sype není žádná slast a mně se do toho nechce. Klára se těší. Má nohy z oceli. Cvičí patnáct hodin týdně. Já musím občas taky vydělávat peníze, jestli to není výmluva, nemám zas tak zazobaného milence jako ona.

Chlapi už taky vstávají. Chrochtají nějaké vtipy a tahají mě ze spacáku. Jdou si namazat lyže. Budu muset taky vylézt s poste. Mám pocit, že to nedokážu. Ležím ještě chvíli jako mrtvola s očima upřenýma ven z okna. Hluboký nádech, jedna noha, druhá, snad to nějak půjde. Slezeme všichni dolů na snídani. Dávám si kakao a rohlík s medem. Kašlu na jejich polívky. Pak naházíme lyže do staré dodávky a jedem. Lanovka nás vyveze pod žleby. Zbytek cesty lezeme s lyžemi na zádech. Nemluvíme, jen funíme. Jdu poslední. Hlavou se mi ne-

honí nic pěkného. Lyže mám chycené na baťohu a oběma rukama zapichuji do sněhu hůlky. Teď jsou to spíš berle paní smrtky. Je tak krásně, nikde ani živáčka, přede mnou záda lidí, které mám vlastně ráda. Co mi sakra schází? Nenávidím se. Neudělala jsem ale nic špatně, tak proč? Všechno je špatně a nejhorší je, že jsem teď tady. Kde bych chtěla být, nevím. Neřeknu to ani Kláře. Nepochopila by to. Já to také nechápu. Vzpomínám, jak mě Beruška vzal prvně do Centrálu. Byl to velký den. Něco jako maturita, jenže ta je vlastně ohavná. Bylo to v době, kdy jsem chodila v Praze do tanečních. Nebylo to na jaře a sníh byl dost umrzlý, ale ne vyfoukaný. Když jsem se tenkrát podívala pod sebe na svah, jenom jsem si řekla: A co, aspoň nebudu muset už nikdy do tanečních. Beruška vytáhl z kapsy malý šroubovák a přitáhl mi vázání. Podíval se na mě a povídá: „Pojedeš mi za patkama. Nebudeš se dívat nikam kolem. Celou dobu nevodtrhneš voči z mejch patek. Jasný?“

Bylo mi to jasné. Ten sráz a skály pod mnou nebyly zrovna k pokochání. Pár smrťáků tam už bylo. Věděla jsem to a Beruška věděl, že to vím. Taky mi bylo už tenkrát jasné, co znamená ztratit tam někde uprostřed kuráž. Nohy se vám rozklepou a už neuděláte oblouk. Zout se tam samozřejmě nejde a spadnout taky ne. Pár žlebů už jsem měla v tu dobu za sebou, ale Centrál byl něco extra. Chtěla jsem to. Moc jsem to chtěla. Chvilka šílenství a do

konce života hrdost. Byla jsem pěkně naivní. Nebo ne? Kam se teda teď ta hrdost vytratila? Nebo už byl konec života a já to propásla? Pánbíček na mě zapomněl a nechal mě tu mrtvou mezi živýma. Klára je stejně stará jako já a je přeci tady. Ti tři zbylí kluci z oddílu s námi přestali jezdit už dávno. Asi ze sebe cítili ten mrtvolný pach dřív než já. Kláru to čeká taky? A co Dolek, Borda a Beruška? Jsou skoro o dvacet let starší než my... Budu radši dál vzpomínat.

„Tady těch prvních pár metrů to není ani na jeden oblouk. Dost se to rozjede. Ten první skočím až za těma skálama, jak se to jen trochu rozšíří. Neboj, je tam místo.“ Nevidím tam, ale Beruškoví věřím. Trochu širší to musí být.

„Kdybys si nebyl jistej, že na to máš, nebyla bys tady. Jo?“ Kouká se mi do očí a chce v nich vidět odpověď. Chvilí se soustředím. Jeho oči mě pomalu jakoby zkusmo opouštějí. Otáčí se a téměř nezatelným pohybem pánve rozjíždí lyže. Dělam totéž. On mě učil lyžovat. Znam důvěrně jeho pohyby i rytmus, jsou to i moje pohyby i můj rytmus. Co ještě mít nemůžu, je jeho zkušenost a sebevědomí, bez kterého se takhle lyžovat nedá. Podvědomě jsem se nahoře pokusila vnutit svému tělu pýchu, šlo to špatně. Kdyby se to ale nepovedlo alespoň částečně, pud sebezáchovy by mě dolů nepustil. Chytím se za něj. Cítím rychlost, a ačkoli se to zdá absurdní, pevnou půdu pod nohama. Děs zmizel spolu s chimé-

Ležím v nemocnici, hřbet obalený korzetem.
Naštípla jsem si obratel. Čtu pravidelně denní
tisk. Z domova, ze světa, z domova, ze světa...
Zdá se mi všechno stále stejné. Cítím jen
bezmocnost nad tím, jak vzdálené jsou mi ty
novinky, obvykle nechutné.

rou. Moje tělo i mozek našly něco, co důvěrně znají. Teď se jen soustředit, nenechat se unést rychlostí, nenechat se úplně ovládnout slastí ze skutečnosti, že to mám pod kontrolou. Nesmím udělat chybu. Cítím, jak se hrana vnější lyže zařezává do tvrdého spolehlivého podkladu. Zarazím na vteřinu. Zapíchnu pod sebe hůlku, druhá ruka se automaticky odlepí od těla a jako křídlo letícího dravce vyrovnává balanc. Odrazím se a skočím první oblouk. Za ním okamžitě druhý, ještě pár rychlých za sebou. Strach je definitivně pryč. Očima visím Berušce na patkách, vpíjím se do něj. Skočíme ještě jednou. Zůstává na vnitřní lyži a vyřezává její ostrou hranou konečně první dlouhý zavřený oblouk. Najednou kolem sebe cítím otevřený prostor. Periferním viděním zjišťuji, že se skály změnilly na pouhé balvany. Zdá se mi, že jsem se teprve teď nadýchla. Beruška ale znovu skočí do dalšího oblouku a znovu ho vyjíždí. Chci, aby zastavil, chci se rozhlédnout kolem. Mohla bych zařvat, že už nemůžu, ale on odhadne kolik snesu možná lépe než já. Byla by to ode mě drzost.

Dole se mi klepou kolena a nemůžu popadnout dech. Beruška se spokojeně usmívá a odkrývá svůj parodontózu prořídly chrup, co je obvykle schovaný pod plnovousem. Mám prý už pro dnešek dost. Vracíme se do chaty. Jdu se rovnou převléknout a chystám se, jak budu vyprávět Kláře a ostatním z oddílu, jaké to je v Centrálu. Na schodech slyším Dolka.

„Tys jí vzal do Centrálu? Kdyby to věděl její fotr, utrhne nám všem koule, blbče.“

„Neutrhne. Její fotr si maximální sjezd představuje něco jako černou na Medvědí ně. A na tu ji bral sám už před deseti lety. Kdyby mu to popsala, nebude jí věřit.“

Dolka od dětství platonicky miluju. Už je rozvedený, má někde syna jen o trochu mladšího, než jsem já. Rozhodně čeká jen na chvíli, až budu plnoletá. Pak mě unese, všem řekne, že mě miluje, bude to úžasně romantické a budeme šťastně lyžovat až do smrti. Má bratra Bordu. Ten je ještě krásnější a ještě trochu starší a je děvkař. Miluju Dolka. Je jemnější a hodnější.

To jsem byla ještě malá. Jela jsem už pozdě odpoledne poslední jízdu pod naším vlekem. Přímo v kolejkách. Nevím, co mě to napadlo. Děkala jsem si krátké obloučky, vyhýbala se těsně před lyžařema, co jeli ještě nahoru a rozrývala jsem dráhu. Dole někdo házel sněh. Myslela jsem, že je to Borda. Už jsem si připravovala provinilé obličejové omluvy, že už to nikdy neudělám. Ale stál tam Dolek. Opíral se o lopatu a koukal na mě.

„Teda, holčičko, jestli ti půjde v životě všechno jako to lyžování, tak se, lidi, třeste.“

Tohle byl můj svět.

Do zad nám teď praží jarní slunce. Je nám jasné, že dneska už do Centrálu nemůžeme. Obouváme si lyže a traverzujeme do Meteoru. Je na odlehle straně hory, takže ve stínu. Je sice prudký, ale široký a skály

Ted' už mi tečou ráno slzy pravidelně. Říkám jim slzy nespokojenosti. Včera za mnou byl Dolek. Litoval mě a nechtěl beze mě odjet na ledovec. Přinutila jsem ho, protože u nás už sníh není. Jsem ráda, že mám alibi, abych mohla ležet jak prkno a sama. O mých slzách neví nic. Došla jsem k závěru, že nespokojenost je peklo slabochů. A to já nejsem. Aspoň být nechci. Něco s tím musím udělat.

jsou jen v jednom místě. Mám ho nejradši ze všech žlebů tady. Dneska se mi nechce ale ani tam. Nechce se mi vůbec nic, jen sedět a mlčet a čučet. Jako vlastně do každého je i do něj záludný nájezd, ale pak se otevře jako vějíř v celé své šíři a nabídne vám ten nejúžasnější sníh, který si umíte představit. Zním ho. Posunu nepatrně pánev do předu a lyže se poslušně rozjedou. V úzké skalní rozsedlině nabírám rychlost. Na konci čeká balvan. Musím se odrazit přesně tak, abych o něj neškrtla a zároveň se vešla do hodně zavřeného oblouku, který mě vyveze do volného prostoru žlebu. Přinutím se z posledních sil soustředit. Jde o centimetry. Jsem si jistá, že to půjde. Nepotřebuji na to žádné výpočty. Když cítím, že se mám odrazit, tak to udělám a je to přesně. Ještě skočit z malého převisu a jsem tam. Vítá mě široká strmá pláň pokrytá prašanem. Dlouhé rychlé oblouky mi překvapivě chutnají i dneska. Pocítím absolutní slast jako seknutí mečem. Ze zadu na mě křičí Dolek nebo Bordá: „To je nádhera!“

Do pusy mi lítá sníh. Uvědomuji si, že ji mám otevřenou. Ne kvůli dýchání, jen se usmívám jako dítě před vánočním stromkem. Nejsem tedy mrtvá! Na další ráno nemyslím.

Večer si dám sprchu, navléknu si džíny, mikinu, tenisky. Taneční mám už nějaký pátek za sebou, a tak jiné oblečení neznám. Stejně jsem je tenkrát nedochodila. Krása je pro mě to, co pro Kláru a pro ně. Umět lyžovat, být stíhlá, čistá, opálená, usměvavá.

Sejdu dolů do hospody. Všichni jsou zamlklí a cucají zatím pivo. Klidně by mohli být jen unavení, ale nejsou. Beruškově utekla Tonda s nějakým Amíkem. Do teď pro nás znamenala skutečnost, že je tu demokracie chvilku euforie, a hlavně to, že nám zrestituovali chalupu s vlekem v Krkonoších a že už jezdíme lyžovat kromě Slovenska a Rumunska taky do Rakouska a občas Francie. Ted' Beruškově odvedl vetřelec ze západu Tondy. Byla krásná a byla s námi skoro deset let. Dolek mě chytne kolem ramen a přitáhne si mě k sobě. Říká mi v duchu: Jsem rád, že jsme spolu. Položím mu hlavu na rameno, ale co odpovědět nevím. Asi před dvěma lety se jednou večer rozhodl, že se stane, jak sám řekl, pedofilem a že už to v sobě nebude dusit. Vždycky jsem si představovala, že to bude on, kdo mě připraví o panenství. Bohužel to nestihnul. Nikam mě neunesl, ale romantické to je stále. Proč mi dneska ráno tekly z očí slzy? Chci něco, ještě něco, ještě někam. Tohle je mi málo. Měla bych něco obětovat. Všechno? Co za to dostanu? Nemám ponětí. Asi to neudělám. Byla bych blázen.

To je můj svět.

Ležím v nemocnici, hřbet obalený korzetem. Naštípla jsem si obratel. Čtu pravidelně denní tisk. Z domova, ze světa, z domova, ze světa... Zdá se mi všechno stále stejné. Cítím jen bezmocnost nad tím, jak vzdálené jsou mi ty novinky, obvykle nechutné. Ted' už mi tečou ráno slzy pravidelně. Říkám jim slzy nespokojenosti. Včera za

mnou byl Dolek. Litoval mě a nechtěl beze mě odjet na ledovec. Přinutila jsem ho, protože u nás už sníh není. Jsem ráda, že mám alibi, abych mohla ležet jak prkno a sama. O mých slzách neví nic. Došla jsem k závěru, že nespokojenost je peklo slabochů. A to já nejsem. Aspoň být nechci. Něco s tím musím udělat. Vytrískám z nespokojenosti, co se dá. Chci si všechno rozmyslet. Nechci už mít každé ráno mokrý polštář, bolí to víc než ta záda.

Je před Vánocemi. Odjíždím asi na rok do Grenoble hlídat děti, učit se francouzštinu, ze které jsem na gymnáziu dělala reparáty. A jedu vyvekslovat svůj svět za něco víc. Alespoň jsem rozhodnutá přijmout okolnosti, které mě k tomu dovedou, jak doufám. Mám strach, ale cítím se vysoká až do nebe. Nevím, co chci, ale lyže si rozhodně neberu. Dolek ví, co tam jedu dělat. Je smutný, ale jeho svoboda, jeho hrdost a ješitnost jsou taky důvody, proč ho miluju, a tak nic nenamítá. Prý mám život před sebou. Ha, to oni si mě vychovali. Ani nevím, jestli ho ještě miluju. Je tvůrcem i produktem světa, ze kterého chci teď pryč. Třeba se ještě ráda vrátím. Jo, ale budu vědět proč. Snad se ve mně konečně rozpadne ten masivní dutý balvan, co mi ráno tlačí na slzné kanálky. Pak budu třeba schopná nějaké upřímnosti hlavně k sobě. Mám dojem, že všechno, co chci, je uvězněné uvnitř toho balvanu. Dokud ho nerozbiji, nedovím se o sobě nic. Bude mi pořád smutno. Budu pořád sama, bez svých vlast-

Martina a Olivier mají tři děti od devíti do patnácti let. Po týdnu vzájemného seznamování jedeme do jejich bytu v Alpách na vánoční prázdniny. Martina s dětmi odjíždí už ráno Hondou. Olivier musí ještě do firmy. Pojede za nimi až odpoledne a já se svezu s ním.

ních potřeb a tužeb. Nic hrozného se mi neděje. Tak proč myslím na to, že to všechno vzdám. Když už se nemůžu dozvědět, co je ve mně, zjistím aspoň, co bude potom. Třeba jestli je Bůh. Asi není, a jestli, tak má daleko k tomu láskou naplněnému geniovi, ve kterého věří moji rodiče. Stvořil jen krutý nevysvětlitelný a nepochopitelný zmatek.

Martina a Olivier mají tři děti od devíti do patnácti let. Po týdnu vzájemného seznamování jedeme do jejich bytu v Alpách na vánoční prázdniny. Martina s dětmi odjíždí už ráno Hondou. Olivier musí ještě do firmy. Pojede za nimi až odpoledne a já se svezu s ním. Musím totiž během dne stihnout vygruntovat dům. Už jsem pochopila, že jsem otrok. Nevadí, po svátcích začnu chodit na kurzy francouzštiny. Zatím se večer učím sama, pokud nepadnu vyčerpáním. Malá satisfakce – projedu se s Olivierem v jeho bavoráku.

Chvilí jedeme po dálnici. Sice zírám stále do zrcátek a dávám pozor, jestli něco nepřehlédl, ale jinak je to paráda. Asi řídit umí. Napíšu to Dolkovi, říkám si. Sjedeme z dálnice a dostaneme se do hor. V zatáčkách začínám blednout. Nevěřím mu. Jsem zvyklá jezdit na sněhu jen s klukama nebo s Klárou nebo sama. Modlím se, aby se ten chlap proměnil v Dolka a jeho luxusní limuzína ve starou dodávku. Musíme zastavit, protože zvracím. Moc pěkně jsem se nevedla. Snažím se mu trochu vysvětlit, že obvykle řídím sama.

Druhý den ráno jde rodinka na sjezdovku. Uklidím, připravím večeři a mezi tím se budu učit. Čeká mě celkem pěkný den. Pomáhám dětem do přezkáčů. Zapínám jim kombinézy. Malý Harrison má prý něco v botě. Rychle sáhnu dovnitř. Nic tam není. Má jen přehozené bačkory ve skeletech. Rychle uvedu všechno na pravou míru. Chci se jich už zbavit. Chybí jedna suché zipy, aby se dětem nerozjízďely lyže, když si je ponesou na rameni. Nevadí. Zaklesnu je brzdičkami k sobě tak, že se dají pohodlně nést. Tak a mazejte, řeknu si v duchu. Otočím se. Celou dobu mě sleduje Olivier.

„Ty lyžuješ?“

„No.“

„Vy tam máte taky sněh?“

„Jo. To jo.“

Chtěla jsem, aby na to přišel? Přesvědčuje mě, abych šla s nimi na sjezdovku. Půjčí mi tam boty a lyže. Nechce se mi do bot z půjčovny. Je to odporné. Nakonec si něco vyberu. Obouvám si lyže a koukám po očku, jak to dělá Olivier. Vybrusíme k vleku za Martinou a dětmi. Z těch pár pohybů, je mi jasné, že Olivier není začátečník. Jezdí sem prý z Grenoble každou volnou chvíli. Kabina nás vyváží nahoru. Rozhlížím se, je tu krásně. Černé skály, bílý sněh, důvěrně známé vrnění lanovkových strojoven je stejně snad všude na světě.

Zatížím špičku vnější lyže a zhoupnu se za ní ze svahu. Cítím starou slast. Ujedu

Musím totiž během dne stihnout vygruntovat dům. Už jsem pochopila, že jsem otrok. Nevadí, po svátcích začnu chodit na kurzy francouzštiny. Zatím se večer učím sama, pokud nepadnu vyčerpáním. Malá satisfakce – projedu se s Olivierem v jeho bavoráku. Chvilí jedeme po dálnici. Sice zírám stále do zrcátek a dávám pozor, jestli něco nepřehlédli, ale jinak je to paráda. Asi řídit umí.

Muž a žena

asi sto metrů. Zastavím, koukám nahoru. Martina s Olivierem za mnou posílají postupně děti. Sleduji je. Dělalí chyby, neu-mějí nic, ale jdou do toho naplno. Takhle nás asi okukovali Beruška s Dolkem a Bor-ďou, když nás vzali prvně na hory, napad-ne mě. Jedu opatrně dolů a děti jedou za mnou hada. Na nástupní u lanovky si sun-dávám lyže. Děti se smějí a škádlí se mezi sebou. Nerozumím jim ani slovo a nijak zvlášť mě to nemrzí. Nejsem žádná šišlalka dětská. Beru je jen jako prostředek k něče-mu, sama nevím k čemu. Usmívám se na ně teda. Jejich rodiče stojí nad námi na svahu a o něčem se domlouvají. Martina lyžovat neumí, ale nechápu, proč si nevzal do parády své ratolesti Olivier. Nechává je asi pořád jezdit s maminkou. Sundají si dole lyže. On chce, abych učila jejich děti. Koupí mi výbavičku a všechno k tomu po-dle mého výběru. Taky, když to trochu pů-jde, můžu prý řídit cestou do hor Hondu, aby mi nebylo zle. Zvýší mi samozřejmě plat a budu mít v Grenoblu den volna na-víc.

Kluci by mysleli, že je to dobrý kšeft. Kvůli tomu jsem se vlekla až sem? Všechno je stále stejné. Zprávy ze světa, z do-mova, ze světa... Je mi na blití. Nabídku přijímám. Klára mě bude považovat z dál-ky za šťastnou. Dívám se na otazníky v dětských očích. Bude trvat celou sezónu, než vyjedete svůj první slušný oblouk, od-povídám. Pak už to snad začne být všech-no záživnější.

Jsou opálení. Schyluje se ke konci jejich společné dovolené. Karina se podívá už po několikáté do hloubky pod sebou.

„Proč bychom tam měli skákat? Úplný cvoci snad nejsme.“

„Ten tvůj rozum... Třesu se před ním už skoro osm let. Prostě tam skočíš, proto-že víš, že musíš.“

Oba se zasmějí. Ironie se před lety sta-la jejich nejmilejším a nejčastějším dorozu-mívacím prostředkem. Karina téměř smíř-livě pokývne hlavou a spíš k sobě než ke svému muži zadrmolí: „No jo, proč by-chom vlastně neskočili.“

„A co Astor,“ zamyslí se on. „To je ovšem problém. Kdo ho bude venčit? Mat-ka asi nebude ochotná jezdit v noci po par-ku na kole.“

Astor je italský ohař a potřebuje les, nebo pána na kole. Ale ona tam stejně ne-skočí. Na to ji zná příliš dobře. Ne že by mu záleželo na osudu jeho psa víc než na životě, i když ho má rád. Jen mu představa toho blízkého zvířete bezmocně vyjícího za zavřenými dveřmi bytu jaksi připomně-la jeho vlastní smrtelnost.

„Hele, nakonec se nemusíme utopit,“ říká ona.

„Je to teda dost vysoko...“

„To, že jsme se vsadili s bandou alkoho-liků, neznamená, že se musíme fakt utopit. Stejně mají zpoždění. Určitě na to zapo-mněli. Jdeme.“ Začne se zdvihát ze země.

Tentokrát je opravdu rád, že se svou ženou může souhlasit. Naposledy, jen tak pro formu, se ohlédne na jedinou přístu-povou cestu k útesu.

„Už jdou. To je snad celá vesnice.“

„Ježíš, já mám fakt strach. To moře vy-padá nepřátelsky.“

Už se třeba nevynořím. Nebo ani jeden z nás. Řekne si Karina. A řekne si ještě, že O. bude brečet, bude se cítit sama. Už ni-kdy mě neuvidí, už nikdy si nebude mít s kým povídat o Harykovi, o svých milen-cích, o svém manželovi, o mém švagrovi, kterého mám ráda. Už nikdy, už nikdy.

Zdědí teď oba činžáky v Pařížské a ne-bude se už mít s kým dělit. Publikovat ve vědeckých časopisech bude zřejmě mno-hem méně. Bude míň pracovat a víc žít. Možná se také konečně rozvede. Možná si zase koupí rotvajlera, který ji bude zbož-ňovat a o kterého bude pečovat jako pečo-vala o Haryka. Konečně žádné dovolené v pohorkách za zády svého muže. Už ne-bude muset trpět kvůli touze být první. Ni-kde už nebude ten, před kým se chtěla vždycky umístit na stupních vítězů. A ani její druhá část, její dvojče nebude. O. bude nešťastná víc než kdokoli na světě. Bude plakat.

Pak se nadýchne. Uvolní se jí svalstvo v obličeji. Její těžký zadek ji převáží a ona si kecne na polstrovanou pohovku. Její za-táté pěsti se rozevřou, vypadne z nich pos-mrkaný kapesník a ukážou světu růžové dlaně. Dosud vlastně nikdo nepochyboval,

Bylas v Nepálu na dovolené a vyšlas do základního tábora Mount Everestu. Místní šerpové tě obdivovali. Jediná žena, která si od nich nenechala nést za drobnou úplatu baťoh a ulehčit úděl. Nejsi trochu udýchaná?

že je má, to jistě ne. Jen je ještě nikdy nikdo neviděl a snad ani ona ne. Vlastně to začínalo být trochu podezřelé. Vědecká práce na úkor plochy něžně růžové kůže ženských dlaní. Úspěch, uznání, obdiv. Jsem ve všem lepší než ona. Úplně ve všem, a už vždycky budu. A teď už na pořád, řekne si O.

Má krásný dům, pěkné auto. Koupila si to mini, co má její nejlepší přítelkyně, vysoká manažerka jedné nadnárodní farmaceutické společnosti. Není třeba mít velké auto. Když se červené mini tolik vyjímá v garáži vedle BMW jejího manžela.

Bylas v Nepálu na dovolené a vyšlas do základního tábora Mount Everestu. Místní šerpové tě obdivovali. Jediná žena, která si od nich nenechala nést za drobnou úplatu baťoh a ulehčit úděl. Nejsi trochu udýchaná? Chtěla by ses od té doby přátelit s buddhismem, ale pomáháš svému muži přírodovědci napichovat brouky na špendlíky. Jednou jsi mi líčila, jak umí brouk řvát hrůzou, když ho chytáš. Brečela jsi mi na rameni. Kolik brouků tě potom ještě zbytečně prosilo o milost? A tak buddhisty pozoruješ raději z povzdálí, chladně, tak jako spoustu jiných věcí a lidí.

To ale nevadí. Až pojedíš příští rok do N. Y., jistě se tam zase za chvilku zamiluješ. Třeba do žlutých taxíků.

A bude to tak dobře, konečně dobře. Protože už budeš vědět, že to všechno je dovoleno všem a konečně také tobě. Protože

že už budeš vidět, protože už budeš rozvedená, protože už budu nebudu a ty budeš dýchat, protože budeš nekontrolovatelně žít. Už budeš vědět, co je to cítit se spoutaná, a tak už se nikdy spoutat nenecháš. Budeš spát do dvanácti, jíst, co ti bude chutnat a kolik se ti zachce. Česat se budeš jen někdy, líčit nikdy, protože na lidech ti přece nikdy nezáleželo. Nebo to byla jen póza? Tedy konečně o sebe začneš dbát. Tím, jak se volně nadýchneš, se ti rozjasní pleť a zkrásníš. Přestaneš mít chuť k jídlu, protože se ti žalem po tom, co se dozvíš o mně, stáhne žaludek. A ty už budeš velmi opatrná, aby se opět neroztáhl do předchozích rozměrů. Už budeš chtít být krásná. Už to všechno začne mít smysl. Už budeš první.

Koupíš si štěně rotvajlera. Ale až potom, co se vrátíš z New Yorku. Já už bych ho přeci nemohla hlídat. A jsem jediná, komu bys ho svěřila, byť na jediný den. Pamatuješ? „O. drahoušku! Všimni si, že ten pes připadá roztomilý pouze tobě,“ cedila naše maminka mezi zuby. Vyprávěla mi to u vás na zahradě. Smály jsme se a hladily Haryka po černém, perfektně svalnatém těle.

Měly jsme zůstat spolu, abys mohla být pořád mnou a já tebou. Měly jsme zůstat vedle sebe bez hnutí, v údivu, natlačené v křesle v předsíni, odkud jsme pozorovaly nevýslovnou složitost světa, který na nás nehybně, ale s jistotou, jak se nám zdálo, číhal. Dívaly jsme se otevřenými dveř-

Chtěla by ses od té doby přátelit s buddhismem, ale pomáháš svému muži přírodovědci napichovat brouky na špendlíky. Jednou jsi mi líčila, jak umí brouk řvát hrůzou, když ho chytáš. Brečela jsi mi na rameni. Kolik brouků tě potom ještě zbytečně prosilo o milost? A tak buddhisty pozoruješ raději z povzdálí, chladně, tak jako spoustu jiných věcí a lidí.

mi do ložnice na zrcadlový odraz naší oblékající se maminky. Aha, podprsenka. Nejdříve se musí otočit na rub, pak zapnout vepředu na břicho, přetočit kolem těla a... Zase nesedí. Je třeba zkrátit povolená ramínka. Ale jak to dělá? Jsou tam podobné patenty, jako máme na chlebnících, které nenosíme, protože je neumíme rychle otevírat a zavírat. Maminka to zvládá. Tak teď ještě cosi přes spodní kalhotky. Jakýsi pás s krokodýlky jako na záclonách, dvěma vepředu a dvěma vzadu. A přichází něco podobného punčocháčům, které si skutečně nesnášíme samy oblékat, protože pak nám pokaždé děsně "lezou". Maminka si bleskově natáhne punčochy a připne si je k podvazkovému pásu. A přes to všechno ještě bílé kombiné! Teprve teď si zřejmě – až budeme dospělé – můžeme začít oblékat třeba sukni a tričko.

Stále ji vlastně udivuje, že umí uvařit večeři, že se naučila obsluhovat automatickou pračku, že jezdí sama s autem do servisu, že vůbec řídí auto, že vůbec žije jako dospělá. Že vůbec žije.

A ty děláš jiné věci, jinak. Aby ses se mnou nemusela tlačit v příliš úzkém křesle, vzala sis raději svou vlastní židličku. Je ti smutno, ale nemusíš se s nikým mačkat na místě, které ti stále připomíná, že bys ho mohla mít pouze pro sebe. Podvazky nenosíš. Já občas ano, černé, a ráda. Podle tebe existuje čistá láska. K psychiatrovi už nechodíš, protože ses vdala. Já si vzala psychiatra. Jak hezky se míváme.

Chtěla by jí možná napsat dopis, ale nemá jak a čím, a není ani čas. Vyruší ji muž, jehož nahé tělo stojí vedle ní.

„Nejsou vlny. Před tím, než skočíme, se na sebe nesmíme dívat. Poznali by, že máme strach.“

„Protože fakt máme.“

Karina už ví, že nechce vůbec zemřít, že nestihla napsat dopis.

„Neutopíme se. Plaveme výborně. Kdo jiný by to už měl skočit než my?“

Ten muž cítí z jejího hlasu, z jejího těla vyvěrat jako gejzír touhu žít. Zná ji a ví, že bojuje málokdy, a pokud, tak vítězí. Ví, že je v takových chvílích silnější než kde kdo, dokonce také než on. Jsi si jistá, že tě miluji. A já tě skutečně miluji tak, jak jsem ještě nikoho nemiloval. Lidi ale sbíráš jako pecky od třešní. Někdy se dokonce trochu bojím, jestli se jedna taková ocumlaná pecka nestává také ze mě. To si s chutí vložíš zralou třešň do úst. Mezi zuby pak labužnický rozdrťíš měkkou šťavnatou dužinu, pecku chvíli cucáš a saješ a dlouho a zbytečně povaluješ na jazyku. S jakousi planou nadějí, že tam přeci ještě nějaká šťáva musí být. Když pecku vyplivneš, nestřelíš ji do vzduchu nebo do sousední zahrady, jako to dělám já. Držíš ji mezi prsty, a pak ji oschlou strčíš do kapsy. Viděl jsem tě. Podobně jsi nejspíš ohlodala své dvojče. Nejsem si úplně jistý, zda jsi ji ohlodala právě ty, ale jisté je, že O. svou šťavnatou dužinu měla a už nemá. A ty nám všem nabízíš svoji oblíbenou

tvář plnou drobných slabostí. A my ti rádi a s láskou poskytujeme jako náplast na ně své krvavé dužiny. Jisté je, že to není naší povinností, že to děláme rádi, ale také že někdo pak má dobrý důvod i právo litovat. Jsi tedy podezřelá. Vím ale také, že ty pecky úzkostlivě schováváš. Přála by sis, aby obrostly znova dužinou. Toužíš po tom, aby byla jednou ukojena tvoje potřeba sladké červené šťávy, aniž by z ovoce zbyla jen holá pecka.

Z hrdla mu vyklouzne: „Ale co když se neutopíme oba? Tak jeden z nás zůstane!“

„Koho jsi myslel?“

„Sebe, samozřejmě.“

„Hmm. Vydržíš dýl s dechem a určitě se líp odrazíš.“

„Jako vždycky, a jako vždycky mi to nepomůže,“ dodá pro sebe Karinin manžel.

Nevěděl, jestli už nejsou trochu dospělí na recese. Prohlížel si tu bláznivou ženskou, co je odhodlaná skočit s ním ze skály, když jí spadl koupací plášť z pevného, podivně dívčího těla. Vlasy obarvené na zářivě červenou má pevně svázané vzadu. Vypjatou hrud jako sportovec z dětské knížky.

Řekne mu: „Až vletíme pod hladinu, slib, že otevřeš hned oči. Chtěla bych, aby ses kouknul, jestli se mi náhodou nepřipletla pod hladinu do cesty nějaká ryba.“

Konečně, ženil se kdysi s dívkou, která měla nadání pro nesmysly a odpor k chladnokrevným živočichům.

Faliský okamžitě reaguje: „Když říká se vším, tak se vším, Páťo.“ Odstrčí talíř s vyjedenou zeleninovou oblohou a prohlásí: „V tomhle vedru se nedá žrát.“ To už ale slyším jen na půl ucha.

První erotický symbol Čech

Zdalo se mi, že je to jako v nějakém popovém hitu, stále dokola. Jeden odejde, druhý přijde. Objevování, rozchody, rozchody, objevování. Oni většinou nerozuměli nijak zvlášť mně a já jim už vůbec ne. Moje přjemně melancholické nálady je deprimovaly a moje deprese pro ně byly záhadou. Byli citově nevyspělí a sexuálně zdatní. Já byla citově nevyspělá. Rozhodla jsem se tedy odložit raději příští partnerský vztah na dobu pozdější.

Ctižádost se mi zdála v jakékoli formě ponižující stejně jako soutěživost všeho druhu potupná. Knihy jsem četla, některé i se zájmem. Lhala jsem, což asi pramenilo z mého pocitu, že všechno má být jinak, než ve skutečnosti je. Pracovala jsem jenom tak, abych se užívala. Při každé příležitosti jsem odjížděla. Na měsíce, někdy na delší dobu, a stále jsem se vracela, vždýcky šťastná, že jsem doma. Nikdy jsem si nepřivezla to, co ostatní očekávali, že si přivezu, a co by asi bylo dobré si přivést. Naučila jsem se nikde žádný jazyk a z Francie nemám žádný parfém. Jen vzpomínky. Vzpomínky na všechno, pocity ze všeho a cit, pro co jsem ho jen byla sto v sobě najít.

Vrátila jsem se a ve velkém bytě s italskými dlaždičkami, praskajícími parketami a s mým pokojem bydlela španělská diplomatka. Rodiče byli na venkově a z toho bytu s mými vzpomínkami pobírali nájem. Věci jsem měla přestěhované k babičce na

sídlišť. Postrádala jsem šumění gigantického ořechu, jehož větve nám sahaly do jídelny. Pár měsíců jsem jen mlčky stála. Byla jsem zaskočená. Nenapadlo mě totiž, že bych to mohla někdy ztratit. Zase jsem odešla a po pár týdnech přijela. Najednou to ale nebyl návrat, jen příjezd. Jinak řečeno, mohla jsem se sice i tentokrát ohlížet kamsi za sebe, kde býval pocit zázemí a domova, jenom jsem tam najednou nic nenacházela. Pochopila jsem navíc v plném rozsahu to, co mi bylo vtoukáno do hlavy celé dětství. Že nic neumím, nic nemám a k ničemu se nehodím. Navzdory tomu nebo právě proto jsem se i já musela pokusit zapojit do jakéhosi života. Našla jsem si místo textaře v reklamní agentuře. Nebylo to nijak zvlášť veselé.

Jako obvykle nás obsluhuje tlustá milá a neuvěřitelně pomalá číšnice. Budeme točit film „O člověku, který nikdy nic neztratil“ a bude o letci, který byl tak pořádný, že nikdy nic neztratil. Dohodli jsme se před časem, že na ztráty jsme odborníci všichni. Baštíme lidi, co nic neztrácejí, nic nehledají a nikde nic nezapomínají. A letce obecně baštíme rovněž. Jsou to skuteční kladní hrdinové. A o takovém opravdovém člověku jsme se rozhodli vytvořit umělecké dílo. Příběh se nám trochu vymkl. Odchylka od záměru došla tak daleko, že letec v závěru scénáře ztrácí dokonce život. Jak byl tak pořádný a chtěl mít vždy vše po ruce, uklízel a nekoukal, kam měl. Doma poučoval děti o tom, kolik času ztrácejí nepořádní lidé tím, že stále něco hledají. A jednou za letu jasnou oblohou ukládal na místo v kokpitu vyhrazeném pro termosku s kávou ter-

Za Němcem totiž sedí jeden z těch indiánů, co tou dobou vyhrávali na Václavském náměstí, a pozorně nás poslouchá. Vypadá, že přemítá, zda se jedná o jihoamerické indiány, nebo jeho severoamerické kolegy. Je to chlap jak hora a nemá dobrou náladu. Mikuláš zamžourá jeho směrem.

Představujeme Vám
(jména české
poezie a prózy)

mosku s kávou. Bohužel právě ve chvíli, když se před ním zvedlo cosi jako žižkovská věž, ale snad ještě mnohem hrozivější. Byli jsme rádi, že to tak dopadlo, protože se nám postava pilota, jak jsme ho tak tvořili, postupně stále více zajídala, až se nám definitivně znechutila. Nesnášeli jsme ho. A zřejmě proto jsme pak také byli rádi, že zemřel.

Hlavní postavu zahraje pilot letadélka z fundusu rekvizit Němcových dětí. Kamerou bude vládnout Mikuláš. Dostal ji od své movité matky, která ji vyhrála kdesi v nóbltombole. Scénář napíšu já. Místo je také vybrané – exteriéry Němcovy zahrady. Režirovat bude Faliský. Jediný, kdo si myslí, že nás lze zvládnout, a jediný, kdo doufá, že z toho budou prachy. Ale Faliský vidí peníze úplně všude. Tedy na zbytku míst, kde nevidí ženská prsa a přirození.

Sedíme u piva. Čekáme na tlustou servírku a smažený sýr a je nám nádherné vedro. Jediný Faliský tvrdí, že se potí jako prase. Z talíře vyjít určitě jen zeleninovou oblohu. Němec vypráví Malého velkého muže s Dustinem Hoffmanem. Především tu pasáž, kdy mají indiáni hlad. „Ta stará indiánka vyleze z týpí se sekýrou v ruce. Suše chytne psa. Dovede ho ke kotlíku s vroucí vodou. Pak ho rozseká na kousky a nahází ho tam,“ odloží příbor a názorně ukazuje rukama, jak asi indiánka musela nasekat psa. My ho zaujatě posloucháme a sledujeme jeho zasvěcenou gestikulaci, přičemž film jsme viděli každý už alespoň dvakrát: „Do kotlíku. Celýho i s chlupama, normálně se vším – super!“

„I s hlavou?“ zeptám se.

Faliský okamžitě reaguje: „Když říká se vším, tak se vším, Páto.“ Odstrčí talíř s vyjedenou zeleninovou oblohou a prohlásí: „V tomhle vedru se nedá žrát.“ To už ale slyším jen na půl ucha. Za Němcem totiž sedí jeden z těch indiánů, co tou dobou vyhrávali na Václavském náměstí, a pozorně nás poslouchá. Vypadá, že přemítá, zda se jedná o jihoamerické indiány, nebo jeho severoamerické kolegy. Je to chlap jak hora a nemá dobrou náladu. Mikuláš zamžourá jeho směrem. Vzpamatuje se ze své klasické intelektuální zapšklosti a nasadí si své mnohadioptrické brýle. Ještě jednou se přesvědčí, zda-li ho jeho špatný zrak nešálil, a požádá nás rychle o malou půjčku na zaplacení zdejší útraty. Mikuláš nesnáší konflikty. Němec mu ukazuje svoji rovněž prázdnou peněženku. Faliský odskočil do práce, což je kousek, jen na Maltézském náměstí. Všichni doufáme, že zastihne někoho movitého. Představujeme si třeba produkční. Tušíme, že své platy nestihnou propít, ačkoli se srdnatě drží. A my bychom šli rádi dnes večer také do restaurace.

Je tropický červenec a báječné slunce na nás nemilosrdně praží velikým ateliérovým oknem. Když se mu vzdorovitě podívám do očí, uvidím na hodinách chrámu svatého Mikuláše, že bude každou chvíli odbíjet poledne. O patro níž v médiích je sprcha, kde na svá sporadicky oděná těla a propocené vlasy pouštíme s gustem ledovou vodu. Němec s Mikulášem teď musejí pořád pracovat. Stojí rozkročení nad svými pracovními stoly. Na layouty jim kape střídavě pot nebo voda s potem, a kdyby to nebyli oni, mohli by se mi zdát i sexy. Ale jsou to

oni. Dodělávají návrhy, které měli mít hotové včera. Dokonce ani fóry jim už nějak nejdou přes pysky. Čekáme, až se konečně marketingová oddělení našich klientů odvalí jako každý rok do luxusních přímořských letovisek. Potom Němec pojede na čtrnáct dní do Alp a Mikuláš někam na Moravu. Faliský dovolenou neplýtvá, konečně jako ničím, a já nikam jet nechci. Němec říká, že jsem na kaši. Asi jsem. Přestala jsem brát svá antidepresiva. Bude mi už dvacet. Doktorce jsem to neřekla. Jen mě napadlo, že je nejvyšší čas naučit se být dospělá bez prášků. Nic snadného, jak zjišťuji. Všichni kolem mě nad deset let bez prášků jsou najednou v mých očích hrdinové. Večer jdu s Faliským popít sem, do Malostranské besedy.

Kouřím jeho cigarety, což normálně nese. Tahám mu jednu za druhou.

„Jak jste na tom s Jankem?“ ptá se a připaluje mi svoji drahou cigaretu.

„Špatně. Už jde jenom o to, kdo to udělá dřív. Jestli já, nebo on.“

„Jako rozhod?“

„Jo.“

„A kdo to bude?“

„Asi on.“

„Chybí ti to?“

„Jako co?“ koukám trochu nechápavě.

Pak dodám: „Ne.“

„Ty to nemáš ráda?“

„Ale mám. Ale ne zas tak moc.“

„To se ti to nelíbí ani s Jankem?“ Krčí udiveně obličej a valí na mě přes své antireflexní brýle hnědé chytré oči. Zřejmě očekává vysvětlení, neboť Janek je vyhlášený. Upije svojí whisky. Cítím, že mi alkohol stoupá do hlavy, ale zatím s ním držím sta-

Je sobota. Sedíme všichni čtyři u Mikuláše v bytě a loučíme se. Zjistila jsem, že civilové fakt pochodují do své vlastní války, ale nikdo neřve, že je to good. Jdu taky.

tečně krok. Zeptám se teď schválně taky na něco osobního.

„Proč tak nesnášíš Helenu?“

Podívá se na mě absolutně bez výrazu: „Protože je to, promiň, Páťo, kráva.“

Když vidí můj obličej, uchechtne se svým typicky cynickým způsobem: „Je to tak...“

Moc nestojím o to, aby se rozzuřil, což se může stát kdykoli, celkem nepochopitelně. Je to cvok a cholerik. Má papíry na hlavu.

Opatrně se zeptám: „A vy jste spolu spali?“

„No. Jak to víš? Říkal ti to Janek?“

„Ne. Myslela jsem si to.“ Lžu statečně.

„Byl jsem úplně namol. Kupodivu se mi to nějak podařilo. No... Až moc podařilo... Běžela ráno k doktorovi,“ lhal zase on. Slyšela jsem jinou verzi. Namol nebyl ani trochu. Opil Helenu. Dostal ji do nějakého bytu. Chtěl ji přefíknout, protože byla feministka a kráva, jak bylo již řečeno. Zvláštní způsob boje... Tam ho opustila mužnost. Asi se mu zdála být krávou příliš.

„Můžu se tě, Páťo, na něco zeptat? Nemusíš odpovídat, jestli nechceš.“

Znělo to od něj velmi laskavě, hmm... Tak nemusím odpovídat. Kdo by to býval řekl. Ale byla jsem děsně zvědavá, na co se mě chce zeptat. Zajímal mě asi. Bylo mi už skoro dvacet...

„Dělala sis to někdy sama?“

Zrudla jsem, ale statečně se mu dívala do očí. Vypadalo to na nerovný boj. Bylo mu už skoro třicet...

„A zjistilas něco?“

„No. Že si musím ostříhat nehty na pravé ruce.“

Smějeme se společně mému vtipu. Připadám si dobře, vypadá to, že jedna nula vedu. Faliský odejde k baru napomenout servírku za to, že nám nevysypává popelník. Prohlížím si jeho tělo pružné jako tělo kočky, pravidelně trénované tenisem na kurtech ve značkových trenýrkách. Nakrátko ostříhanou hlavu trůnící pyšně na silném krku. Vzpomínám jaké to bylo, když jsem přišla do agentury poprvé.

Seděli v kreativním oddělení s Němcem jako dva bohové pomsty a bordelu. Plné popelníky, plný stůl, prázdné hrnky se zaschlým lógreem. Sem klienti nechodili. Ti dva zjevně nestáli o to, aby nějaká ženská narušovala jejich idylu, a já nejenže nechtěla pracovat v tom jejich chlívu, ale vůbec jsem nechtěla nikde pracovat. Ale peníze byly třeba. Stav nevyřčeného, i když zjevného nepřátelství trval asi týden. Než jsem zjistila, že ti dva kryjí moje pozdní příchody. Asi po měsíci přišel mlčenlivý grafik Mikuláš. Zvykali jsme si na něj těžce asi rok. Zvlášť Němec, který nesnáší cizí lidi. Teď Mikuláš odjíždí do Kanady fotografovat. Musí asi fotit zrovna soby.

Faliský se vrací a za ním kráčí servírka s čistým popelníkem a další sklenkou whisky. Škoda, že nemá na džínech vlečku, asi by ji teď nesla. Ironicky jí poděkuje. Obrátí se na mě: „Jestli nechceš, tak už to nepij. Sám jsem celkem na mol.“ Zdvihne sklenici: „Na zdraví.“

V rádiu hrají nějaký popík a mně se vybaví moje stará děsná představa spousty ci-

Neochotně, a hlavně nevím proč. Příští Vánoce už spolu slavit nebudeme. Nic fatálního, jen trochu smutné. Emoce lze ukrotit. Všichni to musí umět i bez prášků, jsou-li dospělí. Němec nechtěl, ale odešel domů k ženě a dětem.

Představujeme vám
(jména české
poezie a prózy)

vilů, jak pochodují do války a nemají žádné zbraně. O tom se mi zdávalo, když jsem byla malá a když nás ve škole učitelky děsily, že bude třetí světová. To už nebude obyčejná válka, ale něco mnohem strašnějšího! Nebude se válčit klasickými zbraněmi a zemře při ní všechno civilní obyvatelstvo. Tak už je asi třetí světová, pomyslí si. Každý se účastní ze svých, víceméně automatických, dobrých důvodů. Nijak zvlášť nepřemýšlíme. A anonymní vypravěč řve, že it's all right.

Vlečeme se v nočním horku rozpálenou Prahou. Faliský křičí na kolemjdoucí: "Běháte jako nějaký zasraný civilové! Kolena nahoru! Makat!"

Opírám se o zaparkované auto, zčásti zmožená alkoholem, zčásti horkem. Je to náhoda? Nebo jak přišel na to, co se mi honí v hlavě? Představuji si sama sebe, jak se marně snažím zvedat kolena k bradě. Vidím v duchu ostatní, jak jim to jde a je mi zle žárlivostí a strachy. Bojím se, že půjdou dál a já zůstanu, kde jsem, takže vzadu na ocase, někde v Aši a úplně sama. Na tramvajové zastávce Malostranská stojí Němec s Mikulášem. Ochotně se už z dálky smějí Faliského dobré náladě. Němec navazuje na jeho vtip, tentokrát směrem ke mně, a to káravým tónem: „Tohle přežijou jen silný, Páťo!“

„Převálcujou mě,“ přiznávám, protože mám v hlavě. Jinak bych to nejspíš nikdy neřekla ani jim.

„Nepřeválcujou! Já si tě vezmu, Páťo. Nikdy tě nedám,“ říká Faliský. Přála bych si, aby si mě skutečně vzal někdo úžasně silný a pořád mě jen chránil.

Nastupuji do tramvaje a odjíždím domů. Vyspat se.

Faliský je tu dnes naposled. Má sbalenou, vyklizená šuplata. Na jeho stole zbyla jen hromádka starých vizitek a stoh nepoužitých nápadů pro mě. Dopisuje ještě nějaká rádia, abych v pondělí neměla tolik práce. Je celý naměkko. Jde na lepší. Vyhrál konkurz na copywritera u Leo Burnet. Bude pobírat od příštího měsíce padesát táců. Zůstávám jako jediný textař. Alespoň přes léto. Na podzim odjíždím do Francie hlídat děti a zkusit zase něco jiného. Mikuláš hodlá dělat asistenta nějakému zazobanému fotografovi v Kanadě.

Je sobota. Sedíme všichni čtyři u Mikuláše v bytě a loučíme se. Zjistila jsem, že civilové fakt pochodují do své vlastní války, ale nikdo neřve, že je to good. Jdu taky. Neochotně, a hlavně nevím proč. Příští Vánoce už spolu slavit nebudeme. Nic fatálního, jen trochu smutné. Emoce lze ukrotit. Všichni to musí umět i bez prášků, jsou-li dospělí. Němec nechtěl, ale odešel domů k ženě a dětem. Nikdy nebudu mít vzorného manžela, protože se naštěstí stále přidávám na špatnou stranu a bez prášků se teprve žít učím.

Mikuláš se na drahnou chvíli odmlčel. Nikdy toho moc nenamluví, ale tohle... Chvilí ho sleduji. Usnul s lahví Beefeatera na kolenou. Přikryji ho nějakou dekou. Faliský bere naše skleničky a nedopitou láhev, kterou nezvykle něžně vysvobodil ze spáčova obětí. Ve vedlejší místnosti má Mikuláš rozevřený časopis. Když ho chci zavřít a odložit, abych si mohla sednout, čtu

první velká, tučná písmena, která mi padnou do očí:

„Většina slov, která mi lidé tloučou do hlavy, mi protéká mozkem jako rozdrčený písek přesypávacími hodinami. Tys položil do zúženého místa v hodinách křemínek. Ten blokuje přesypávání toho ostatního. Ale může se stát, že křemínek jednou povolí pod náporom váhy právě toho ostatního.“

Faliský se ozve: „Třeba je beznadějně větší než kanálek a ten sajrajt ho dolů neprotlačí nikdy.“

Myslím, že jsou to fajn časy a že rychle skončí jako všechno z těch příjemnějších věcí. Podívám se na něj. Má v očích – nechce si mi tomu věřit – ...má v nich fakt slzy. Je přecitlivělý cynik, šílená kombinace. Pro mě nic nového. Dívá se na mě pevně svýma bezbrannýma zamlženýma očima. V prstech svírá brýle Lacoste. Děsně ráda bych ho objala, ale mám strach, že mu rupne v hlavě a něco se stane dřív, než se k němu nakloním. Že se třeba začne stydět za ty slzy a bude agresivní. Ale on vstane a jde ke kompaktu. Něco pustí.

„Znáš to?“

„Nevím, asi ne.“

„Víš ty vůbec něco jistě? Řekneš asi a je to. Myslete si všichni, co chcete, že jo, no. To jsou starý Floyd.“

Otočím se k němu. Najednou je svlečený. Pohybuje se nahý zase tak pružně jako kočka, tančí bos po špinavém koberci v pomalém rytmu hudby. Před ústy drží pomyslný mikrofon a zpívá jako šílenec. Jdu k němu. Objímám ho, hladím. Myslím, že je první erotický symbol Čech.

Štěpán Kučera

Olympijské hry aneb Sokratův kohout

1.

Sokrates vypil bolehlav z černého hliněného poháru, který byl pro danou chvíli velmi vkusně vybrán, což by ovšem v dané chvíli bylo velmi nevkusné připomínat. V cele kolem lůžka stálo několik přátel, co se přišli rozloučit se svým učitelem; jenom Sokratův žák Platon se pro nemoc omluvil. „Tomu říkám platonická láska,“ poznamenal ironicky Kriton, ale nikdo se nezasmál. Sokrates položil pohár zpátky na podnos a podle žalářnickovy rady začal přecházet po místnosti, aby se jed rychleji vstřebal do těla. Když ucítil, že necítí nohy, lehl si filozof na pelest a trpělivě vnímal chlad, který se mu pomalu rozléval od chodidel směrem k srdci. Oblíčeji mu přikryli rouškou.

Sokrates se smrti nebál, cítil vlastně spíš zvědavost, než strach. A pak to přišlo. Jak motýl kuklu opustil filozof svoje stařecké tělo, vznesl se ke stropu, odkud chvíli pozoroval chvějící se brady svých věrných žáků, a pak vylétl zamřížovaným oknem ven. Překvapilo ho, že cesta na onen svět je opravdu tak prostá a banální, jak ji popisují básníci. (Sokrates odjakživa cítil nedůvěru k lidem, co píší knihy, protože kniha neodpovídá na otázky, nedá se s ní diskutovat.) Teď letěl kamsi vzhůru, jak Ikaros svého času, a připadal si zklamán, skoro podveden.

„Už letí,“ vykřikl Hermés, poslíček, kterému dali olympští za úkol vyhlížet duši věhlasného filozofa. Athéna, bohyně moudrosti a válek, si rychle upravila roucho, bůh

„Už letí,“ vykřikl Hermés, poslíček,
kterému dali olympští za úkol
vyhlížet duši věhlasného filozofa.
Athéna, bohyně moudrosti
a válek, si rychle upravila roucho,
bůh moří Poseidon vyčesal
z vlasů chaluhy a Zeus, pán
hromů a blesků, povstal z trůnu
a významně si odkašlal.

Představujeme Vám (jména české poezie a prózy)

moří Poseidon vyčesal z vlasů chaluhy a Zeus, pán hromů a blesků, povstal z trůnu a významně si odkašlal.

Sokrates nemohl uvěřit svým očím; když se mraky rozestoupily, stál uprostřed olympského pahorku v kruhu božských bytostí, kterým se vždycky tolik obdivoval.

Zeus si znovu významně odkašlal a hřmotným hlasem začal svůj projev, v němž vyzdvihl Sokratovu moudrost, jež ho přiblížila božské dokonalosti v míře u člověka nevidané. Jeho upřímný a spravedlivý život, ještě umocněný mučednickou smrtí, opravňuje Sokrata k přijetí nevidané pocty – stane se polobohem a bude žít věčný život tady na Olympu. Zeus byl zapálený řečník a vášnivý posluchač vlastních projevů, mluvil ještě dlouho a všichni bohové se zájmem naslouchali. Kdyby některý z nich dal najevo svůj nezájem třeba jen nepatrným zívnutím, začaly by létat hromy a blesky, což rozhodně nelze chápat v nějakém abstraktním slova smyslu.

Po vyčerpávajícím proslovu předstoupila před Sokrata krásná nahá Afrodita a na stříbrném podnose mu podávala ambrózií a pohár s nektarem. Tím byla oficiální část slavnosti ukončena a následoval sympozion, jakýsi neformální seznamovací večírek, kde padly kopce ambrózie a nektar tek proudem.

2.

K Sokratovi přistoupil Asklepios a ptal se ho na první dojmy. Asklepios byl bůh lékařství

a nepatřil mezi Dvanáct nejuctívanejších, což mu dovolovalo celý Olymp sledovat z jistého odstupu. „Pořád tomu všemu nemůžu uvěřit,“ odpověděl Sokrates, „připadám si jako ve snu.“

„No třeba je to vážně akorát sen. Třeba se to celé odehrává jenom v tvé hlavě... Ale to nikdy nezjistíš,“ řekl Asklepios přátelsky. „Hlavně nevěř, že bys tu mohl zůstat navždycky.“

„Proč bych tu nemohl zůstat? Zeus přece říkal...“

„Zeus říká hodně věcí. Vsaď se se mnou o sto býků, že odtud odejdeš dřív, než ráno zakokrhá kohout.“ Filozof jenom mávl rukou, „kde bych vzal sto býků...“

„Dobrá, vsadíme se tedy o toho kohouta,“ usmál se Asklepios a zmizel v hloučku bohů.

3.

Otroci přivalili sudy s vínem, někteří bohové se chytli kolem ramen a zpívali, Sokrates se začínal uvolňovat. Nechal si dolít pohár, dneska už zkusil bohlav, nektar nesmrtelnosti a teď ještě tohle božské víno, to nemůže dopadnout dobře... Procházel mezi skupinkami, nenuceně konverzoval a říkal si, že jestli takhle bude vypadat celý posmrtný život, nemohli mu jeho katané prokázat vřelejší službu.

Vtom se k němu přitočil jeden z otroků, kteří roznášeli ambrózií, a polohlasem začal na filozofa chrlit slova plná obdivu a úcty,

říkal, že by chtěl žít celý život v pravdě přesně jako on, dělat lidi lepšími, že i ta jeho mučednická smrt je naprosto úžasné vyvrcholení všeho... Sokrates zmateně přikyvoval a z rozpaků mu pomohl až Poseidon, který otroka píchl trojzubcem a napomenul, ať si hledí svých povinností. „Nesmíš si je tak pouštět k tělu,“ poradil Sokratovi ztěžklým trochu jazykem.

„Překvapuje mě, že i na Olympu jsou otroci,“ poznamenal filozof.

„Jsou to bohové poražených náboženství,“ řekl Poseidon, „tenhle kluk si nechá říkat Syn, je tu i s tátou. A táhne se za nimi taková divná věc... Duch svatý nebo jak tomu říkají...“

„Zvláštní trojice,“ řekl Sokrates. „A tamten opálený?“

„Alláh... tvrdí, že o něm všichni ještě uslyšíme... že prý mnohobožství nemá budoucnost! Já bych ho...“ Zvolal Poseidon výhrušně a usnul.

4.

Sokrates usedl na jedno z lehátek, jimiž byl pokryt celý olympský pahorek, a přemýšlel o tom, co mu prve řekl Asklepios... „Odejdeš dřív, než ráno zakokrhá kohout.“ Sokrates nerozuměl, co se skrývá za těmi slovy... bál se porozumět... Musel si ještě jednou promluvit s Asklepiem. Když se chtěl zvednout a jít ho hledat, zjistil, že mu na klíně sedí krásná Afrodita.

„Přemýšlíš?“ Zeptala se.

Štěpán Kučera

„Přemýšlím.“ Odpověděl.

„Mám ráda moudré muže.“ Nadhodila.

„Já taky.“ Shodil ji a očima přejížděl po skupinkách bohů. Afrodita mu zastoupila výhled. „Pověz mi něco o své ženě,“ zaprosila.

„Byla svárlivá... mírně řečeno.“

„To já se nerada hádám.“ Řekla bohyně smyslně.

„To je dobře.“ Řekl Sokrates nesmyslně a jemně ji odstrčil stranou, protože právě zahlédl Asklepia, jak se snaží uložit ke spánku Dionýsa, boha vína a veselosti, který se opil a dostal depresi.

5.

„Nechceš s ním pomoci?“ zeptal se Sokrates. Dionýsos něco zamumlal, snad si myslel, že otázka byla určena jemu. Asklepios přikývl. „Chytni ho za nohy, po dobrém to s ním asi nepůjde.“

„Chtěl jsem se jenom zeptat... Jaks to myslel, že tu nevydržím ani do kuropění?“

„Myslíš, že jsi tu proto, žes žil celý život v pravdě... Zvedni ho... a nevíš, že ve skutečnosti jsi prožil svůj život ve lži... Na tři ho hodíme na lehátko.“

„Ve lži? Jak to myslíš?“ podivil se Sokrates a zvedl Dionýsovy nohy ze země.

„Myslels, že bozi jsou dokonalí... ráz... dvě... tři!“ Bůh vína dopadl s lehkým žuchnutím na lehátko a zavrňel jak kotě.

„A nejsou?“

„Myslíš si, že válka je moudrá, Sokrate?“ řekl Asklepios zadýchaně.

„To ne... válka může být nejmenší zlo, ale moudrá není určitě,“ odpověděl filozof

„Myslíš si, že bohyně Athéna je moudrá?“

„Ona je ztělesněním moudrosti,“ vyhrkl Sokrates.

„A jak může být zároveň bohyně moudrosti i války,“ řekl Asklepios konverzačním tónem a napil se z poháru.

„Je to Athénina Achillova pata, Sokrate... o takových věcech nemáš ani páru...“ zamlel z lehátka Dionýsos, úplně pod parou. „Myslíš si, můj drahý polobožský příteli,“ řekl Asklepios, „že můžou být dokonalé dvě věci, které se navzájem vylučují?“ Sokrates zavrtěl hlavou, ale v tu chvíli si už nebyl jistý vůbec ničím.

„Já jsem bůh, příteli,“ řekl Asklepios, „podle tebe jsem tedy dokonalý. Můžu být dokonalý já a zároveň i Athéna, jejíž dokonalost jsem právě popřel?“ Sokrates zavrtěl hlavou, ale v tu chvíli si už nebyl jistý vůbec ničím. „Sokrate, nejsi vůbec v obraze,“ zamlel z lehátka Dionýsos, úplně pod obraz.

6.

Sokrates byl zděšen. Zoufale chodil od jednoho boha k druhému (jenom Afroditu radši vynechal), kladl jim otázky a doufal, že ho jejich odpovědi přesvědčí o boží dokonalosti a Asklepiově šílenství.

Ale bohové, vínem celí ztěžklí, jenom rozpačitě přešlapovali a nervózně žmoulali cíp svých rouch. Kudy Sokrates procházel, tudy nálada vadla a olympští si netroufali pohlednout jeden druhému do očí. Když Sokrates došel až k Athéně, panovalo už všude kolem takové ticho, že kdyby někdo upustil špendlík, bylo by slyšet, jak sviští vzduchem.

Bohyně Athéna nikdy nepila. Ve své bělostné přilbici a se zlatým kopím v ruce vy-

padala jako ztělesnění síly a všech myslitelných ideálů. Stála proti Sokratovi bojovně nakročena a sova na jejím rameni zlobně koulela očima. „Moudrost jsem já,“ štěkla Athéna ještě dřív, než Sokrates otevřel ústa, „jak se opovažuješ o tom pochybovat?? Ovládáš umění slov, Sokrate, ale lidské slovo je jak stéblo trávy – vítr je ohne na všechny strany a užitečné je leda pro dobytek.“ Občas měla Athéna sklony k pompéznosti. Ostatní bohové se shlukli kolem nich.

„Dokážu ti, Athénane, že lidské slovo nic neznamená! Proč si myslíš, že jsi tady?“

„Zeus to přeci říkal...,“ řekl Sokrates zmateně, „žil jsem celý život upřímně a spravedlivě...“

„Co je podle tebe spravedlnost?“

„Spravedlnost, to jsou zákony, právo,“ odpověděl poslušně filozof.

„A jaký je podle tebe rozdíl mezi právem a bezprávím?“

„Právo, to jsou zákony, pořádek... kdežto bezpráví je násilí, nezákonnost.“

„A co je to zákon?“

„Zákon je to, na čem se národ usnesl, že se má dělat,“ řekl Sokrates a uvědomil si, že Athéna na něj zkouší jeho vlastní metodu řízeného dialogu. Pomocí této metody Sokrates vždycky přiměl své žáky k formulování myšlenek, o jakých se jim ani nesnilo.

„A co království, Sokrate? Když nějaký samovládce řekne lidem, co mají dělat? I to můžeme nazvat zákonem?“

„Ano, i to, co nařídí samovládce, je zákon,“ řekl filozof.

„A teď, můj malý Sokrate,“ pronesla Athéna výsměšně, „se vraťme k tomu, co je to bezpráví. Sám jsi řekl, že to je násilí a nezá-

Vám Predstavujeme (jména české poezie a prózy)

konnost. A není snad nezákonnost právě to, když mocnější slabšího přinutí násilím dělat, co on sám považuje za správné?“ V davu bohů to zašumělo. Sokratovi nezbyvalo, než přikývnout, odvolat a připustit, že co nařídí samovládce, aniž by občany přesvědčil, nemůžeme nazývat zákonem. Athéna se vrhla do útoku.

„A když menšina, opírající se o svou moc, vyhlásí něco jako zákon, aniž přesvědčila většinu o správnosti svého rozhodnutí... je to právo nebo bezpráví?“

„Všechno, co někdo nutí druhého dělat, je spíš násilí než pořádek,“ vzdychl Sokrates.

„Není tedy rozdíl mezi právem a bezprávím mnohem menší, než sis vždycky myslel?“ pronesla chladně Athéna. „Nezasvětil jsi celý svůj život něčemu, co ani neučíš rozpoznat? Slovo je prázdné a kluzké, Sokrate, a jestli ovládáš umění slov, je to, jakobys neuměl nic.“

My bozi jsme stvořili celý svět! Všechna lidská moudrost je proti nám míň než plivnutí v oceánu. Kde vy smrtelníci vůbec bereíte odvahu pomyslet na naši nedokonalost!“

„Ehm...já jsem... jaksi... polobůh,“ opravil ji Sokrates nesměle.

„Ne na dlouho!“ odsekla Athéna. „Zklamal jsi nás, Sokrate, zklamal. Místo u věčného ohně ti není dost dobré... Tobě, Asklepie, uděluji důtku! Moc dobře vím, kdo toho prošťáčka navedl, není to poprvé, co vedeš rozvratné řeči. A s tebou, Sokrate, zahajují soudní proces.“

„Udělejte s ním krátký proces,“ zasmál se Dionýsos, který se prospal a byl zase veselý. „Neváží si bohů!“ zahřměl Zeus.

„A kazí mládež,“ fňukla Afrodita, „dělal mi nemravné návrhy.“

„Utopte ho!“ zvolal Poseidon, který zapomněl, že Sokrates je už několik hodin po smrti. Asklepios se smutně usmál. Sokrates měl šanci říct něco na svoji obhajobu, ale neřekl nic. Co taky říkat... A komu. Olympané jsou stejní jako Athéňané, akorátže dokáží líp řečnit. Kdo ovládá umění slov, je to, jakoby neuměl nic, ale dokáže ostatní přesvědčit o opaku.

Odebrali Sokratovi jeho nesmrtelné tělo, a když ho pálili na věčném ohni, chytli se kolem ramen a začali zpívat. Sokrates ležel kamsi dolů, jako Ikaros svého času, a když se mraky rozestoupily, uviděl Athény a budovu věznice a zamřížované okno a chvějící se brady svých věrných žáků a svoje stařecké tělo a uvnitř tmu. Čas na Olympu utíká jiným prostorem, takže zatímco v Athénách neuplynula jediná vteřina, na božském pahorku začínalo svítat. Kohout se rozkokrhal.

7.

Sokrates položil pohár zpátky na podnos a podle žalářnickovy rady začal přecházet po místnosti, aby se jed rychleji vstřebal do těla. Když ucítil, že necítí nohy, lehl si filozof na pelest a trpělivě vnímal chlad, který se mu pomalu rozléval od chodidel směrem k srdci. Obličej mu přikryli rouškou. Celá cela se topila v tichu. Z ničeho nic si Sokrates roušku z tváře poodkryl a řekl: „Kritone, jsem Asklepiovi dlužen kohouta. Nezapomeneš tenhle můj dluh vyrovnat?“

„Spolehni se,“ řekl Kriton. „Ještě něco jiného?“

Ale Sokrates už neodpověděl. Za chvíli mu tělo sevřela křeč a pak zůstal bezvládně ležet. Sokrates zemřel s výrazem člověka, který ví, že něco ví, ale radši by to nevěděl. Kriton se rozplakal.

8.

V roce 399 před Kristem proběhl v Athénách soud s filozofem Sokratem. Obžalován byl z bezbožnosti a z toho, že kazí athénskou mládež. Navzdory skvělé obhajobě, v níž vyvrátil všechny argumenty žalobců, byl odsouzen k smrti. Jeho poslední slova prý zněla: „Kritóne, jsem Asklepiovi dlužen kohouta. Nezapomeneš tenhle můj dluh vyrovnat?“ Všechny to překvapilo, protože jméno Asklepios patřilo bohu lékařství a shodou okolností ještě jistému bezvýznamnému obchodníkovi, který se se Sokratem v životě nesetkal. Bylo to tak zvláštní a podezřelé, že obchodník Asklepios byl zatčen athénskými úřady, a když tvrdšíjně popíral jakékoli styky s velkým filozofem, byl pro jistotu i on odsouzen k smrti.

11/2002

Inspirováno knížkami:

[Xenofón: Vzpomínky na Sókrata \(dialog mezi Athénou a Sokratem o zákonech se ve skutečnosti odehrál mezi politiky Alkibiadem a Periklem\)](#)

[Joseph Heller: Nemalujte si to](#)
[Charles Freeman: Řekové](#)

LITERATURISTICKÝ PRŮVODCE ŠTĚPÁNA KUČERY

Dosud žijícím spisovatelům

10. listopad 2002 vstoupil do dějin světového písemnictví hned dvakrát: Zemřel Ken Kesey, autor legendárního Přeletu nad kukaččím hnízdem, otec beatnické generace – a skupina Literuristé měla v Letovicích u Brna své první veřejné čtení. Krátce nato se v odborných kruzích rozšířila hypotéza, že mezi oběma událostmi je spojitost užší, než se na první pohled zdá. Že duše amerického prozaika musela zachytit výboj, který se to odpoledne vznesl nad střední Moravou, a jeho organismus jednoduše neunesl tak intenzivní přívál mladých spisovatelských příslibů.

Všichni zasvěcení proto s krajními obavami vzhlíželi k pátku 18. dubna 2003, kdy se v brněnském divadle Husa na provázku mělo konat další vystoupení Literuristů. Tentokrát bylo čtení spojeno dokonce s křtem knihy jednoho z nich, což ještě zvyšovalo riziko náhlých úmrtí mezi staršími spisovateli. Pro básníka Jiřího Žáčka, kmotra zmíněné knihy, byl v divadelním foyer dokonce připraven osobní lékař a pro případ komplikací objížděly Husu na provázku v pravidelných intervalech vozy záchranné služby.

Křest knihy nakonec dopadl nad očekávání klidně, všechny zlé předtuchy se rozplynuly a domněnky o telepatických úmrtích byly odkázány do světa fantastických

románů. Tím větší byl pondělní šok – kulturní rubriky všech celostátních deníků přinesly zprávu, že v pátek 18. dubna v pozdních večerních hodinách zemřel spisovatel Václav Erben, osobnost české detektivky, duchovní otec kapitána Exnera.

V následujících dnech a týdnech se rozpoutala přímo hysterie. Literuristé byli vystaveni nevybíravým útokům ze strany odborné i laické veřejnosti, jejich e-mailová schránka přetékala rozhořčenými vzkazy – některé žádaly okamžité rozpuštění skupiny, jiné výsměšně navrhovaly změnu názvu na „Literoristé“.

Osobně si myslím, že nejhumánnější způsob, jak vzniklou situaci vyřešit, je dávkovat Literuristy po kapkách, představovat členy postupně jednoho po druhém – a právě to by měl být smysl téhle rubriky.

První díl, jakousi zatěžkávací zkoušku pro dosud žijící spisovatele, jsem věnoval Petru Zemkovi, mimo jiné i proto, že to byla jeho sbírka Labuť ve větru, jejíž křest proběhl tenkrát v Huse na provázku.

Štěpán Kučera

P. S.: Rozhovor s Petrem Zemkem vyšel v květnové Dobré adrese.

P E T R E K

DEN

Ráno vstávám
a plazím se po schodech
vzhůru k šibenici nového dne.
Učesat duši
před ušmudlaným zrcadlem v koupelně,
zasmát se bolavým snům,
stihnout scvrklé párky z lednice
a ze staříckého tuzexového rádia poslechnout
zprávy
o nových filozofiích a válkách.

Pak chvíli v práci,
sprostě zanádat na šéfa
-jsme zneuznaný plebs pod orlojem doby-,
z fabriky anonymní ulicí,
tou promenádou živočišného ženství
v letních sukýnkách
a žebráků,
jejichž osud je
v plastových krabičkách
s několika drobnými.

Zastavit se před červeným kostelem,
přes který tak dovedně přehodila
smutné verše
jedna básnička v Zeleném peři
a snít všechny tóny, hlasy, křesťanství
se zapálenou cigaretou
a obrázkem Máří Magdalény,
který jsem dostal na výstavě pláten u sv. Michala.

Nad pivem v baru na JAMU
si pak útrpně uvědomit,
že ranní účes duše
zas nějaký ten vítr rozcuchal,
a že říci pěkná slova lásky
tobě
poslední dobou už nějak nezvládám.

A je to pořád to samé.
Ulice, alkohol a sex.
Jen ta samota v tísni nezůstane.
Je hlavní hvězdou
cynického filmu o přecitlivělosti.
Krásné honoráře!
Zítra půjdu taky na konkurz,
v Brně už sice všude hoří,
ale třeba budu moci dělat alespoň křoví.

Směšný a krutý je den,
ta rýha v čase, výmol mezi nocemi.
Vzduch čpí marností
a srdce touhou po snech a lesku.
Láme se i svědomí,
jak stromky v udržovaném lesíku.
A duše,
ta bible, deník mého života,
nerozumí.

LITERATURISTICKÝ
PRŮVODCE
ŠTĚPÁNA KUČERY

P E T R E K

PRVNÍ KROK

Prvním krokem k filozofii je možná
samota v ulicích,
kde se málo svítí.
V duši sklep s uhelným mourem,
nafouklé kočičí hlavy
zpívají se mnou ze zvyku
táhlý žalm
a orvaný plakát
zve na koncert
Psích vojáků.
Zajímalo by mně,
jestli Topol už vážně nechlastá.

Vzduch je nějaký šedý.
Je to nitkami cigaretového kouře,
nebo snad tím,
co v sobě chováme, tajíme
a nedokážeme říct,
napsat, nakreslit
a už vůbec ne vydýchat?
Asi si dám pivo.
Co taky jiného,
když mi v hlavě skřípe vlak
s lidmi
jejichž osudy bych chtěl žít
a konečně si nepřipadat jako
cyklostylový samizdat.

SYMBOL

Ráno vstanu.
Samé opakující se symboly
v mém životě.
Káva, ulice
a nekonečná řada inzerátů s volnými místy,
které vůbec nejsou pro mě.
A přesto je tupě pročítám.
„Chcete dělat manažera?“
„Jsme dynamická společnost . . .“
„Čtyřicet tisíc týdně,
časová nezávislost . . .“
„ . . . praxe v oboru vítána!“
Jsou všichni určitě šťastní.
Možná časem dám za tuto větu otazník.
To až se proberu
jedno obyčejné ráno
ve svém kačkovském bytě
ze snu člověka,
co nikam nepatří.

Víš, miláčku,
cesty, nejistota
a vůně žen i vína –
– to mě vždy provázelo.
Proto, když sníš,
neskládej si ideál
z obrázků.

Miláčku, získal jsem tvé srdce.
Jediné výběrové řízení, kde jsem uspěl.

A to srdce je všude.
 Víc a víc.
 V bytě, v kapsách
 ve slunci
 a na posteli v peřinách,
 které už žijí jen pro noci,
 kdy vzdycháš pode mnou.
 Miláčku,
 zdá se ti to nechutné?
 Taková slova, myšlenky?
 Já vím,
 jsi ten čistý lístek,
 dívka spící v rose
 a svírající v ručce kvítek-
 tak nějak by to psal čínský básník.
 (Jsou všichni tak strašně něžní
 a v těch metaforách naivní..)
 Ale ty jsi krásná.
 A je podivné, co všechno krásného
 a čistého máš.
 V čem se vznášíš
 a co prožíváš.
 Proto ta slova, touhy
 a přirovnání.
 Jsem jak kamínek,
 spuštěný do tůně.

Miláčku, je tolik krásného,
 co spolu můžeme vypít, sníst
 a prožít.

Igelitky ze supermarketů
 ztratí svoji komerční identitu,
 když do nich nasbíráme
 byliny promilovaných nocí.
 Něco si můžeme usušit
 na ty horší časy
 houskových knedlíků
 a nudných návštěv u příbuzných.

Miláčku, ta slova a slůvka tady
 jsou jako symbol.
 Symbol, který denně
 se mnou vstává, ulehá,
 v rychlosti večeří.
 A když mám místo tvých rtů,
 křehké duše
 a tvých vlasů,
 které přepečlivě češeš,
 jen pár cigaret
 v kavárně,
 kde je umělecky vyfocena plástev,
 včela i samotný med,
 radost mi ten symbol nahání.
 Proto píšu, sním,
 lezu nahoru a dolů.
 Někdy dřímů.
 Dám si pivo klidně ve stoje,
 rádio zapnu, když z bytu odcházím.
 A v tramvaji si čtu rodokaps a mám děsnou radost z toho,
 že tě miluju a jsem černý pasažér.

Strž (velký recenzní prostředek)

Do Štegera a zpátky

Slovinsko je země sympatická a v lec-
čems nám podobná. Je tudíž dobře,
že se pár nadšenců rozhodlo přibli-
žovat nám jeho současnou literaturu, při-
čemž nejen že rozhodlo, ale dokonce tak
s neutuchající energií činí. Tak se u nás dí-
ky Františku Benhartovi stává známým
autorem slovinská hvězda Drago Jančar
a z mladších třeba básník Aleš Šteger.

Básník Aleš Šteger vydal ovšem už
i svou první prózu, a tou je cestopis z Peru
nazvaný Někdy je leden uprostřed léta
(*Včasih je januar sredi poletja*, Lublaň
1999). Ten letos vyšel i česky a to u Větr-
ných mlýnů. Velmi rád a s chutí bych tu
knihu pochválil, ale bohužel nemůžu. Ne-
dá se moc číst.

Šteger se tedy vypravil do Peru (a oko-
lí) a napsal o tom knihu. Z té se ovšem
o Peru (a okolí) nedozvíme skoro nic. Ne
že by tam chyběla fakta, autor co chvíli
blýskne a nahodí nám nějakou místopis-
nou či historickou reálii, ale náladu země
či jejích obyvatel nevyvolá, jakkoliv se
snaží. Kniha není o Peru, ale o Štegerovi.
Z textu se zdá, že autor vyjel do ciziny
a zažil tam spoustu věcí jen proto, aby pak
mohl o každém zážitku něco moudrého
pronést. „Teprve v dálné dáli člověk pocítí,
co znamená být Evropan, ten už po tisíciletí
umírající kříženec Satirikonu a vši na Mo-

VĚTRNÉ MLÝNY

aleš
štegerNĚKDY
JE
LEDEN
UPROSTŘED
LÉTA

Velmi rád a s chutí bych tu knihu pochválil, ale
bohužel nemůžu. Nedá se moc číst.

zartově límci“ (str. 109). Vida, a já si just připadám jako kříženec Kartouzy parmské a ploštice na Wagnerově fusekli! Asi se s autorem neshodneme.

Nejhorší je, že Šteger takhle blábolí pořád. „*Kombinaci (německých a izraelských turistů – pozn. šš) německého analytického rozumu a izraelské naprosté absence jakékoliv metafyziky, vír kolektivní viny a militantní přesvědčenosti o vyvolenosti potomků přeživších, propojení, které do sebe dvě či tři generace po exodu zapadlo jako kolečka v mechanismu pravých švýcarských hodin*“ (str. 52). To jsem se zase ochytil! V celé té dvousetdvacetistránkové knížce je deset stránek Peru a dvě stě deset stránek Štegerovy moudrosti. Tahle recenze by se klidně mohla jmenovat „Jak sebe-střednost zlikvidovala cestopis“.

Nejhorší je, že Šteger nic nenechává na čtenáři, nepouští ho z proudu sebezahlednosti, nenechává ho vydechnout, nedokáže v něm vyprovokovat vůbec nic. Čtenář si nemůže o Peru ani o ničem jiném udělat názor, nemá místo na to cokoliv si pomyslet, protože Šteger vše okamžitě vysvětluje, interpretuje, obsazuje vlastními agresivními významy. Návod k mixéru je proti tomuhle cestopisu otevřený text.

Kdyby autor čtenáře ovládl, kdyby dovedl tolik, aby se jím čtenář nechal spoutat rád, aby si užil to zjetí a projel si se Štegerem Peru Štegerovo, pak ani slovo proti. Šteger to ale neumí, jeho jho je nudné a upachtěné, jeho Peru není ani jeho, je

jenom nijaké. Autor si každou chvíli odskočí do Slovinska a činí paralely, která jen prodlužují čtenářovo utrpení. Nejlegračnější jsou jeho papírové metafory, „*Cítil jsem, že okraj spádu je už za mnou, že propast, do níž jsem ještě před několika hodinami beznadějně padal, se začala naplňovat temnou tekutinou noci*“ (str. 67). Co na tom, že to nic neznamena, hlavně aby to na papíře vypadalo, že? Básník padá do propasti, která se zaplaťbůh plní temnou tekutinou. Básník se nerozmydlí, básník se utopí.

Ani překlad, při vši úctě k Františku Benhartovi, textu moc nepomáhá. Kniha by zasloužila odpovědného odpovědného redaktora. Nehledě na překlapy typu „*peklo tady začne každé ráno*“ (str. 121) najdeme morfologické kuriozity jako „*inkovský král*“ (str. 32) či „*kamenných falusů*“ (str. 92). Dobře, inkovský budiž, ale skloňovat falus by snad už v této zemi mohl umět každý!

Takže tak. Nebudu to dál rozvádět, aby to nevypadalo, že jsem zaujatý. Nejsem. Ani chvályhodné úsilí prostě nemusí mít pokaždé chvályhodný výsledek. Což znamená, že je třeba přestat s chvályhodným úsilím.

Štefan Švec

Aleš Šteger: Někdy je leden uprostřed léta, přeložil František Benhart, Větrné mlýny, Brno 2003.

Také česká společnost
shromážděná v salonu,
jak ji popisuje Sak,
připomíná spíš Parnas
(i když trochu
nechtěně
cimrmanovský) nebo
drboklub než
společenství kriticky
uvažujících
a rozmlouvajících
intelektuálů.

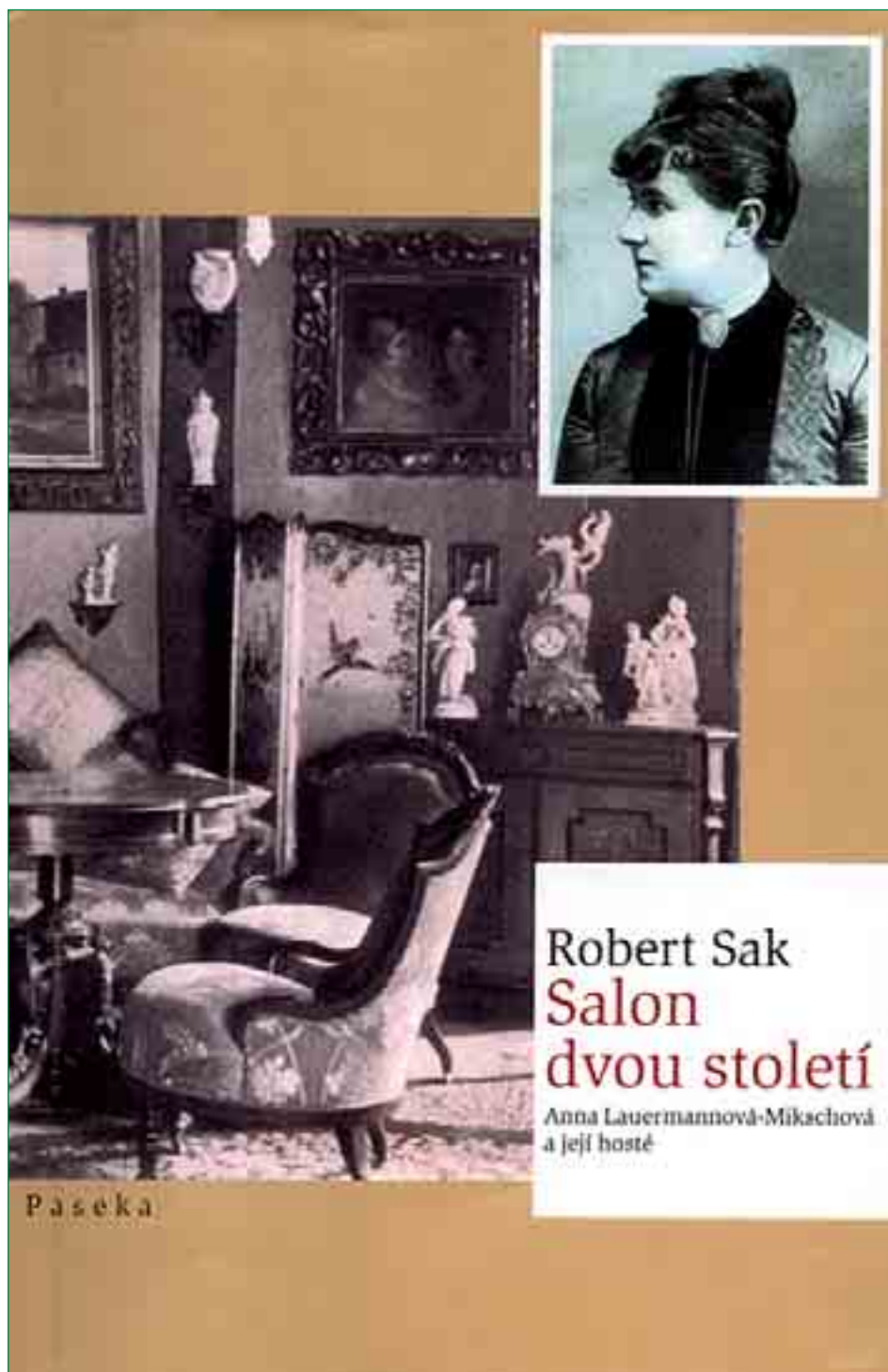
Salon, život a dílo Mikuláše Ryvína

Anna Lauermannová-Mikschová vedla svůj literární salon (zvaný též *čajové konvičky*) na konci 19. století a po několikaleté pauze jej obnovila na počátku století dvacátého. Psala své povídky a novely laděné do „nešťastného patosu a mírně hysterické nadsázky“ pod mužskými pseudonymy Felix Téver nebo Mikuláš Ryvín. Milovala Zeyera a Golla. Chodili k ní lumírovci, realisti, dekadenti a nakonec i čapkovci. Poslední ge-

Strž (velký recenzní prostředek)

nerace už ale její vlastní tvorbu považovala za ryze soukromé hobby provozované poučenou diletantkou. Od děvčete-šídla a ženy se skandální pověstí rozvedené paní se postupem času změnila v legendární *bábušku*, „měšťácký protějšek k babičce ze Starého bělidla,“ jak ji v nekrologu popsal Karel Čapek. Před založením prvního salonu se na svou dobu odvážně rozvedla s duševně labilním manželem, vnukem Josefa Jungmanna. Hrdinky jejích děl pak často Annin osud kopírovaly, žádná z nich svůj problém ale neřešila rozvodem jako jejich autorka. Anna Lauermannová žila odvážně, realisticky a moderně, a psala romanticky, snivě a staře.

Její nedávno vydaná biografie od Roberta Saka se zaměřila hlavně na její salon, ostatně to naznačuje už název. Sak, autor životopisu Františka Ladislava Riegrovy rodiny. Robert Sak navíc patří k autorům, kteří lidi, o nichž píše, někdy až nekriticky obdivují. Sakovy osobní glosy až povzdechy k popisované látce jdou často na hranici pavlačového zjednodušení. Obratně třeba pracuje s modelem české společnosti jako něčeho humpoláckého a zaostaleho, v jeho poznámkách (hojně s hysterickým vykřičníkem) najdeme zakódovaná klišé o oblíbeném „dohánění Evropy“. Třeba když píše o francouzských salonech 19. století, neodpustí si tuto pa-

Robert Sak čtenáře vytrvale zavaluje informacemi o tom, kdo si koho vzal, kdo se s kým přátelil, nebo naopak sváril (věděli jste třeba, že se Vrchlický před Zeyerem schoval u Sládků do spíže?), kdo měl jaké problémy (třeba Olgu Scheinpflugovou na Čapkovo vlastní přání lékaři varovali, aby si ho nebrala, protože s ním nebude moci žít jako žena s mužem).

sáz: „Velký význam se přikládal – český světe, div se! – zdvořilosti a (hlavně) slušnosti!“ Jinde zase autor jen stěží ovládá své nadšení pro Annu Lauermannovou – když třeba, jako mnohé jiné ženy a muži, lamentuje v deníku nad svým věkem, běží ji Sak konejšit: „Ach, bože, nebylo jí ještě ani celých pětadvaceti.“

Také česká společnost shromážděná v salonu, jak ji popisuje Sak, připomíná spíš Parnas (i když trochu nechtěně cimrmanovský) nebo drboklub než společenství kriticky uvažujících a rozmlouvajících intelektuálů. Robert Sak čtenáře vytrvale zavaluje informacemi o tom, kdo si koho vzal, kdo se s kým přátelil, nebo naopak sváril (věděli jste třeba, že se Vrchlický před Zeyerem schoval u Sládků do spíže?), kdo měl jaké problémy (třeba Olgu Scheinpflugovou na Čapkovo vlastní přání lékaři varovali, aby si ho nebrala, protože s ním nebude moci žít jako žena s mužem). Také některé další rodinné propletenice českých intelektuálů, v nichž se Sak vyžívá, nepostrádají kouzlo: „K prvním profesorům české univerzity náležel i pětadvacetiletý Otakar Hostinský. Jako estetik a výtvarný teoretik navazoval na zakladatelské dílo Tyršovo, jako hudební vědec prosazoval moderní hudbu, ponejvíce Smetanovu. A měl blízko, přítel Vrchlického, k lumírovci; sám byl před lety v redakci jejich revue. Vzal si za ženu svou žačku – Zdenku Quisovou, dceru básníka a publicisty, která pak působila jako překladatelka do němčiny

a přátelila se s paní Macharovou a Wachsmanovou-Pinkasovou, matkou Jiřího Voskovce.“ A dcerou malíře Soběslava Hippolyta Karla Maria Pinkase, dodejme další umělecké jméno české, které Robert Sak v jednom ze svých megavýčtů zapomněl.

Když Rieger, proč ne Náprstek?

Robert Sak, vcelku pochopitelně, ale stěží obhajitelně, hojně využívá informací, které v archivech a literatuře nasbíral díky svému zájmu o rodinu Palackých a Riegrových. Tyto dvě rodiny, kromě její vlastní, hrály v životě Anny Lauermannové jistě nejvýznamnější roli; Rieger ji inspiroval k založení prvního salonu, kam sám chodil, jeho dcera Marie byla její přítelkyní od dětství. Ale Riegrova rodina nebyla jedinou pražskou rodinou s určitými společenskými ambicemi – třeba styky Anny Lauermannové s rodinou Vojtěcha Náprstka Robert Sak dost nepochopitelně takřka ignoruje. Nejrozsáhlejší zmínku rodině Náprstkových věnuje (zaslouženě) ve spojitosti s Americkým klubem dam, který Vojta Náprstek ve svém domě U Halánků založil. Sak píše: „Od čtrnácti let, tedy asi od roku 1868, tam chodila Riegrova starší dcera poslouchat přednášky o vzdělání žen a jejich postavení ve společnosti. Provázela ji (aspoň občas) Aninka Mikschová? Bůhví, ale ve vzpomínkách se tohoto tématu nejednou dotkla.“ Přitom žena Vojty Náprstka Josefa se společně s Annou Lauermannovou pokusila o prosazení zdravotní výuky na vyšší dívčí

škole a Anna Lauermannová se také stala členkou kuratoria, které se podle závěti Vojty Náprstka mělo starat o jeho muzeum. Tedy minimálně na konci 19. století byly kontakty Anny Lauermannové s Náprstkovými velmi čilé. Určitě by stály za podrobnější analýzu. Annini přátelé v rodině Riegrových byli v té době už mrtvi nebo nad hrobem a ona se angažovala v jiné společnosti. Tento přirozený vývoj a Anniny feministické aktivity ovšem Saka příliš nezaujaly, zato její dřívější pobyty u Riegrových na statku v Malči beletristicky líčí do všech detailů líné víkendové idylly.

Salon dvou století přes vyřčené výtky není kniha zbytečná. Především pro citace z deníků a dopisů Anny Lauermannové, kde uchovala detaily ze života „českých literárních výtečníků“. Je to trochu mravenčí čtení, ale pro Ryvínovy barvitě postřehy stojí za to. Třeba takový Vrchlický vypadá hned jako živý: „je ošklivý, ale ne zajímavě ošklivý, má takové ucourané vousy a zabíjel vosy ubrouskem a vždy se zasmál, když zase jednu trefil.“ Kam se hrahou Zlomky epopoje.

Martin Groman

Robert Sak: *Salon dvou století. Anna Lauermannová-Mikschová a její hosté. Paseka, Praha-Litomyšl 2003, 280 stran, vydání první, doporučená cena 259 Kč včetně DPH, cena pro členy Literárního klubu 230 včetně DPH, náklad neuveden.*

Jsem sedlák

Lady Luisa Abrahams se nijak netají tím, že už překročila devadesátku. Československá mistryně v golfu a major našeho letectva v Anglii přes svůj věk stále pendluje mezi Prahou a Londýnem, někdy jako nejstarší pasažér našich aerolinek, jindy cestu do Doveru podnikne autem. Marka Ebena na Plovárně skoro nepustila ke slovu (ani já jsem se o mnoho více neprosadil). O lidech s vitalitou, jakou má ona, jsem často slýchal, že jsou ve vysokém věku tak aktivní a čilí proto, že neměli těžký život. Vždycky jsem ale měl podezření, že v šedesáti hynou na sešlost věkem spíše ti, kteří sedí doma. Lady Abrahams mi to při našem setkání potvrdila už mezi dveřmi – byla na místě první, oblečená mladě (do výrazně rudého kostýmku, jaké nosí britská královna, punčochy měly pestrý vzor skotské kostky) a uvítala mě stížností, že ji její přítelkyně posadila do taxíku, když ona chtěla přijet raději tramvají. Při našem povídání mi tvrdila: „Když je člověk dvaadevadesát let starej, tak se vám ty myšlenky trochu pletou, mozek už s váma tak nehraje. Člověk si ale líp pamatuje starý doby než to, co bylo včera.“ Luisa Abrahams si pamatuje dobře leccos, a třeba ty „starý doby“, které mě zajímaly, si vybavuje do obdivuhodných detailů.

z Bubenče

Když máte peníze, tak je to fajn, ale pak jde nějaký Hitler nebo Stalin nebo jiný rošťák nahoru dolů po Regent street a je to všechno pryč. Ale to, co máte v mozku a výchova, to vám nikdo vzít nemůže.

V Bubenči jsme spíš
hráli fotbal na ulici
a moc jsme se
neučili. Když mi bylo
šestnáct, tak jsem se
raději vdala, abych se
dostala z té školy.
Provdala jsem se
v roce 1926 a ze
slečny Krammerové
se stala paní
Raudnitzová. Oni,
Raudnitzovi, dělali
rukavice někde
v Holešovicích. Můj
otec, který byl
psychiatr, mi na
svatbě v synagóze
říkal: „Tahle věc
dobře nedopadne.“
A taky to dobře
nedopadlo, za tři čtyři
roky jsem se
rozvedla.

Když jsme poprvé setkali, řekla jste, že nejste žádná lady, ale sedlák z Bubenče. Přiznám se, že tomu stále nerozumím. Co jste tím myslela?

Já určitě nejsem žádná britská lady, já jsem z Bubenče. Narodila jsem se v roce 1910 a od roku 1916 jsem musela chodit do školy. Byla válka, tak jsem nejela do žádné školy v Praze, ale strčili mě do bubenečské školy, mnoho jsem se tam nenaučila, ale nechali mě tam do třinácti nebo čtrnácti roků, kdy jsem konečně v té škole dostala vši. *(Na můj údiv:)* Ale to není nic špatného – vši. Moje děti v Anglii i v hrozně drahých školách stejně měly vši. Moje matka, která byla z Liberce a nebyla tak moc pro to, abychom žili v Bubenči, potom řekla, že aspoň „to dítě může chodit do pořádné školy“ a strčili mě do Deutsches Mädchen Lyceum v Praze. To bylo teprve hrozný. Neuměla jsem pořádně německy. S matkou jsem tak sice mluvila, ale neuměla jsem německou gramatiku a literaturu. V Bubenči jsme spíš hráli fotbal na ulici a moc jsme se neučili. Když mi bylo šestnáct, tak jsem se raději vdala, abych se dostala z té školy. Provdala jsem se v roce 1926 a ze slečny Krammerové se stala paní Raudnitzová. Oni, Raudnitzovi, dělali rukavice někde v Holešovicích. Můj otec, který byl psychiatr, mi na svatbě v synagóze říkal: „Tahle věc dobře nedopadne.“ A taky to dobře nedopadlo, za tři čtyři roky jsem se rozvedla. Po letech jsem svého prvního muže, Bruno Raudnitze, ještě jednou viděla v Americe.

Vaše matka, jak jsem odtušil, pocházela z Liberce a z dobré rodiny.

Její otec byl baron von Neumann, textilák a žid. Byli to úplní nacisti, hrozně proti Čechům. V domě, kde žili, byla telefonní ústředna (zvedli jste sluchátko, ozvala se holka z ústředny a vy jste jí nahlásil číslo, které chcete vytočit) a ty holky byly Češky, tak jsem s nimi mluvila česky,

ale babička mi řekla: „Spricht nicht böhmisch v tom domě“. Byli to židi, kteří hráli s Hitlerem, ale on je nechtěl. Moje babička měla v Liberci nádhernou vilu; po roce 1989 jsem ji chtěla dostat zpátky, ale ono tam bydlí šestnáct rodin, takže jsem už o to nestála. Navíc jsem jedna z osmi vnoučat a ostatní jsou někde v Monte Videu a Kalifornii a bůh ví kde. Musela bych to s nimi dohodnout. Tak jsem nic z toho Liberce nežádala zpět.

Kým byl váš otec?

Narodil se v roce 1864. Byl z Milevska, z hrozně chudé rodiny, ale miloval medicínu. Jeden čas působil jako doktor na lodi. Nechal tam před záchodem čepici a pasažéři si mysleli, že to je instalatér, tak mu tam dali prachy. On pak tu čepici dával před záchod každý den. Za tři měsíce si za takhle získané peníze pořídil los, vyhrál deset tisíc zlatých dukátů a koupil si celou Bubeneč. Tehdy, v roce 1890, to byly samý holý pole. Koupil bubenečská pole a na tom pak vydělal; začal si tam stavět nemocnici, měl pět pokojů, velkou zahradu a spoustu hektarů, které koupil po koruně padesát za čtvereční metr. Po válce se z Bubenče stala vilová čtvrť a otec prodával parcely. Měli jsme tam sanatorium...

...kde Váš otec léčil také manželku TGM.

Paní Charlotta k nám přišla v roce 1919, vždycky byla chvíli u nás a chvíli doma, trpěla maniodepresivitou. Byla u nás často a potom byla ve Veleslavíně. Tam působil můj bratranec. Byl taky doktor, v Bubenči dělal asistenta, pak pomáhal vybudovat sanatorium ve Veleslavíně; byla to taková přátelská konkurence. Když mi bylo devět, tak jsem denně chodila se starým pánem a Honzou Masarykem u nás po zahradě. S Honzou jsme byli skoro jako sourozenci. On byl báječný. Postrádám ho, byla s ním legrace a byl to největší gentleman na světě.

Jaké sporty jste dělala?

Docela dobře jsem hrála tenis. V roce 1928 jsem porazila Marušku Koželuhovou. Bylo mi osmnáct a byl to nejdůležitější den mého života. Byla sestrou světového mistra. Míčky mi tehdy sbíral sedmiletý Jarda Drobný, od té doby byl můj přítel.

Kdo vás učil hrát golf?

Hrát jsem začala roku 1932 nebo tak nějak. Když jsem se rozvedla s Raudnitzem, tak se mí rodiče za to hrozně styděli a poslali mě do Rakouska, abych tady nedělala ostudu. V Rakousku jsem začala hrát golf. Docela se mi to líbilo, po hřišti tam chodil nějaký profík a ten mi řekl: „Vy nikdy nebudete golfistkou, vy jste příliš silná.“ To je pravda, já vždycky při odpalu rozrazila trávu. Rok po tom jsem se na Wörther see vrátila a porazila ho. V roce 1939 jsem jela hrát golf do Anglie. Matka mi tehdy řekla: „Sem se nevracej“. Zatím tady skutečně přišli Němci, takže jsem v Londýně zůstala. Šla jsem si tam koupit kalhoty do obchodu Aquascutum, poznala jsem syna od šéfa té firmy a už jsem se zase vdávala. Začátky v Anglii nebyly moc příjemné, byla jsem v jednom pokoji – jednu libru a pět šilinků jsem platila týdně. Dneska by vám takové spropitné taxikář vrátil.

Rok před tím, než jste v roce 1938 vyhrála české golfové mistrovství, jste skončila druhá, porazila vás Maďarka Eva von Szlávy; prý to byl napínavý souboj.

To byla moje největší nepřítelkyně, Elisabeth von Szlávy, to byla potvora první velikosti. Často jsem s ní hrála, a nakonec jsem ji porazila. V roce 1938 jsem české mistrovství vyhrála, ale to už Hitler byl ante portas. Můj caddy mi říkal, že ještě bude pro mě dělat, ale druhý týden šel do hitlerjugend. Říkala jsem mu, aby to ne-

dělal, že ho pošlou do války a přijde o nohy. Po válce jsem ho potkala v Mariánskách a opravdu nohu neměl. V Anglii jsem pak hrála golf celý život, manžel mi to umožnil. On byl taky výborný golfista. Když jsem ale začínala, tak v Bubenči o golfu ještě nikdo ani neslyšel. V Motole bylo nové hřiště a tam byl profík Wilson a ten mě tady učil. V Mariánskách byl Arthur Lease a to byl můj vůbec nejlepší přítel na světě. Od osmi do osmi byl každý den zadaný a neměl na mě vůbec čas, tak jsme chodili hrát každé ráno v šest, hráli jsme do osmi, a pak jsme spolu snídali. Jeho teta, taky Angličanka, byla kuchařka v golfclubu v Mariánskách a ta nám dělala snídani. Arthur Lease to je taková červená stužka mého života. Celý život jsem s ním byla ve styku. Po válce se do Mariánek vrátil, ale tady vůbec nebyly tehdy peníze, tak jsem přivezla padesát pytlů golfových holí; po celé Anglii jsem sebrala staré hole. A nikomu jsme ty hole nepůjčili, pokud nepomáhal s pracemi na hřišti. Lease pak učil hrát v Mariánskách. Hodně práce udělal Hanuš Goldscheider. Český golf je dneska třeba ve Skotsku velmi populární.

Kdy jste hrála naposledy?

Když mi bylo 89. Ten večer jsem si zlámal pánev, dva roky jsem nehrála, ale loni v létě jsem zase hrála a bok mi nevypadl, tak asi zase budu hrát, ale už to není, co to bylo. Na mistrovství už to asi nebude.

Jak jste se stala majorem československého leectva?

Můj muž prodával britské vládě uniformy. Vůbec jsme tehdy v jeho rodinné firmě Aquascutum přestali dělat módu a přišpláště a dělali jsme jenom uniformy a takové ty ground sheets, na kterých vojáci spali ve škarpách. Na začátku války jsme jeli obchodně do Ameriky a právě na britském konzulátu v New Yorku jsme se oba přihlásili do armády. Mysleli si o nás,

V Mariánskách byl Arthur Lease a to byl můj vůbec nejlepší přítel na světě. Od osmi do osmi byl každý den zadaný a neměl na mě vůbec čas, tak jsme chodili hrát každé ráno v šest, hráli jsme do osmi, a pak jsme spolu snídali. Jeho teta, taky Angličanka, byla kuchařka v golfclubu v Mariánskách a ta nám dělala snídani. Arthur Lease to je taková červená stužka mého života. Celý život jsem s ním byla ve styku.

Šla jsem nabalená
na palubu a tam
nikdo nebyl. Jenom
nějaký námořník,
kterému jsem se
snažila vysvětlit, že
nás zasáhla ponorka
a my musíme pryč
z lodi. A on říkal:
„Prosím vás, dejte
pokoj, nic do nás
nenarazilo.“ Přišli
jsme pak na to, že
mě praštila jedna ta
krabice s krví. Když
jsme konečně přijeli
do Liverpoolu, bylo
tam právě po
největším náletu,
a první, co jsem
v přístavu viděla, byly
rozbité lodě. Myslela
jsem si, že jsem
největší blázen...

že jsme blázni – všichni jeli do Ameriky, aby utekli z tady toho blitzu a bombardování, a my jsme jeli zpátky. No, asi jsme trochu blázni byli. Ale já jsem chtěla zpátky do Anglie. Muž se vrátil první a poslal mi, ještě nebyly faxy, ale nějak mi poslal zprávu: „Jestli chceš žít ve slušné zemi se slušnýma lidma, vrať se“. Tak jsem nastoupila na loď do Anglie, na které jsem byla jediný pasažér. Jela jsem čtrnáct dní. Vysvětlili mi, že kdyby do nás praštila ponorka, že bych musela do záchranného člunu a oblíknout si teplý věci. V kabině jsem sice spala sama, ale na vedlejší posteli bylo plno krabic krevních konzerv a léků. V noci mě něco ve tmě praštilo. Hned jsem věděla, že to je ponorka. Tak jsem si honem oblíkla všechno možný, protože v listopadu lézt do moře to není žádná sranda. Šla jsem nabalená na palubu a tam nikdo nebyl. Jenom nějaký námořník, kterému jsem se snažila vysvětlit, že nás zasáhla ponorka a my musíme pryč z lodi. A on říkal: „Prosím vás, dejte pokoj, nic do nás nenarazilo.“ Přišli jsme pak na to, že mě praštila jedna ta krabice s krví. Když jsme konečně přijeli do Liverpoolu, bylo tam právě po největším náletu, a první, co jsem v přístavu viděla, byly rozbité lodě. Myslela jsem si, že jsem největší blázen, že z toho světlého New Yorku jedu do tmy v Liverpoolu. Ale děkuju pánu bohu, že jsem se vrátila, protože bych se vůbec nedostala do toho báječného přátelství mezi lidmi, který v Anglii za války bylo. Každý tam chtěl strašně vyhrát a každý nenáviděl nacisty. Třeba jeden český kuchař od letců ztratil nohu a stal se kuchařem v Dorchester hotelu a pekl mi na Vánoce vánočky pro naše letce. Všechno bylo na karty – máslo, cukr, vajíčka, jenom mouka byla volná. Mouku jsme měli, ale o zbytek jsem musela žebrot a pekli jsme tři tisíce vánoček. Každý český letec dostal ode mě vánočku.

Co jste dělala jako letecký důstojník?

Pracovala jsem třeba pro britské letectvo. Odposlouchávali jsme německá letadla. Používali jsme morseovku, to se už dneska neužívá, ale my jsme se ještě učili takové věci, které už dneska nepotřebujeme. Poslouchali jsme jejich navigační hlášení a připojili jsme se na jejich frekvence. Díky tomu, že jsem měla německou matku, jsem němčině rozuměla. Ale když ten radista, kterého jsme odposlouchávali, byl ze Schwabenlandu, tak jsme museli mluvit švábskou němčinou, nářečím, aby pilot nepoznal, že nemluví se svou základnou, ale s britskou. Oni třeba neřekli Grüss Gott, ale Grüss Gottle. Když jsme hráli, že jsme ve Frankfurtu, tak jsme zase museli mluvit jinak. A my jsme ty nacisty poslali tam, kde na ně čekali angličtí kluci. Tam jsem byla pět let. Říkali nám, že nesmíme mít ta sluchátka s rádiem na uších víc než šest měsíců, jinak by to mozek nevydržel. A já jsem to dělala pět let a pořád jsem tady a je mi devadesát dva. Dneska to rádio má na hlavě každý, myslím, že to je zdravé.

Jak se v Anglii za války žilo? Dneska z té doby známe „britské hrdinství“ a Churchilla. Jak vypadal běžný život?

My jsme pracovali na venkově. Vždycky jsme byli někde na kopci v Kentu u moře, bydlely jsme ve stanech. Jednou za týden jsem jela do Londýna, kde jsem měla garsoniéro. Muž byl v Itálii u letectva, ale nelítal, dělal navigaci. Každý týden jsem se jela vykoupat do Londýna. My jsme se tam měli dost špatně, ale byla tam legrace a ještě teď na to rády vzpomínáme s kamarádkami, které se mnou byly na vojně – už jsou taky staré. Byla tam velká legrace, člověk to nemá ani říct, že byla legrace, když pořád někoho sestřelovali, ale bylo to velké kamarádství, jaké už dneska neexistuje. Nikdo nikoho neokradl, neošidil. Možná jsem si to takhle ale namluvila. Po válce celá naše skupina dostala vyzna-

menání za zásluhy M. I. D. – to znamená, že jsem udělali něco čestného; byl to takový malinký bronzový lístek. Takže až mi budou tisknout parte, budu mít za jménem M. I. D. a nikdo už nebude tušit, co jsem vlastně byla zač. Můj muž pak od prince Filipa dostal titul.

Když o tom mluvíte, vy se znáte s královskou rodinou, že?

S královnou jsem se potkala několikrát. Tady v Praze jsem s ní mluvila, a pak ještě v Londýně. Teď jsem jí posílala fotografie z Mariánek, kde je nová bronzová pamětní deska Edwarda VII. na golfovém hřišti. A princ Filip mi psal, že ji to potěšilo. Taky jsem jim psala, když umřela princezna Margaret a královna matka. Více se znám s princem Filipem. Je čestným předsedou mé Nadace Cena české mládeže. Je to takový program pro omladinu od 14 do 20, je to důležité, aby nebyli na ulici a nechtěli ty drogy. Princ Filip je na takové věci úžasný, velmi věří na mladé lidi. A já taky. Ti mladí, kteří mají co dělat ve volném čase, jsou pak lepší, disciplinovanější, než ti, kteří se poflákují. Víte, když se jako mladý vzděláváte a něco umíte, tak je to lepší než mít velké peníze. Když máte peníze, tak je to fajn, ale pak jde nějaký Hitler nebo Stalin nebo jiný rošťák nahoru dolů po Regent street a všechno je to pryč. Ale to, co máte v mozku a výchova, to vám nikdo vzít nemůže.

Vy jste tedy emigrovala před Hitlerem a od té doby jste se do Čech stále jenom vracela. Jezdila jste sem i za komunistů?

Do Prahy jsem přijela třeba v roce 1965 prodat aeroplány. Nemohla jsem už být bez Prahy. Byli jsme s princem Filipem v Americe sbírat peníze pro nějaké nadace a Frank Sinatra tam od britské společnosti tehdy koupil letadlo. Tak jsem šla za šéfem British Aircraft Corporation a říkala jsem mu, že jsme prodali v Kalifornii brit-

skej aeroplán. Když zjistil, že jsem z Prahy, tak mě požádal, jestli bych se nepokusila prodat nějaká letadla taky do Československa. Když jsem přišla domů, tak jsem řekla manželovi, že jedu prodávat aeroplány do Prahy a on jenom: „Já tě dám do blázince. Co víš o letadlech?“ „Vůbec nic.“ „Koho znáš v Praze.“ „No nikoho, dvacet let jsem tam nebyla.“ Nakonec jsem ale jela. Pomohla mi zase náhoda. Tady jsem šla s jedním známým na večeři na Staroměstském náměstí a tam u stolu seděl jeden kluk, který se mnou byl na vojně. Pamatovala jsem si, že už za války v Anglii byl komunista. Tak jsem ho poprosila, aby mi pomohl. Poslal mě na tenis za jedním člověkem z českých aerolinek. 18. srpna 1968 jsme podepsali smlouvu na tři letadla, měli jsme to podepsat ještě na začátku září v Londýně, ale ředitel českých aerolinek už nepřišel.

Říkala jste, že bez Prahy nemůžete být. Co vás na ní tolik láká?

Miluju Kampu, Staroměstské náměstí, Bubeneč. Taky mám ráda Mariánky. Daruju vám celou jižní Francii, celé Řecko, celou Itálii, celé Portugalsko, když můžu jet do Mariánek.

Pomalů jsme se loučili. Jakoby chtěla celé své vyprávění zlehčit, dodala na rozloučenu: „Můj život nic není, nikdy jsem nic velkého nedělala, vždycky jsem byla malej člověk z Bubenče. I když můj muž dostal řád od královny, tak jsem se žádnou lady nestala. A tak to končí. Jenže jsem tady pořád, pořád jsem zdravá, po doktorech nechodím. Můj otec byl taky hrozně zdravý, až ho nacisti zabili.“ Mezi dveřmi mě Luisa Abrahams ještě pozvala na svůj pohřeb. Pokud vím, pozván je také Marek Eben, jistě však nepřejdeme sami. Pokud se toho ovšem dožijeme?

Připravil

Martin Groman

Nakonec jsem ale jela. Pomohla mi zase náhoda. Tady jsem šla s jedním známým na večeři na Staroměstském náměstí a tam u stolu seděl jeden kluk, který se mnou byl na vojně. Pamatovala jsem si, že už za války v Anglii byl komunista. Tak jsem ho poprosila, aby mi pomohl. Poslal mě na tenis za jedním člověkem z českých aerolinek. 18. srpna 1968 jsme podepsali smlouvu na tři letadla, měli jsme to podepsat ještě na začátku září v Londýně, ale ředitel českých aerolinek už nepřišel.

K a f e H r u b é

Foto
Kateřina
Rudčenková

š a r m

„Dal bych si trojku džusu. Prosím.“

„Samozřejmě. Máme pomeranč a jablíčko.“

A je to v háji. Zvoral jsem to. V duchu jsem si objednávku opako-
val snad stokrát. K čemu, když ona mě takhle zaskočí. Prý mů-
žete si vybrat! Když já ale jenom čučím a nejsem schopnej vykottat,
jakej ten pitomej džus si dám. Taky mě to mohlo napadnout, že bu-
dou mít na výběr.

Jestli si všimla, jak jsem zčervenál, pak je to v pytli. Proč všech-
no proběhne po každý jinak, než si představuju? Kruci, mohlo to
přeci jít tak hladce. Stoupl bych si k okýnku, sotva znatelně mrknul
a zahlásil, co si dám. Na to bych přihodil lehounkej vtípek a pak už
jen vítězně odkráčel ke stolku. Červenat se měla ona.

m i m o o b r a z

Místo toho tady teď stojím a nemůžu ze sebe nic dostat.

z á s e k

Kdybych si to vytvrdnutí alespoň užil a pořádně si ji při tom
prohlíd. Pěkně postupně. Od shora až dolů. A zase zpátky po de-
tailech. Ale takhle všechno přijde vniveč. Jako bych byl v tako-
vých chvílích bez sebe. A to si piš hošičku, že seš. Místo, abys jí
kouknul přímo do očí, aby se to mohlo mezi váma pořádně roz-
vibrovat, těkáš ze strany na stranu a nakonec začneš sledovat vo-
sy, jak nalítávají na koláče na pultě. Kdybys proboha alespoň
o nich něco řek. Třeba – letos je opravdu hodně vos, jen co vy jich

Vše co vyšlo

od 21. 6. do 27. 8. 2003

Ve spolupráci s internetovým knihkupectvím Kosmas (www.kosmas.cz) jsme pro Vás začali připravovat aktuální přehled nových knih. Řazení je abecední podle nakladatele. Seznam obsahuje základní informace a anotace od nakladatelů. Přetiskujeme bez redakčních úprav.

.....

Jazyk, média, politika
Kniha informuje o výzkumu českých a slovenských veřejných mluvených projevů v 90. letech z jazykovědného hlediska.
ACADEMIA, 258 str., 174 Kč.

Alexis de Tocqueville
Starý režim a revoluce
Francouzský politik a historik ve své sociologicko-historické práci o Francouzské revoluci zkoumá kořeny revoluce a uvádí ji do souvislosti s dalším vývojem Francie.
ACADEMIA, 306 str., 165 Kč.

Agnés Desartreová
Nedůležité tajemství
Román, ve kterém vzájemně propojené osudy několika postav vytvářejí do sebe uzavřený svět, jenž dýchá tajemnem, lidskostí a hlubokou znalostí života a smrti.
ACADEMIA, 202 str., 168 Kč.

Roland Kirsch a kol.
Historie sklářské výroby v českých zemích II.díl/1
Druhý díl rozsáhlého syntetického díla, které podává ucelený výklad o vývoji sklářství na území České republiky.
ACADEMIA, 484 str., 390 Kč.

Alex Koenigsmark
Jak se stal Rockefeller miliardářem
Sbírka fejetonů a drobných povídek, které psal spisovatel, dramatik a scenárista Alex Koenigsmark během posledních pěti let pro rozhlas a různé časopisy.
ACADEMIA, 274 str., 165 Kč.

Jim Al-Khalili, Ray Mackintosh, Björn Jonson, Teresa Pena
Jádro. Cesta do srdce hmoty
Publikace prezentuje na přístupné úrovni podstatné stránky jaderné fyziky.
ACADEMIA, 144 str., 255 Kč.

Sándor Márai
Svíce dohořívají
Rámec novely Svíce dohořívají tvoří setkání dvou přátel, absolventů vojenské školy ve Vídni, po více než čtyřiceti letech.
ACADEMIA, 168 str., 179 Kč.

Heda Margoliová-Kovářová
Na vlastní kůži
V knize Na vlastní kůži zachycuje Heda Kovářová-Margoliová, manželka Rudolfa Margolia, popraveného v politických procesech r. 1952, své životní vzpomínky od 2. světové války až do roku 1968.
ACADEMIA, 222 str., 165 Kč.

Aleš Novotný
Hvězda kruhu knižat
Historický román, ve kterém autor předkládá napínavé zpracování dramatických událostí, které postihly naši zemi před téměř již tisíciletím.
ACADEMIA, 366 str., 168 Kč.

Ivo Pospíšil, Miloš Zelenka
Česká slavistika 2003
Sborník soustřeďuje příspěvky českých slavistů k 13. mezinárodnímu kongresu slavistů ze sféry lingvistiky, literární vědy a historie, kulturní historie a kulturologie.
ACADEMIA, 386 str., 295 Kč.

Rudolf Roden
Paměť naruby
Vzpomínky a příběhy z praxe psychiatra Rudolfa Rodena (1923), pražského rodáka žijícího v Kanadě.
ACADEMIA, 190 str., 145 Kč.

Trevor Stone, Gail Darlingtonová
Léky, drogy, jedy
Kniha byla napsána se záměrem poskytnout čtenáři bez medicínského vzdělání základní informace o nejdůležitějších skupinách chorob a o lécích, které je léčí.
ACADEMIA, 440 str., 258 Kč.

Wladyslaw Szpilman
Pianista
Vzpomínky talentovaného pianisty židovského původu, který za druhé světové války přežil strádání ve varšavském ghettu i mnohaměsíční ukrytí v bytech svých varšavských přátel.
ACADEMIA, 257 str., 165 Kč.

František Gellner
Po nás ať přijde potop / Radosti života
Kniha obsahuje první dvě básnické sbírky Františka Gellnera vydané na samém počátku 20. století.
AD FONTES, 112 str., 360 Kč.

Milota Zdirad Polák
Vznešenost přírody
Lyrická báseň v šesti zpěvech.
AD FONTES, 124 str., 360 Kč.

Kdo je kdo - Architektura
Druhé vydání oborové monografie představuje na pět set současných českých architektů, urbanistů, designérů, teoretiků architektury.
AGENTURA KDO JE KDO, 170 str., 295 Kč.

Josef Dolejší
Duch smaragdového kříže
Dějiny rytířského a špitálského řádu sv. Lazara Jeruzalémského se zvláštním zřetelem na Čechy a Moravu.
AGENTURA PANKRÁC, 120 str., 260 Kč.

František Kožík
Carovný prsten
Bohatě ilustrovaná kniha vyloudí úsměv na tváři dětí i dospělých.
ALBATROS, 88 str., 150 Kč.

Zdeněk Miler, Eduard Petiška
Jak Krtek ke kalhotkám přišel
Jedna z nejznámějších a nejpůvabnějších knížek o tom, že když se všichni spojí, tak se dlo podaří.
ALBATROS, 64 str., 180 Kč.

Karel Poláček
Eduant a Francimor
Kniha, plná fantastických situací a groteskních dobrodružství, sršící vtípem a nápady, je báječným čtením pro všechny děti i rodiče.
ALBATROS, 152 str., 145 Kč.

Allan Pease, Barbara Peaseová
Proč muži nedokážou dělat více věcí současně a ženy neustále mluví
Humorná kniha od předních světových odborníků na mezilidské vztahy.
ALMAN, 124 str., 78 Kč.

Hans Andeweg
V rezonanci s přírodou
Autor v knize obšírně pojednává o teorii rezonanční terapie.
ALTERNATIVA, 260 str., 210 Kč.

Jan Krůta
Krátký řádky
Pisňové texty.
ARCADIA, 128 str., 139 Kč.

Richard Bach
Knihy fretek 2. - Fretky ve vzduchu
Druhá kniha z cyklu bajek o fretkách se z větší části odehrává ve vzduchu, což je konečně pro Bacha příznačné.
ARGO, 168 str., 248 Kč.

Peter Hoeg
Představy o dvacátém století
Román uznávaného dánského spisovatele (Cit slečny Smily pro sni, Příběhy jedné noci) je svérázně pojatými dějinami dánských snů, tj. představ, které si Dánové o sobě vytvářeli v posledních zhruba pěti letech.
ARGO, 342 str., 259 Kč.

kolektiv
Ladislav Sutnar - Design in Action
První monografie o životě a díle jednoho ze světově nejvýznamnějších tvůrců i teoretiků grafického designu. Proslavil se především svou americkou tvorbou v oblasti vizuální komunikace.
ARGO, 392 str., 998 Kč.

Chaim Potok
Slib
Ve volném pokračování románu Vyvolení stojí Reuven na prahu dospělosti a zároveň i před otázkou, jaké je jeho místo v židovské tradici.
ARGO, 316 str., 289 Kč.

Isaac Bashevis Singer
Mešuge
Román volně navazuje na příběh jednoho z nejkrásnějších autorových románů – na Šošu. Děj se odehrává už po válce v New Yorku, kam se podařilo uniknout před peklem druhé světové války vypravěči Šoši Aronu Greidingerovi.
ARGO, 220 str., 239 Kč.

Snorri Sturluson
Edda a Sága o Ynglingzích
Snorri Sturluson (1178/9-1241) zpracoval severskou mytologii, známou také z tzv. Starší nebo Básnické Eddy, do svého druhu učebnice básnické tvorby.
ARGO, 224 str., 289 Kč.

Pěší zóna 11/2002
Revue pro památkovou péči, archeologii, historii, výtvarné umění a literaturu
ARS, 120 str., 50 Kč.

Ludvík Kundera
Piju čaj (brož.)
Téma čaje, které bývá předmětem odborných pojednání, pojal spisovatel, překladatel a také čajový odborník Ludvík Kundera beletristicky.
ATLANTIS, 272 str., 231 Kč.

Ludvík Kundera
Piju čaj (váz.)
Téma čaje, které bývá předmětem odborných pojednání, pojal spisovatel, překladatel a také čajový odborník Ludvík Kundera beletristicky.
ATLANTIS, 272 str., 273 Kč.

Dominik Pecka
Z deníku marnosti
Kniha vypráví o autorově pobytu ve vězení za komunistické nadvlády a o setkání s nejrůznějšími lidskými osudy.
ATLANTIS, 248 str., 231 Kč.

Ray Bradbury
O půlnoci tancoval drak
Sbírka dvaceti pěti povídek věhlasného autora sci-fi.
BARONET, 245 str., 199 Kč.

Tom Clancy
Obrněná kavalérie
Špičkový autor bestsellerů ukazuje skutečný svět současné armády.
BB ART, 339 str., 299 Kč.

Svatopluk Hrnčíř
Osada na konci světa

Do divočiny pod Liščimi vrchy putuje karavana a u opuštěné boudy vzniká „indiánská“ osada.
BB ART, 190 str., 149 Kč.

Ed McBain
Vražda předem ohlášená
Detektivní román Eda McBaina z 87. policejního revíru.
BB ART, 160 str., 179 Kč.

Peter Partner
Bůh válek
Partner ukazuje, jak ideál křížácké války, „Boží válka“, pronikla do středověkého křesťanského světa, a jak silně ovlivnila pozdější západní společnosti, zvláště jejich postoje ke kolonialismu.
BB ART, 380 str., 249 Kč.

Zadie Smithová
Bílé zuby
Pozoruhodná prvotina mladé britské autorky.
BB ART, 429 str., 249 Kč.

Jana Šimková
Velryba Bambule
Tajemství podmořského života v obrázcích.
BB ART, 48 str., 199 Kč.

Stephen King
Čtyři roční doby
Čtyři roční doby se poněkud vymykají Kingově tvorbě nejen rozsahem, ale především laděním, a mohou proto být příjemným překvapením i pro čtenáře, kteří nejsou zrovna příznivci hororu.
BETA-DOBROVSKÝ, 472 str., 249 Kč.

Roman Bonhard, Svatopluk Brázda
Akrobati
Divadelní hra.
BODONI, 70 str., 120 Kč.

Petr Volf
Václav Havel - Bořek Šípek Hradní práce 1992-2002
BŘEDA, 176 str., 990 Kč.

Ivana Paukertová
Přírodou za léčivými rostlinami
V knize se čtenář seznámí s často užívanými i méně známými léčivými rostlinami, které rostou v Evropě, s jejich výskytem, účinky, způsobem podávání, důležitými omezeními a zajímavými jednoduchými recepty.
BRIQ, 96 str., 109 Kč.

Jaroslav Soumar
Toulky noční oblohou
Kniha o noční obloze a o vesmíru.
BRIQ, 96 str., 109 Kč.

Věra Weislitzová
Dcera Olgy a Lea
Bilingvní, česko-anglické vydání básnické sbírky.
C.A.T. INTERNATIONAL, 132 str., 129 Kč.

Petr Fiala, Markéta Pitrová
Evropská unie
Kniha dává možnost seznámit se s politickým vývojem Evropských společností a jejich přeměnou v EU, s institucionální strukturou EU včetně podrobného výkladu pravomocí a funkcí jednotlivých institucí a také s jednotlivými politikami.
CENTRUM PRO STUDIUM DEMOKRACIE A KULTURY (CDK), 744 str., 650 Kč.

Philip Sheldrake
Spiritualita a historie
Znalec keltské a středověké spirituality uvažuje nad zapomenutými spirituálními tradicemi. Předností práce je důkladný metodický rozbor pojmu spirituality a historický úvod do problémů, které vyvstávají při četbě středověkých pramenů.
CENTRUM PRO STUDIUM DEMOKRACIE A KULTURY (CDK), 232 str., 198 Kč.

James O'Barr
Vrána
Světznámá kultovní comicsová kniha. Příběh o lásce, smrti a pomstě, je vyprávěn pomocí velmi zajímavé malířské techniky, kde autor střídá různé styly malby a kresby.
COMICS CENTRUM, 244 str., 549 Kč.

Jim Davis
Garfield polyká pýchu

13. kniha sebraných Garfieldových stripů.
CREW, 64 str., 99 Kč.

Česká divadelní hra 90. let
Výběr současných českých divadelních her, které se umístily na předních místech v soutěži Nadace Alfreda Radoka.
DÍVADELNÍ ÚSTAV, 480 str., 270 Kč.

Divadlo v České republice 2001-2002
Ročenka o činnosti českých, moravských a slezských divadel.
DÍVADELNÍ ÚSTAV, 952 str., 220 Kč.

Jaroslav Krejčí
Divadelní jarmara Alfréda Radoka a Jana Grossmana
Obrazová publikace je zprávou o 35 letech divadla, které – jak píše samotný autor – „dostávalo na frak, a proto bylo dobré.“
DÍVADELNÍ ÚSTAV, 380 str., 790 Kč.

Marie Zdeňková
Czech Made - Současná česká scénografie v obrazech
Publikace představuje více než třicet významných osobností současné české scénografie
DÍVADELNÍ ÚSTAV, 158 str., 280 Kč.

Edgar Allan Poe
Havran a jiné básně
Výbor „toho nejlepššího“ z poezie Edgara Allana Poea v překladě Vítězslava Nezvala.
DOKORÁN, 88 str., 99 Kč.

Němci a Maďari v dekretch prezidenta republiky. Studie a dokumenty 1940–1945
Předkládaná výběrová edice dokumentů je určena čtenářům, kteří se chtějí podrobněji seznámit s autentickým zněním dekretů prezidenta Československé republiky.
DOPLNĚK, 688 str., 378 Kč.

Rajče na útěku
Kapitoly o kultuře a folkloru dnešních dětí a mládeže s ukázkami.
DOPLNĚK, 288 str., 210 Kč.

Jan Keller
Nedomyšlená společnost
Úspěšný autor přibližuje sdělně a poutavě některé motivy obsažené v pracích současné evropské a americké sociologie týkající se nefunkčních aspektů moderní společnosti.
DOPLNĚK, 128 str., 105 Kč.

Sibylle Plogstedtová
V síti dějin
Autorka na svém vlastním příběhu líčí strhujícím stylem historii – od Pražského jara přes akce západoněmeckých levičáků z roku 1968 až k dnešním debatám o manipulaci se spisy Státní bezpečnosti.
DOPLNĚK, 144 str., 147 Kč.

Věra Tichá
Cesty k domovu
Autobiografická próza líčí válečnou část života autorky.
DOPLNĚK, 148 str., 189 Kč.

Zdenka Tomášková
Ortel samoty
Vzpomínky sekretářky Petra Bezruče.
DOPLNĚK, 200 str., 199 Kč.

Magdalena Wagnerová
Pavouk na šalvěji
Literární pohádková travestie pro čtenáře všeho věku.
DYBBUK, 128 str., 166 Kč.

Marie J. Černická
Česká kucharka podle krevních skupin
Stravování podle krevních skupin je dietní obor, považovaný za jeden z nejzajímavějších směrů současnosti.
EMINENT, 206 str., 159 Kč.

Jan Guillou
Terorista ve službách státu
Volné pokračování knihy Coq Rouge o osudech švédského agenta z pera současné evropské legendy špiónážní literatury.
EMINENT, 230 str., 179 Kč.

Dagmar Kludská
Soubor znamení

Vše co vyšlo

od 21. 6. do 27. 8. 2003

Ve spolupráci s internetovým knihkupectvím Kosmas (www.kosmas.cz) jsme pro Vás začali připravovat aktuální přehled nových knih. Řazení je abecední podle nakladatele. Seznam obsahuje základní informace a anotace od nakladatelů. Přetiskujeme bez redakčních úprav.

.....
Doplněné a aktualizované vydání knihy horoskopů od legendy české astrologie.
EMINENT, 328 str., 179 Kč.

Trevor Ravenscroft
Kopí osudu
Rozšířené vydání legendární knihy o okultních kořenech nacismu spojených kromě jiného s vírou v magickou moc posvátného Longinova kopí, kterým byl proboden bok Ježíše Krista.
EMINENT, 332 str., 259 Kč.

Pavel Vaňa
Léčivé houby podle bylináře Pavla
Další z řady praktických knih, tentokrát pojednávající o léčebných účincích hub.
EMINENT, 187 str., 299 Kč.

Souhvězdí smutku
Antologie krátkých próz o holocaustu obsahuje povídky a texty jedenácti významných českých a slovenských autorů
EPOCHA, 302 str., 229 Kč.

Jaromír Červenka
14 a půl stupně cestovní horečky
Cestopis Jaromíra Červenky je živým vyprávěním o navštívených krajínách, jejich lidech a kultuře.
EPOCHA, 256 str., 199 Kč.

Jiří Beranovský, Jan Truxa
Alternativní energie pro váš dům
Kniha popisuje základní principy využití solární, větrné a vodní energie, energie biomasy a nízkopotenciální (geotermální) energie včetně praktických příkladů, schémat a fotografií.
ERA - VYDAVATELSTVÍ, 126 str., 168 Kč.

Lindsey Hall, Leigh Cohn
Rozlučte se s bulímií
Kniha je určena všem, kdo trpí bulímií, a jejich blízkým.
ERA - VYDAVATELSTVÍ, 240 str., 247 Kč.

Verena Kastová
Nebuďte obětí
Napínavá četba pro všechny, kteří se zajímají o mezilidské vztahy.
ERA - VYDAVATELSTVÍ, 120 str., 165 Kč.

Zdeňka Lhotáková
Bazény
Kniha přináší informace o bazénech a jejich provozu.
ERA - VYDAVATELSTVÍ, 136 str., 145 Kč.

Vše co vyšlo

od 21. 6. do 27. 8. 2003

Ve spolupráci s internetovým knihkupectvím Kosmas (www.kosmas.cz) jsme pro Vás začali připravovat aktuální přehled nových knih. Řazení je abecední podle nakladatele. Seznam obsahuje základní informace a anotace od nakladatelů. Přetiskujeme bez redakčních úprav.

.....
Michaela Srbová Della Pia
Lásky jedné rusovlásky
Humorné střípky úspěšné české topmodelky ze zákulisí atraktivního prostředí modelingu.
EROIKA, 164 str., 199 Kč.

Amin Zaoui
Podřízenost
Třetí román alžířana Amina Zaouiho skýtá ponor do prostředí berberského venkova, kde vyrůstá v tradiční rodině jediný syn.
ES-MA, 124 str., 140 Kč.

Hajo Banzhaf
Základní výklady tarotu
Kniha podává přesný výklad jednotlivých tarotových karet v závislosti na typu výkladu.
EUGENIKA, 223 str., 198 Kč.

Jelena Svítko
Tajemství přírodní léčby
Přírodní léčba neboli naturopatie využívá vitamíny, stopové prvky a stravu.
EUGENIKA, 135 str., 128 Kč.

Mika Waltari
Kdo zavraždil paní Skrofovou
Román s kriminální zápletkou z pera klasika finské literatury.
EUROMEDIA - KNIŽNÍ KLUB, 224 str., 169 Kč.

Karel Kramář
Studie a dokumenty k 65. výročí úmrtí Karla Kramáře, prvního předsedy vlády samostatného Československa.
EUROSLAVICA - SLOVANSKÝ ÚSTAV AV ČR, 144 str., 145 Kč.

Oldřich Leška
Jazyk v strukturním pojetí
Kapitoly ze synchronní a diachronní analýzy ruštiny.
EUROSLAVICA - SLOVANSKÝ ÚSTAV AV ČR, 512 str., 480 Kč.

Rudolf Steiner
O iniciaci
Přednáškový cyklus.
FABULA, 198 str., 198 Kč.

Jürgen Habermas
Budoucnost lidské přirozenosti
Vychází z rozlišení Kantovy spravedlnosti a Kierkegaardovy etiky být sám sebou, obhájí zdrženlivost postmetafyzického myšlení.
FILOSOFIA, 126 str., 120 Kč.

Pavel Žáček, Přemysl Valachovský
Jan Kavan v labyrintu služeb

Kniha o jedné z nekontroverznější osobnosti naší současnosti, předsedovi Valného shromáždění OSN Janu Kavanovi.
FORMÁT, 640 str., 289 Kč.

Frank Navrátil
Holistické léčebné karty
Čtyřicet karet a komplexní příručka plná inspirativních odkazů vysvětlují, jak můžete odhalit své intuitivní schopnosti, jež vám pomohou osvětlit chápání holistických potřeb.
FRANK NAVRÁTIL, 40 str., 399 Kč.

Richard Glazar
Veselý nebo Lustig
Autor na malé ploše vytvořil koláž ze svých vzpomínek a ze známých i méně známých židovských anekdot.
G PLUS G, 128 str., 189 Kč.

Roman Franta
Zvířata / Animals
GALERIE BEHÉMŮT, 40 str., 99 Kč.

Francis Scott Fitzgerald
První máj / May Day
Dvojazyčné, anglicko-české vydání slavných povídek z knihy Příběhy jazzového věku s jazykovým a gramatickým komentářem.
GARAMOND, 168 str., 139 Kč.

Zdeněk Kratochvíl, Jan Bouzek
Od mýtu k logu
HERRMANN & SYNOVÉ, 176 str., 99 Kč.

Host 2003 / 6
Měsíčník pro literaturu a čtenáře.
HOST, 96 str., 79 Kč.

Karel Altman
Zlatá doba štamgastů pražských hospod
Populární naučná práce se zabývá svěbytným kulturním a společenským jevem nazývaným štamgastenství, jehož nositeli jsou části a pravidelní hosté rozmanitých hostinských podniků.
HOST, 232 str., 329 Kč.

Ronald David Laing
Uzly
Kniha poetickou formou přibližuje vzorce chování lidí. Autorem je psychiatr, který ve své době otřásl vžitými názory na možnosti psychiatrie a který prosazoval humánní přístup k pacientům.
HRANA, 100 str., 108 Kč.

Živel č. 23
Časopis pro technologii, styl a underground. Téma čísla: Hry.
IMÉDIA, 112 str., 129 Kč.

Střední Evropa č. 116
Revue pro středoevropskou kulturu a politiku.
ISE-INSTITUT PRO STŘEDOEVROPSKOU KULTURU A POLITIKU, 128 str., 95 Kč.

Karel Kukal
Deset křížů
JEZEK, 136 str., 169 Kč.

Jean Echenoz
Jdu
Postmoderní polární detektivka francouzského spisovatele.
JITRO, 224 str., 149 Kč.

William B. Breuer
Operace Dragon - Spojenecká invaze na jihu Francie
Breuer spojuje osudy válečných veteránů. Vyprávění, které má spád, znovu ukazuje válečný chaos.
JOTA, 272 str., 268 Kč.

Donald R. Burgett
Pekelná dálnice
Kniha o úloze, kterou ve velkém tažení v září 1944 v Holandsku sehrála americká 101. vzdušná výsadková divize a britský XXX. sbor, zejména jeho gardová obrněná divize.
JOTA, 174 str., 248 Kč.

Jeffrey Ethell, Alfred Price
Nálet na Berlín
Kniha popisuje poutavou a čtivou formou významnou bojovou operaci - první z velkých denních náletů na Berlín.
JOTA, 324 str., 298 Kč.

John Fisher
Mexiko - turistický průvodce

Průvodce Mexikem nabízí ucelenou charakteristiku rozmanité mexické krajiny, vyčerpávající přehled turistických atrakcí a krajinných zajímavostí a mnoho dalších užitečných informací.
JOTA, 888 str., 898 Kč.

Paul Gray, Lucy Ridout
Bangkok - turistický průvodce
Průvodce po Bangkoku z řady Rough Guides je nezbytným pomocníkem při pobytu v tomto vzrušujícím městě.
JOTA, 171 str., 248 Kč.

David Rolf
Krvavá cesta do Tunisu
Kniha poskytuje kompletní vylíčení střetnutí angloamerických sil se silami Osy v severní Africe v období 11. 1942 až 5. 1943.
JOTA, 464 str., 318 Kč.

Mark Shand
Po proudu Brahmaputry
Známý cestovatel a spisovatel Mark Shand v knize popisuje svůj pokus o podniknutí cesty po proudu řeky Brahmaputry
JOTA, 294 str., 298 Kč.

Richard Trillo
Keňa - turistický průvodce
Knižní průvodce po Keni z řady Rough Guides se řadí mezi nejnovější průvodce po nejznámější destinaci Východní Afriky.
JOTA, 748 str., 798 Kč.

Zdenek Primus
Alois Nožička
Publikace se zabývá prvním desetiletím tvorby výtvarného fotografa Aloise Nožičky.
KANT, 184 str., 690 Kč.

Stanislav Tůma
Lampades Pragae Magicae
Publikace fotografií se zdánlivě jednoduchým mottem - hradčanské a malostranské lucerny.
KANT, TŮMA STANISLAV, 32 str., 120 Kč.

Detlef Brandes
Exil v Londýně 1939-1943
Německý historik líčí mezinárodní postavení a úlohu exilových vlád Československa, Jugoslávie a Polska v l. 1939-1943.
KAROLINUM, 568 str., 490 Kč.

Zdeněk Jirotka
Saturnin
Slavný humoristický román Zdeňka Jirotky v angličtině.
KAROLINUM, 264 str., 450 Kč.

Jakub Končelík, Barbara Köpplová, Jitka Kryšpínová
Český tisk pod vládou Wolfganga Wolframa von Wolmara
Publikace obsahuje pramenitou edici stenografických zápisů novináře Antonína Fingera z tiskových konferencí konaných při Úřadu říšského protektora v letech 1939-1941.
KAROLINUM, 504 str., 350 Kč.

Jiří Pokorný
Lidová výchova na přelomu 19. a 20. století
Mimoškolní lidová výchova v českých zemích v posledních desetiletích 19. století a v prvních desetiletích 20. století.
KAROLINUM, 246 str., 245 Kč.

Richard Pomahač
Evropské právo
Popis těch oblastí, jež se vztahují k veřejnoprávní problematice evropského práva a postavení občana v Evropské unii.
KAROLINUM, 204 str., 200 Kč.

Vladimír Rys
Česká sociální reforma
Kniha Vladimíra Ryse se věnuje vývoji české sociální reformy realizované v 90. letech 20. století.
KAROLINUM, 172 str., 160 Kč.

Albrecht Kittler, Karel Stein, Petr Zámš, Cornelius Zippe
Album starých pohlednic - Českosaské Švýcarsko
Kniha předkládá téměř tři stovky pohlednic Českého a Saského Švýcarska z přelomu století do 30. let dvacátého století.
KNIHY 555, 156 str., 495 Kč.

Pavel Mikeš
Etiopské bajky a pohádky
Výběr osmnácti bajek a pohádek představuje první sbírku etiopské lidové slovesnosti přeloženou přímo z amharštiny.
KOPP, 88 str., 248 Kč.

Jiří Janák
Staroegyptská Kniha mrtvých - kapitola 105
Překlad s rozsáhlým komentářem a kritickým přehledem dosavadního výzkumu.
L. MAREK, 156 str., 180 Kč.

Martin Wernisch
Husitství, raně reformační příběh
Syneticky ucelené uchopení husitství z hlediska reformačního bohosloví, široce opřené o současný stav historického bádání.
L. MAREK, 140 str., 160 Kč.

Soňa Váchalová
Survival Czech
Zcela nová, moderní učebnice českého jazyka pro anglicky hovořící je zaměřena na podporu rozvoje schopnosti domluvit se a nabytí řečové plynulosti v každodenních situacích.
LEDA, 1000 str., 980 Kč.

Robert A. Monroe
Daleké cesty
Kniha obsahuje desítky svědectví lidí, jež autor uvedl do stavu, kdy je vědomí odděleno od hmotného těla.
LOTT, 310 str., 250 Kč.

Olga Šuvalová
Léčivá energie pyramid
V knize najdete nejenom zajímavé informace ale i velké množství praktických návodů na využití energií pyramid, menhirů, stromů a želez pro posílení zdraví.
LOTT, 135 str., 130 Kč.

Tomáš Garrigue Masaryk
Cesta demokracie I.
33. svazek spisů T.G. Masaryka přináší projev, články a rozhovory z let 1918-1920.
MASARYKŮV ÚSTAV AV ČR, 440 str., 200 Kč.

William S. Burroughs
Nahý oběd
Klasické dílo, v němž se mísí litanie ze světa fetišských vizí s drsnými vtipy, satirou a prorockými vizemi budoucí společnosti.
MAŤA, 276 str., 258 Kč.

Jan Pelc
Šmírák
Román autora kultovní knihy ...a bude hůř o šmírování a lidských osudech v temných dobách.
MAŤA, 150 str., 198 Kč.

Václav Havel
Píždíuchové
Jediná pohádka Václava Havla, kterou napsal v sedmdesátých letech do sborníku jednoho velkého německého nakladatelství. S barevnými ilustracemi Jiřího Sopka.
MEANDER, 50 str., 268 Kč.

Noam Chomsky
11.9.
Kniha 11.9. je souborem rozhovorů, které Noam Chomsky poskytl americkým a evropským novinářům po útoku spáchaném na Světové obchodní centrum a Pentagon v roce 2001.
MEZERA, 122 str., 148 Kč.

Rudolf Steiner
Duchovní výklad ke Goethově Faustu, díl I.
MICHAEL, 336 str., 298 Kč.

Rea Michalová
Alois Wachsmann
První rozsáhlá monografie shrnující celou malířskou tvorbu Aloise Wachsmanna.
MICHAL_S COLLECTION, 176 str., 895 Kč.

Jaroslav Dietl
Nemocnice na kraji města
Knižní podoba divácky neúspěšnějšího stejnojmenného televizního seriálu Jaroslava Dietla.
MLADÁ FRONTA, 304 str., 188 Kč.

Eva Ibbotsonová
Nevěsta pro čaroděje
V humorně laděném čarodějnickém příběhu se to hemží kouzly a podivuhodnými bytostmi.
MLADÁ FRONTA, 168 str., 159 Kč.

Jarmila Klégrová
Máme doma prvňáčka

Praktická příručka především pro rodiče předškolních dětí a žáků 1. a 2. tříd.
MLADÁ FRONTA, 139 str., 137 Kč.

John McGahern
Mezi ženami
Román zachycuje život irské venkovské rodiny v rozmezí dvaceti let, počínaje zhruba padesátými lety.
MLADÁ FRONTA, 216 str., 237 Kč.

Harry Mulisch
Siegfried
Hrdina románu nizozemského spisovatele se snaží proniknout do podstaty osobnosti Adolfa Hitlera, a tak se odhodlá k razantnímu experimentu ...
MLADÁ FRONTA, 168 str., 177 Kč.

Ellis Petersová
Kacířův učen
Další pokračování cyklu detektivních příběhů bratra Cadfaela.
MLADÁ FRONTA, 224 str., 168 Kč.

Brian Sibley
Pán prstenů - oficiální filmový průvodce
Oficiální průvodce k filmu Pán prstenů je vydáván na počest trojice filmů. Bohatě ilustrovan, uvádí do zákulisí natáčení.
MLADÁ FRONTA, 120 str., 249 Kč.

J. R. R. Tolkien
Hobit - komiks
Komiksová adaptace příběhu hobita Bilba Pytlíka se skvělými kresbami Davida Wenzela.
MLADÁ FRONTA, 144 str., 249 Kč.

Sue Townsendová
Adrian Mole - léta v divočině
Další pokračování deníku sympatického antihrdiny a věčného smolaře. Triadvacetiletý Adrian opět čelí množství problémů.
MLADÁ FRONTA, 190 str., 178 Kč.

Max Andersson
Kontejner
Shrnuje téměř celou comicsovou tvorbu Maxe Anderssona.
MOT, 88 str., 230 Kč.

Halina Pawłowska
Jak být šťastný
Lehké poznatky, vylechnuté osudy a rady, které si dávají kamarádky, kamarádi, rodiče, děti a známí
MOTTO, 142 str., 169 Kč.

Vzdálená blízkost
Publikace představuje maďarské poválečné umění ze sbírek Szent István Király Múzeum v Székesfehérváru.
MUZEUM UMĚNÍ OLOMOUC, 200 str., 878 Kč.

Daryl Sharp
Skrytý Havran
Daryl Sharp ve studii popisuje psychologické pozadí konfliktních situací, které poznamenaly život spisovatele Franze Kafky.
NAKL. TOMÁŠE JANEČKA, 128 str., 193 Kč.

Petr Kovařík
Literární mýty, záhady a aféry
Kniha věnovaná otázkám nad životy a díly českých spisovatelů je poučným, zajímavým a mnohdy i napínavým čtením.
NAKLADATELSTVÍ LIDOVÉ NOVINY (NLN), 232 str., 255 Kč.

Jean-Francois Nahmias
Titus II.
Historický román z doby vlády římského císaře. Děj se odehrává poté co dobyl povstalecký Jeruzalém i s židovských Chrámem a po návratu do Říma ho čeká triumfální přijetí.
NAKLADATELSTVÍ LIDOVÉ NOVINY (NLN), 186 str., 199 Kč.

Jan Rychlík, Miroslav Kouba
Dějiny Makedonie
Kniha je první původní českou syntetickou prací o dějinách Makedonie od antiky přes středověk až do současnosti.
NAKLADATELSTVÍ LIDOVÉ NOVINY (NLN), 458 str., 315 Kč.

Karel Schulz
Kámen a bolest
Jedno z vrcholných děl české historické prózy líčí osudy velká renesančního umění Michelangela Buonarrotiho a zároveň podává monumentální a mnohostranný obraz dramatických střetů jeho epochy.
NAKLADATELSTVÍ LIDOVÉ NOVINY (NLN), 796 str., 495 Kč.

Vše co vyšlo

od 21. 6. do 27. 8. 2003

Ve spolupráci s internetovým knihkupectvím Kosmas (www.kosmas.cz) jsme pro Vás začali připravovat aktuální přehled nových knih. Řazení je abecední podle nakladatele. Seznam obsahuje základní informace a anotace od nakladatelů. Přetiskujeme bez redakčních úprav.

.....
Jaroslav Strnad, Jaroslav Filipský, Jaroslav Holman, Stanislava Vavroušková
Dějiny Indie
Přehled dějin Indie od samotných počátků až po současnost.
NAKLADATELSTVÍ LIDOVÉ NOVINY (NLN), 1186 str., 689 Kč.

Otto Urban
Kapitalismus a česká společnost
Dílo předního českého historika je nejucelenějším pokusem vyložit české 19. století prostřednictvím metodické konstrukce.
NAKLADATELSTVÍ LIDOVÉ NOVINY (NLN), 326 str., 285 Kč.

Lenka Veselá-Prudková
Židé a česká společnost v zrcadle literatury
Autorka na základě zpráv a postojů v tištěné literatuře 16. a 17. století sleduje vývoj názorů na židy v české společnosti.
NAKLADATELSTVÍ LIDOVÉ NOVINY (NLN), 154 str., 159 Kč.

Filmová ročenka 2002
Filmová ročenka sumarizující data a informace o české kinematografii za rok 2002.
NÁRODNÍ FILMOVÝ ARCHIV, 596 str., 260 Kč.

Michal Giboda
Dialog vědy s uměním
Kniha esejů s 26 stránkami barevných příloh.
OBČANSKÉ SDRUŽENÍ DIALOG VĚDY S UMĚNÍM, 76 str., 95 Kč.

Jan Preisler 1872-1918
Monografická publikace představuje reprezentativní výběr z díla klíčové postavy české secese a představitele osobité linie moderní malby.
OBEČNÍ DŮM, 358 str., 1450 Kč.
Jan Preisler 1872-1918 (angl.), 1750 Kč.

Josef Kainar
Synkopy
Nový výběr z díla jednoho z nejvýznamnějších i nejoblíbenějších básníků 2. poloviny 20. století.
ODEON, 128 str., 129 Kč.

Chuck Palahniuk
Zalknutí
Další román autora knihy Klub rváčů. Aby mohl platit nákladnou lékařskou péči své matce, předstírá jeho hrdina v restauracích, že se zalýká jídlem, a žije z lidí, kteří jej zachrání.
ODEON, 256 str., 229 Kč.

Evaristo V. Fernandes
Racionální myšlení a společensko-emocionální myšlení
OFTIS, 308 str., 280 Kč.

Vše co vyšlo

od 21. 6. do 27. 8. 2003

Ve spolupráci s internetovým knihkupectvím Kosmas (www.kosmas.cz) jsme pro Vás začali připravovat aktuální přehled nových knih. Řazení je abecední podle nakladatele. Seznam obsahuje základní informace a anotace od nakladatelů. Přetiskujeme bez redakčních úprav.

.....
Filosofie Henri Bergsona
Studie věnované klíčovým tématům Bergsonovy filosofie.
OIKOYMENH, 190 str., 198 Kč.

Platón
Spisy I - V
Souborné vydání Platónových spisů v překladu Františka Novotného v pěti svazcích.
OIKOYMENH, 2742 str., 1980 Kč.

Nina Berberovová
Psáno kurzivou
Autobiografie ruské básničky a spisovatelky: o dětství v předrevolučním Rusku, mládí za revoluce, literárních pokusech a setkání s ruskou básnickou elitou na začátku 20. let 20. stol.
ONE WOMAN PRESS, 760 str., 499 Kč.

Ján Lenčo
Didaktická kronika rodu Hohezoellernů. Vybrané povídky
Krátká próza a vybrané povídky slovenského spisovatele.
ONYX, 166 str., 135 Kč.

Robert Nový
Drahé kameny starověku
ONYX, 148 str., 168 Kč.

Legends o svatém Františkovi z let 1226-1235
Kniha obsahuje nejstarší životopisy sv. Františka.
OTTOBRE 12, 343 str., 295 Kč.

Zdeněk Červinka
Targus / Červinka
OTTOBRE 12, 108 str., 490 Kč.

Karel Chaba
P.F. ART, 48 str., 350 Kč.

Kateřina Bečková
Zmizelá Praha - dodatky I
První svazek dodatků k úspěšnému souboru knih je věnován změnám v historickém jádru města.
PASEKA, 152 str., 229 Kč.

Margriet de Moorová
Kreutzerova sonáta
Současná nizozemská prozaička rozvíjí na malé ploše motivy známé novely L. N. Tolstého a je inspirovaného Janáčkovým smyčcovým kvartetem, aby se od nich v samém závěru odchýlila.
PASEKA, 112 str., 129 Kč.

Ivan Diviš
Poslední básně

Kniha obsahuje básně, které byly nalezeny v autorově pozůstatku a pochází z posledních dvou let jeho života.
PASEKA, 88 str., 99 Kč.

Miloš Hubáček
Boj o středomoří
Zápas o ovládnutí středozemní oblasti mezi Brity a Italy od druhé světové války až po rozhodující bitvu u mysu Matapan.
PASEKA, 312 str., 289 Kč.

V. S. Naipaul
Pout
Próza sjednocená rodným karibským regionem. Historické osudy evropských objevitelů a dobyvatelů, epizody z poválečného vývoje i osobně laděný příběh hledání vlastních kořenů.
PASEKA, 352 str., 289 Kč.

Pavel Preiss
František Antonín Špork a barokní kultura v Čechách
Historická studie o legendární postavě českého baroka, která proslula zejména jako mecenáš významných umělců.
PASEKA, 608 str., 590 Kč.

Jiří Rulř
Přebytečný rok
Básnická sbírka.
PASEKA, 68 str., 69 Kč.

Petr Erben
Po vlastních stopách
PETR KALINA, 142 str., 129 Kč.

Milan Exner
Kantova růže
Tato básnická sbírka je knihou je knihou milostné krize a cesty hledání smyslu v neosobní erotice.
PETROV, 58 str., 80 Kč.

Stanislav Komárek
Mír s mlouky
Další svazek obsahuje 91 statí a črt o nejrůznějších námětech – lidské psychice, přírodě, společnosti, literatuře, cizích zemích.
PETROV, 332 str., 275 Kč.

Přemysl Rut
Náměsíčný průvodce Prahou
Vtipné prozaické a básnické texty uspořádané zrcadlově: každý námět je zpracován dvakrát, epicky i lyricky.
PETROV, 240 str., 230 Kč.

Pavel Řezníček
Natrhně nehtem hlavy jejich
Nová prozaická kniha talenta současné české literatury.
PETROV, 314 str., 279 Kč.

Jiří Veselský
Zpívající biochemie
Nová sbírka veršů vycházející k autorovým 70. narozeninám.
PETROV, 94 str., 110 Kč.

Evelyn Waugh
Sólkapr
Brilantní satira na novinářské praktiky, plná humoru a inteligentní sřizavé ironie z pera anglického prozaika Evelyn Waugh.
PLOT, 208 str., 249 Kč.

(William Camus) Ka-Be-Mub-Be
Vyprávění severoamerických indiánů
Sebrané lidové příběhy představuje jejich autor, sám původem z kmene Irokézů, živým a charakteristickým podáním.
PORTÁL, 144 str., 198 Kč.

Věra Krejčová, Jana Kargerová
Vzdělávací program Začít spolu
Průvodce programem pro první stupeň základní školy.
PORTÁL, 230 str., 249 Kč.

Snowdon Parlette
Tipy, triky a techniky pro trénink mozku
Autor v knize poskytuje typy a techniky, jimiž může zlepšit své logické myšlení i umělecké vidění, rozvíjet typy paměti apod.
PORTÁL, 168 str., 217 Kč.

Gertrud Teusen, Iris Goze-Hänel
Prenatální komunikace
Knička Prenatální komunikace pomáhá nastávajícím maminkám vnímat projevy jejich dítěte a porozumět jim.
PORTÁL, 80 str., 119 Kč.

Václav Vlček
Psychologie pro doteková povolání
Učební pomůcka určená všem, kdož se připravují v rekvalifikačních kurzech orientovaných na doteková povolání.
POZNÁNÍ, 126 str., 138 Kč.

Vlastimil Žert
Geomantie včera a dnes
Autor se zaměřuje na jevy, kdy živá příroda a kulturní a duchovní projevy obyvatelstva mentálně působí na přírodu neživou.
POZNÁNÍ, 109 str., 79 Kč.

Des Dearlove
Bill Gates a byznys
Kniha se snaží poskytnout objektivní pohled na obchodní praxi a myšlení nejbohatšího obchodního magnáta na světě.
PRAGMA, 174 str., 160 Kč.

Inge Dougans, Suzanne Ellis
Reflexologie - zdravé masáže chodidel
Reflexologie, masáž chodidel založená na energetických dráhách přispívá k rovnováze funkcí, může zlepšit zdravotní stav.
PRAGMA, 141 str., 120 Kč.

Raquel Martin, Judi Gerstung
Alternativa estrogenu
Rostlinně progesteronová terapie ženám zajišťuje bezpečnou, přirozenou úlevu od problémů z jejich hormonální deficiencie.
PRAGMA, 248 str., 178 Kč.

Zdeněk Hořínek
O divadelní komedii
Základní dílo o jejich zákonitostech, znacích, historii, žánrech, postavách a situacích, herectví, ironii, parodii a mystifikaci.
PRAŽSKÁ SCÉNA, 264 str., 299 Kč.

František Xaver Bašik
Vyučil jsem se u Kafku
Paměti F. X. Bašika, který se učil jako příručí v obchodě patřícím otci Franze Kafky.
PROSTOR, 352 str., 349 Kč.

Francoise Coblenceová
Dandysmus
Esej francouzské filozofky přináší fundovaný výklad fenoménu dandysmu i zasvěcené portréty jeho hlavních představitelů.
PROSTOR, 388 str., 349 Kč.

Edgar Dutka
U útulku 5
Kniha povídek popisuje očima sedmiletého kluka dva roky strávené v Dětském domově poté, co byla jeho matka zatčena.
PROSTOR, 228 str., 199 Kč.

Vladimír Solovjov
Kritika abstraktních principů
Pokračování solovjevské řady přináší systematickou studii jednoho z nejvlivnějších ruských myslitelů.
REFUGIUM VELEHRAD-ROMA, 506 str., 390 Kč.

Tomáš Špidlík
Bajky o moudrém sově
Bajky – krátké příběhy s douškem moudrosti.
REFUGIUM VELEHRAD-ROMA, 60 str., 185 Kč.

Ervin Hrych
Velká kniha světového humoru
REGIA, 608 str., 399 Kč.

Marc Hillefeld, Linda Wright
Honba na upíra
Napínavá cvičebnice osvěžující a rozšiřující znalosti angličtiny.
RONYS, 144 str., 165 Kč.

Analogon 37
Téma čísla: Obraznost banality
SDRUŽENÍ ANALOGONU, 120 str., 119 Kč.

Alena Nádvorníková
Osmadvacet lehkých prostoročasových básní
Básnická sbírka.
SDRUŽENÍ ANALOGONU, 48 str., 70 Kč.

Jakob Heinz Tauber
Atlantida holičských Židů
Lékař, voják čs. armády, žijící od roku 1968 v Izraeli, zachytil zmizelý svět svého mládí na moravsko-slovenském pomezí.
SEFER, 434 str., 320 Kč.

František Ondráš

Arabsko-český slovník publicistického stylu

Výběr slovní zásoby vznikl na základě lexikální analýzy arabského periodického tisku vycházejícího v 90. letech 20. století.
SET OUT, 178 str., 180 Kč.

František Ondráš

Moderní egyptská próza v 80. a 90. letech dvacátého století
Studie problematiky prózy na konci dvacátého století.
SET OUT, 136 str., 180 Kč.

Peter Áč

Tajný život ryb

Výpravná kniha renomovaného slovenského fotografa - rybáře
Petra Áče uvede do fantastického světa sladkovodních ryb.
SLOVART, 128 str., 299 Kč.

Laura Bullerová

Indiáni

Díky této knize proniknete do některých zvyků, představ a náboženství, jež utvářely svět indiánů.
SLOVART, 96 str., 129 Kč.

Frances Dipper

Průvodce světem oceánů

Průvodce se s vámi ponoří do různorodých vodních světů.
SLOVART, 64 str., 199 Kč.

Miranda MacQuitty

Žraloci

O žralocích a dalších mořských tvorech nahánějících strach.
SLOVART, 96 str., 129 Kč.

Philip Plisson

Moře

Velkoformátová obrazová publikace od slavného fotografa.
SLOVART, 412 str., 1499 Kč.

Dagmar Brožová

Společenské souvislosti trhu práce

Děni na trzích práce, včetně jeho širších společenských souvislostí, teoretické poznání o fungování trhů práce.
SOCIOLOGICKÉ NAKLADATELSTVÍ, 140 str., 155 Kč.

Oldřich Matoušek

Rodina jako instituce a vztahová síť

Rodiny jako instituce, psychologické pojmosloví a metody sloužících k popisu rodiny. Třetí, rozšířené a upravené vydání.
SOCIOLOGICKÉ NAKLADATELSTVÍ, 161 str., 159 Kč.

Marek Mičienka

Příruční slovník občana

Netradičně vymezuje pojmy, jež souvisejí se životem v demokratické společnosti. Hesla vložena v širších souvislostech.
SOCIOLOGICKÉ NAKLADATELSTVÍ, 283 str., 199 Kč.

Kritická příloha Revolver Revue č. 26

SPOLEČNOST PRO REVOLVER REVUE, 133 str., 98 Kč.

Petr Chotěboř

Pražský hrad - podrobný průvodce

Podrobný průvodce detailně seznamuje se stavebními monumenty Hradu a provází je po nádvořích, ulicích i zahradách
SPRÁVA PRAŽSKÉHO HRADU, 180 str., 500 Kč.

Adolf Hitler očima americké tajné služby

Dobový příspěvek ke snaze o pochopení nacismu prostřednictvím psychoanalýzy hlavního představitele hnutí Adolfa Hitlera.
SVOBODA SERVIS, 152 str., 189 Kč.

Terry Pratchett

Kobercové

O Pelichánech posledních touhou po moci a dvou bratřech z kmene Munrungů, kteří se po vyhlazení své vesnice vydali za dobrodružstvím ukončujícím všechna dobrodružství...
TALPRESS, 208 str., 169 Kč.

Patrick Girard

Vládnou nám donchuáni

Historik a novinář P. Girard načrtává originální panorama dějin 20. století viděných prizmatem milostných vášní.
THEMIS, 194 str., 210 Kč.

Jan Drozd

Autoři Slezských písní

Autor posuzuje autorství Slezských písní Petra Bezručů.
TILIA, 64 str., 100 Kč.

Eva Mrhačová, Renáta Ponczová

Zvířata v české a polské frazeologii a idiomatice

Česko-polský a polsko-český slovník.
TILIA, 270 str., 230 Kč.

Otakar Špecinger

Veltrusy - perla dolního Povltaví

Kniha představuje bohatou historii města Veltrusy.
TISKÁRNA LIBERTAS, 128 str., 250 Kč.

Daniela Hodrová

Komedie

Nový román svěbytným způsobem završuje i rozvíjí celé její předchozí prozaické dílo, zejména trilogii Trýznivé město.
TORST, 216 str., 259 Kč.

Sylvie Richterová

Čas věčnost

Nová básnická sbírka významné české prozaičky, básničky a esejistky žijící v Římě.
TORST, 122 str., 139 Kč.

Ladislav Sutnar, Jaromír Funke

Fotografie vidí povrch

Fotoreprint jedinečné publikace z roku 1935 přináší zájemcům o českou fotografii, umění a design jednu z nejdůležitějších knih, vpravdě zakladatelskou publikaci českého designu.
TORST, 60 str., 299 Kč.

Anna Šabatová

Pokus o skoročlověka

Soubor povídek bývalé ženy známého politika a politického vězně 70. let, jsou mimořádně vyzrálou prozaickou prvotinou.
TORST, 200 str., 229 Kč.

Eva Švankmajerová

Dosud nenamalované obrazy

Soubor básnického díla surrealistické malířky, zabývající se též keramikou, plakátem, scénografií, kresleným filmem...
TORST, 262 str., 277 Kč.

Jan Marius Tomeš

Slovo a tvar

Rozsáhlý soubor studií, esejů, předmluv, doslovů a jiných textů významného českého básníka, překladatele a historika umění.
TORST, 728 str., 499 Kč.

Philip José Farmer

Magický labyrint

Další pokračování napínavé sagy o Světě Řeky.
TRITON, 496 str., 239 Kč.

Edgar Knobloch

Smrt Tamerlánova

Historický román z 15. století.
TRITON, 224 str., 229 Kč.

Otakar J. Mika

Současný terorismus

Informace o terorismu, fenoménu současné doby.
TRITON, 98 str., 99 Kč.

Pavel Koblasa, Daniel Kovář

Panská sídla jižních Čech

Ucelený přehled panských sídel v jižních Čechách, včetně nejzákladnějších údajů o jejich historii, podobě a umístění.
VEDUTA, 216 str., 239 Kč.

František Benhart

Všichni jsme naši

Výbor z nevážných textů, převážně aforismů, literárního kritika a překladatele ze slovinštiny.
VĚTRNÉ MLÝNY, 88 str., 119 Kč.

David Drábek

Hořící žirafy. Jana z parku. Kosmická snídaně aneb Nebfenský. Švédský stůl.

Divadelní hry uměleckého šéfa Studia Hořící žirafy.
VĚTRNÉ MLÝNY, 400 str., 295 Kč.

Keith Evans

Válka bez konce aneb Krátký smutný příběh o dlouhé válce proti drogám
Tuto válku K. E. označuje za nejdelší válku novodobé historie.
VOLVOX GLOBATOR, 112 str., 99 Kč.

Christoph Hein

Willenbrock

Vše co vyšlo

od 21. 6. do 27. 8. 2003

Ve spolupráci s internetovým knihkupectvím Kosmas (www.kosmas.cz) jsme pro Vás začali připravovat aktuální přehled nových knih. Řazení je abecední podle nakladatele. Seznam obsahuje základní informace a anotace od nakladatelů. Přetiskujeme bez redakčních úprav.

.....
V románu z Berlína pozdních 90. let 20. století autor s až chirurgickou přesností vypráví o katastrofách, které jsou jen chatrně skryty pod povlakem naší hladce fungující existence.
VOLVOX GLOBATOR, 224 str., 299 Kč.

Michal Kubal, František Šulc, Barbora Šámalová
Válka o Irák
Publikace tří českých novinářů, přímých aktérů války v Iráku.
VOLVOX GLOBATOR, 456 str., 299 Kč.

Walter van Rossum
Simone de Beauvoir a Jean-Paul Sartre
Vztahu dvou jedinců francouzské kulturní scény 20. století.
VOLVOX GLOBATOR, 96 str., 159 Kč.

Desirée Witkowskí
Paleta vášní v americké kuchyni
Kuchařská kniha předpisů zcela v americkém stylu je určena čtenářům zajímajícím se o netradiční receptury i těm, kteří touží alespoň občas pozměnit zaběhnuté stereotypy životost-právy.
VOLVOX GLOBATOR, 424 str., 399 Kč.

Lynn Zimmerová, John P. Morgan
Marihuana - mýty a fakta
Populární formou podaný vědecký přehled ukazuje, že užívání marihuany bezpochyby může být škodlivé – ale zdaleka ne tolik, jak škodlivé jsou falešné mýty, které ji obklopují.
VOLVOX GLOBATOR, 244 str., 199 Kč.

Mašurkovské podzemné č. 26
Šestadvacáté číslo kulturního občasnku.
VYD. MAŠURKOVSKÉ PODZEMNÉ, 126 str., 110 Kč.

Jarmila Bednaříková
Stěhování národů
Historická práce sleduje dramatické období evropských dějin na rozhraní starověku a novověku.
VYŠEHRA, 414 str., 368 Kč.

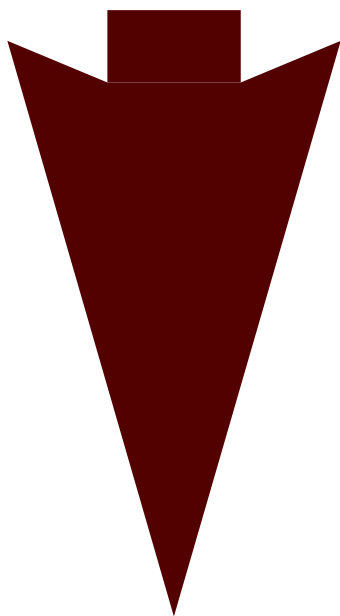
Otakar Odložilík
Deníky z let 1924-1948 I., II.
VÝZKUMNÉ CENTRUM PRO DĚJINY VĚDY, 1420 str., 590 Kč.

Miloň Čepelka
Mandel sonetů
Básnická sbírka.
ZVLÁŠTNÍ VYDÁNÍ, 24 str., 60 Kč.

Luach na rok 5764 (2003/2004)
ŽIDOVSKÁ OBEC PRAHA, 112 str., 100 Kč.

Ze vtipných emailů

(Anonymní autoři)

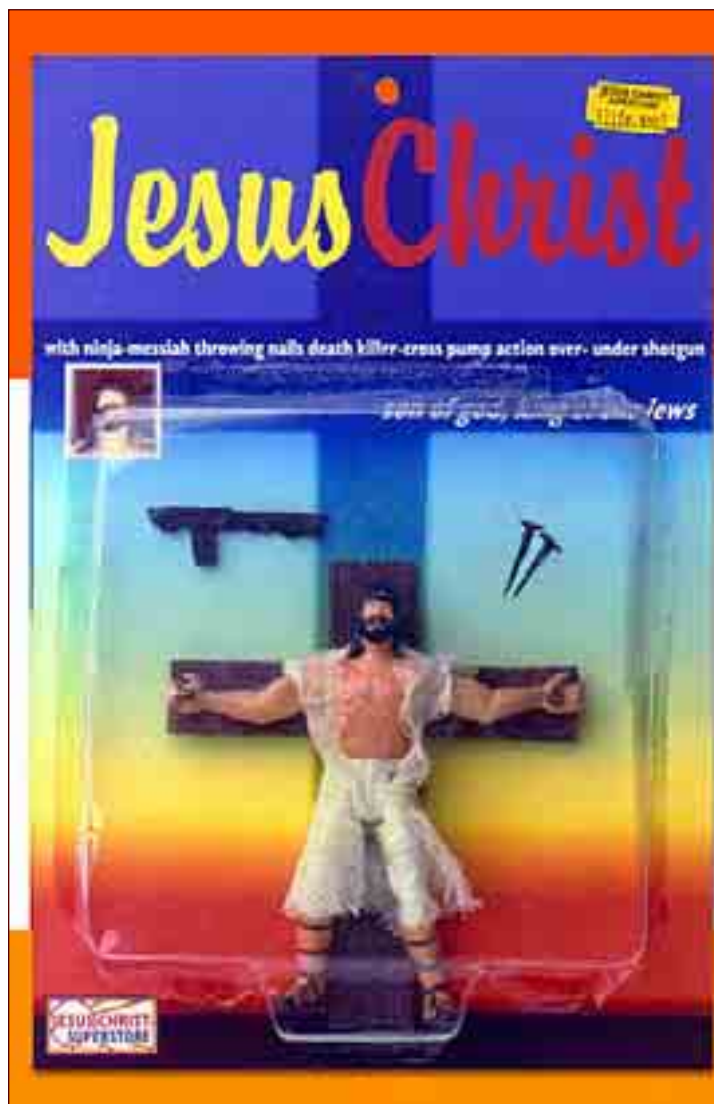
!!! Nový virus !!!

Objevil se nový virus známý pod jménem „práce“. Když dostaneš „práci“ od některého z kolegů, nadřízených, anebo emailem, v žádném případě se jí nedotýkej.

Tento virus úplně zničí tvůj soukromý život. Když se dostaneš do styku s virem, okamžitě si seber kabát, oslov dva kamarády a hned vypadněte do nejbližší hospody ničit virus. Objednejte tři nápoje, zopakujte to čtyřikrát a následně můžeš zjistit, že „práce“ je z tvého mozku úplně vymazána.

Neváhej, okamžitě pošli toto upozornění minimálně pěti přátelům.

Když zjistíš, že nemáš ani pět přátel, tak už jsi byl virem infikován a „práce“ řídí celý tvůj život!!!

Chvilé s reklamou

Už jako dítě jsem se rád motal v kuchyni.

A nemotal jsem se sám.

Motala se máma, motal se i táta.

A když jsem se pak v patnácti rozhodoval co dál,

GAMBRINUS pro mě byla jasná volba.....

Okurková
sezónaUčitelky
na
JadranuSlaňovat ze čtvrtého
patra pro víno nelze
v podnapilém stavu

TEPLÁ (Karlovarsko) 21. srpna – Neodolatelná chuť na víno málem stála život jednačtyřicetiletou ženu z Teplé na Karlovarsku. Zřítíla se z několikametrové výšky, když slaňovala z okna svého bytu pro lahvinku, kterou si chladila ve sklepě.

Žena popíjela ve svém bytě, ale v podvečer jí pití došlo. Vypravila se proto do sklepa, kde měla další víno. Jenže sousedi už zamkli hlavní domovní dveře a zízlivá dáma nemohla najít klíč, aby se dostala k venkovnímu vchodu do sklípku. „Ze svého bytu ve čtvrtém patře spustila lano s tím, že se tak dostane do sklepa k lahvi kýženého vína. Pro svou podnapilost se ale neudržela a spadla,“ popisuje příhodu karlovarská policejní mluvčí.

Pád zaslechli sousedi a zavolali lékaře z nedaleké Toužimi. Rychlá záchranná služba nešťastnou dámu pak převezla do Fakultní nemocnice v Plzni. Rozsah zranění zatím není známý. V krvi svérázné hořezkyně bylo zjištěno 1,2 promile alkoholu.

První sloh, který čeká děti v září ve škole, má předem jasné téma: Co jsem dělal o prázdninách. Nuže, vraťme se i my do škamen a povězme si něco o tom, co dělají v létě novináři.

Jak jsme si vysvětlili minulou hodinu, novinář je člověk, který cosi zapisuje na papír, nahrává na mikrofon, případně na kameru, a jiní lidé (čili inzerenti) jej za to platí, protože se domnívají, že ještě jiní lidé (nazývaní čtenáři, diváci nebo hezky odborně publikum) jsou rádi, když se jim ty papíry dostanou ráno na stůl nebo to elektromagnetické vlnění do přijímačů.

Novináře nikdy doopravdy nezajímá, pro koho vlastně píšou. Výzkumy publika zahazují, protože jsou v nich čísla a tabulky. Před inzerenty pak tvrdí, že se zaměřují na vzdělanou vyšší střední vrstvu takzvaných „decision makers“, zatímco mezi sebou se navzájem ujišťují, že pro tu nevděčnou veřejnost, která si je ráno na stánku koupí za devět korun, se přece nevyplatí ověřovat informaci ještě z druhého, nedej bože dokonce třetího zdroje.

V létě se proto novináři dostávají do nelehké situace. Nemají představu, jak jejich publikum tráví úmorná vedra, takže jsou odkázáni na své dohady. Co dělá v červenci náš typický sádelnatý čtenář? Válí se u rybníka. A co by si u toho rybníka rád přečetl? Něco nenáročného.

Okurky
bez pašíků

Nu, a takto vzniká okurková sezóna. I když by celé publikum rádo dostávalo informačně hodnotné zprávy jako vždycky (jen by stačilo, kdyby jich bylo míň), je donuceno číst o domácích zvířatech, belgických krá-

lovských rodinách, kuriózních úrazech při práci v dílně, o kruzích v obilí a sinicích v rybnících. I kdyby se u těch rybníků žádný tlouštík nepovaloval, okurková sezóna zkrátka bude.

Okurková sezóna je přírodní úkaz. Na rozdíl od záplav ale nezanechává větší škody a dá se dobře předvídat. Za první republiky byly symbolem letních zpráv učitelky, které při rekreaci na jadrane pokousal žralok. Zprávy měly vždy podobnou kostru:

Učitelku pokousal žralok. Proč na ni zaútočil? Proč žraloci útočí na lidi? Jsou opravdu nebezpeční? Žijí opravdu na Jadranu? Kolik žraloků a pokousaných lidí je v Austrálii? To vše s fotografií nějaké parybí obludy chycené vloni na Zélandu.

A takhle to funguje dnes:

Pašáci bez okurek

Okurková sezóna se u nás za ta léta zabydlela. Celý mediální kolotoč ji bere jako даност. Do redakcí v houfech míří pěstitelé neobvykle velkých dýní nebo mrkví zajímavých tvarů (ti druzí zahrádkáři se ale lépe uplatňují v časopisech, které v trafikách nesmějí být vystavovány v dosahu dětí). Agentury vyhledávají nejmenší, nejdražší nebo třeba nejvzteklejší zvířátka a rockové zpěvačky. Novináři to všechno sunou lidem a ti svorně nadávají na okurkovou sezónu.

Ale ruku na srdce, milé děti. Když si prohlédnete aspoň malou část letošní úrody, vystavenou v přiložených rámečcích, není ono to vlastně takové hezké a milé? Přiznejte si, že kdyby ta okurková sezóna nebyla, že by se vám po ní stýskalo.

Miroslav Cingl

Okurková sezóna je
přírodní úkaz. Na
rozdíl od záplav ale
nezanechává větší
škody a dá se dobře
předvídat.

Hořící svíce na suché louce ženou denně úředníky na psí hřbitov

AŠ (Chebsko) 21. srpna – Hasičům a radnicím, které mají v posledních týdnech plné ruce práce s lesními požáry, mohou v na troud vyschlé přírodě zavařit nejen kuřáci. Například v Aši na Chebsku se snaží už několik dnů zoufalí úředníci radnice přivést k rozumu neznámého milovníka psů, který chodí denodenně oplakávat svého miláčka k jeho hrobečku na místním psím hřbitově. Uprostřed suché louky nedaleko lesa vytrvale každý den zapálí svíčku.

Stejně vytrvale míří každý den na hřbitůvek na okraji města některý z úředníků, aby svíci uhasil. „Přestože svíčku vždycky i odneseme, další den tam hoří nová,“ řekl dnes novinářům mluvčí radnice Milan Vrbata. „Louka je neposečená. Stačí, aby na hořící svíčku spadl jeden list, a za chvíli tam hoří všechno,“ dodal ašský starosta Dalibor Blažek.

Radnici by se ulevilo, kdyby neznámý pejskař vzpomínal na svého čtyřnohého přítele jiným způsobem. „Nebo aby aspoň počkal, až začne pršet,“ přeje si mluvčí. Nejlepší by ale bylo, kdyby se svíčky na hřbitůvku s 12 rovy pejsků svíčky vůbec neobjevovaly. Přinejmenším by to úředníkům radnice ušetřilo každodenní několikakilometrovou pouť.

Když se našte SLEPICE (policejní zpráva)

Dne 20.08. 2003 ve 12.02 hodin zprvu za špatný žert pokládali strážníci oznámení na linku 156 o zatoulané slepici, která na čerpací stanici Shell ul. Pod Lajsníkem ohrožuje návštěvníky čerpací stanice. Na místě si ale strážníci ověřili, že je to pravda. Proto útočící zastupkyni zvířecí říše odchytili a převezli do městského útulku.

K čemu

J e zvykem ve většině globalizovaných firem, že pracovníci jednou za čas odevzdávají takzvaná appraisals neboli hodnocení, v nichž popisují, jak úspěšně vykonávají svou práci, v čem vidí svůj přínos pro podnik či společnost, kde nacházejí jaké rezervy a jak hodlají do budoucna dále zvyšovat a zkvalitňovat své výkony. Dobrá Adresa se nachází na médiu nejzglobalizovanějším, a proto se domnívám, že by neměla v tomto ohledu zůstat pozadu. Rozhodl jsem se, že půjdu kupředu a příkladem a nabídnu krátká appraisals svých hlavních aktivit, aby každý mohl posoudit, komu k čemu pro koho co a s kým čím jsem.

Fejetonista

Dobré

Adresy

Domnívám se, že pozici autora mírně humorných a místy postmoderně, až expe-

Honzy Hanzla

Sex!

Vraždy!

Plyšáci!

Podobrazník...

rimentálně laděných fejetonů na poslední stránku tohoto časopisu odpovídám po všech stránkách, neboť patří k mým osobním vlastnostem, že jsem mírně humorný a postmoderně, až experimentálně založený. Svou činností výrazně přispívám, jak jsem zjistil anonymním průzkumem mezi svými nejlepšími přáteli, k dobrému jménu Dobré Adresy, a tedy i k celkové společensko-kulturní reflexi, jíž je naší zemi tolik zapotřebí. Do budoucna se vynasnažím pokračovat v nastoupené vzestupné linii a zvyšovat uměleckou hodnotu svých podobrazníků směrem vzhůru při současném zachování jejich srozumitelnosti širokému spektru čtenářů, ke kterým by v žádném případě nemělo docházet za cenu poplatné simplifikace. Na odstranění časových skluzů při odevzdávání svých příspěvků hodlám co nejusilovněji pracovat, a to tak, že se zavazuji v následujících dvou letech odevzdat před uzávěrkou až 75 % příspěvků. Během dalších pěti let pak budu usilovat o dosažení a překonání hranice 100 %.

jsem?

☞ Překladatel

Práci překladatele se snažím vykonávat nanejvýš odpovědně, neboť si jsem vědom významné úlohy překladu v mezilidské a mezikulturní komunikaci. Řídím se nejmodernějšími překladatelskými teoriemi a zásadami, tak jak je v 60. letech nastínili Levý, Popovič a další, vždy usiluji o maximálně přesné a výstižné převezení smyslu originálu při zachování jazykové čistoty a respektování domácích norem a konvencí v překladu. Z několika drobných překladatelských posunů, jichž jsem se v poslední době dopustil (za všechny jmenujme třeba ne zcela přesný převod „the Prime Minister of the UK“ jako „první ministr Univerzity Karlovy“) se snažím vyvodit poučení, která by spolu se zvyšováním mé jazykové kompetence měla zabránit dalším posunům do budoucnosti. Jako překladatel bych chtěl i nadále přibližovat anglofonní a frankofonní kulturu našim občanům, a přispívat tak k většímu porozumění mezi národy.

☞ Ekonom

I v této oblasti považuji svou práci za užitečnou a prospěšnou. Jako mladá dynamická osobnost dokáži na rozdíl od kolegů starších a statičtějších neustále sršet novými nápady, vidět problémy v jejich komplexnosti a souvislostech a navrhopvat díky svým mladým dynamickým pohledům originální řešení. Má práce přispívá ke zvyšování tržního podílu i zisku naší firmy a také ke zvyšování hrubého domácího produktu České republiky, což ze mě činí i platného občana své milované vlasti.

☞ Literární kritik

Přestože práci literárního kritika vykonávám spíše sporadicky a ve svém volném čase (na rozdíl od ostatních aktivit), vykonávám ji podle svého nejlepšího vědomí a svědomí. Bez snahy zalíbit se komukoliv (autorovi, očekávání kritické obce nebo soudobým literárně-estetickým normám) usiluji o co nejpřesnější pojmenování věcí, te-

dy o posunutí hranic našeho poznání dále a o dosažení pravdy, což se mi již několikrát málem podařilo. Snažím se rovněž rozvíjet nové literárně-kritické formy, jež by učinily recenze čitelnými (naposledy například velmi úspěšná recenze ve formě divadelní hry, do budoucna připravuji recenzi ve formě periodické tabulky prvků), aniž by tím hloubka sdělovaného obsahu výrazněji utrpěla. Drobné mezery v literární historii si neustále doplňuji, a to četbou.

☞ Utěrač nádobí

Podle mého názoru vykonávám utírání nádobí s maximálním nasazením a vysokou produktivitou. Pravidelně dosahuji stoprocentní hodnoty koeficientu návratnosti použitého nádobí a jsem nositelem řádu „5 let bez rozbitého talíře“. Do budoucna hodlám především zlepšit svůj výkon v segmentu skleniček a nadále zlepšovat své rychlostní i kvalitativní ukazatele, aby nádobí dlouho vydrželo a zůstalo zářivě čisté.

S nůšema po horách...

(zápisky ze zájezdu
do českých vesnic
v Rumunsku)

Češi, kteří už dvě stě let žijí v rumunském Banátu, jsou pro nás něco jako živý skanzen. Každé jaro je tu před příjezdem turistů zapnou a oni začnou fungovat. Uvidíte je, jak melou pšenici, oves a kukuřici, jak pečou domácí chleba a pijou domácí pálenku, jak chodí s kravami a koňmi pro seno. Budou si s vámi o svém těžkém životě povídat. Staré babičky capkají po vsi v oblečení, které vám připadá jako z předminulého století. Všichni se usmívají a nechávají se vyfotit, i když skuhrají na to, že jsou jen v pracovním. Automaticky z vás vypadne slib, že jim ten obrázek příště přivezete.

Češi, kteří už dvě stě let žijí v rumunském Banátu, skanzen nejsou. Fungují i přes zimu, kdy tu žádní turisti nejsou. V létě pracují od slunka do slunka a ještě stihnou zvládat české výletníky. Těch sem jezdí každý rok víc. Zaplaťpámbůh jsou to pořád ještě spíš dobrodruzi než kempaři, a tak to

tu pořád ještě nestihli změnit tolik, aby nebylo na co koukat.

Stopy, fakta, svědectví

Než jsem se rozhodl vyjet do Banátu (v člověku na stará kolena vybublá dobrodružná krev a on se chce po prázdninách před známými chlubit, že se nebál chodit po Rumunsku), tedy než jsem se rozhodl vyjet do Banátu, dozvěděl jsem se o něm spoustu věcí. Někdy ve dvacátých letech devatenáctého století, Napoleona si tehdy ještě každý pamatoval osobně a Metternich byl mladý a plný nápadů, tedy někdy ve dvacátých letech devatenáctého století přišli sem, na jih dnešního Rumunska Češi, bránit to tu před Turky. Turkové tehdy ještě do EU patřit nijak zvlášť nechtěli, no-

Češi, kteří už dvě stě let žijí v rumunském Banátu, skanzen nejsou. Fungují i přes zimu, kdy tu žádní turisti nejsou. V létě pracují od slunka do slunka a ještě stihnou zvládat české výletníky. Těch sem jezdí každý rok víc.

Netuším, kolikrát se přes ní nějakcí ti janičáři pokusili projít,
ale místní každopádně vyprávějí historky o pokladech, které
jsou kolem vesnic před mohamedány zakopány.

Vyprávějí je tak přesvědčivě, že se
vám chce příště přijet
s minohledačkou.

sili zahnuté šavle a brousili kůly ořezávkami, aby na ně pak mohli nabodávat lidi. Češi přišli v několika vlnách z různých koutů země, a vysoko v horách, protože se báli dunajských povodní, založili osm vesnic. Z těch se dnes žije v šesti, v Šumici, Eibenthalu, Bígru, Rovensku, Gerníku a Svaté Heleně.

Vesnice, i když jsou od sebe třeba dvacet kilometrů, byly založeny tak, aby bylo z polí v jedné vidět na pole druhé. To kvůli těm Turkům, vznikla tak malá horská obranná linie. Netuším, kolikrát se přes ní nějaký ti janičáři pokusili projít, ale místní každopádně vyprávějí historky o pokladech, které jsou kolem vesnic před mohamedány zakopány. Vyprávějí je tak přesvědčivě, že se vám chce příště přijet s minohledačkou.

Dneska už se tu jako před dvě stě lety nežije. Televizi má skoro každá domácnost a viděl jsem dokonce sekat louku motorovou sekačkou. Ale jinak tu pořád ještě vypadá všechno tak, abyste si mohli připadat mile folklórně. Místní se s vámi nahlas zdraví, chodí v ručně dělané obuvi z pneumatik a jen mírně nad místní cenou vám rádi prodají med a sýr. Výtečný med a výtečný sýr.

Jsou lidé z Čech a Moravy, kterým se tu zalíbilo tak, že se rozhodli přesídlit sem natrvalo. Nedivím se jim. Víc je bohužel místních, kteří se rozhodli přesídlit do Čech a na Moravu. Mladí k nám odsud odcházejí za prací a lehčím životem. Taký se jim nedivím, i když většinou si je odsud velké firmy odvázejí jen jako lepší nádeníky. Vesnice mají dnes polovinu obyvatel z roku 1990.

Jestli tu něco opravdu přečkalo dvě stě let, je to jazyk. Všem zdejším je skvěle rozumět a i oni rozumí bez problémů. Jsou vyvíjení už i k tomu, aby věděli, co se v dnešní češtině říká jinak, a tak se dovedou opravit, když na vás vyhrknou něco rumunsky nebo místně. Přesto je fajn zaslechnout občas slovo jako „nýčko“. Česky se tu mluví

Od této chvíle
nebudete při placení
čehokoliv s to
sejmout imbecilní
úsměv Američana,
který přijel do
Golčova Jeníkova
a zjistil, že si za svůj
podprůměrný
kalifornský plat
může koupit
náměstí.

doma i v kostele. Snad jenom do Šumice do-
jíždí rumunský farář, vede bohoslužbu ru-
munsky a místní mu odpovídají česky. Je to
už tak zavedeno.

Reportáž ve druhé osobě

Jet na dovolenou v autobusu znamená při-
padat si jako na safari. Projíždíte cizí kraji-
nou, kolem si volně chodí domorodci a vám
připadá mírně zvláštní, že je nezavřeli do
klecí. Maně se vám chce otevřít okna auto-
busu, přilákat ty tvory máváním a nakrmit
je z ruky. Jejich stádečka v ulicích měst vy-
bízí k tomu, aby našinec vytáhl pušku
a pokusil se nějaký výstavní kus složit. Je
zvláštní, že neprojevují ani trochu plachos-
ti. Jako by už byli na autobusy zvyklí.

Do Rumunska se jede přes Slovensko
a přes Maďarsko. Maďarsko je hlavolam.

Všude jinde se jde z billboardů a nápisů na
obchodech naučit aspoň něco z jazyka ze-
mě, kterou projíždíte. V Maďarsku ne. Je-
diné srozumitelné maďarské slovo je Co-
ca-Cola.

Hned na rumunských hranicích vymě-
níte svá tvrdá eura za měkká lei. Do jedno-
ho eura se těchhle lei vejde šestatřicet tisíc.
Tisíc lei je tedy plus mínus jedna česká ko-
runa. S peněženkami plnými bankovek tan-
číte po hraničním parkovišti, protože se
z vás v okamžiku stali milionáři. Od této
chvíle nebudete při placení čehokoliv s to
sejmout imbecilní úsměv Američana, který
přijel do Golčova Jeníkova a zjistil, že si za
svůj podprůměrný kalifornský plat může
koupit náměstí.

Když konečně dojedete do Banátu, na-
sadíte si dvacetikilový batoh a do konce
cesty už ho nesundáte. Nejhorší je to první
den. Zjistíte, že hory jsou občas do kopce.
Kopec nahoru je to nejpříšernější, co vás
může s dvacetikilovým batohem potkat.

Někteří tvrdí, že nejpříšernější je kopec dolů. Když se silou vůle dodrápete na první pahorek, zbuchnete do trávy, vyžahnete všechny své zásoby tekutin a nadáváte si, že máte zapotřebí takhle se zrušit na dovolené. Další dny už jdete jako soumar. Všechno, co vypijete, vám do deseti minut skape z čela. Do kopce se nejlíp chodí osaměle, bez kohokoliv vpředu i vzadu. Můžete sprostě klít, když to za zatáčkou nekončí. Dlouhé strmé svahy mají tu výhodu, že jakákoliv jiná cesta vám po nich připadá jako letecká ranvej. Postupně se z vás rodí šerpa. Jste zarostlý, špinavý, hnědý jako Rumun, máte boláky na patách, běháte po takových kopcích, že byste je normálně nevyšli ani na třikrát, žíly vám běhají po nohou a po rukou, koupete se v potocích, štěkáte na ovčácké psy, jíte ostružiny po hrstech a cítíte se unést svět. Děti města, které se doma štítí i berušek a koním zapřaženým v kočárech se vyhýbají na deset kroků, tu zachraňují kobyly z nebezpeč-

ných kamenů, nechávají si je vrnět v přivřeně pěsti a krávy a koně objímají, hladí po čumáku a fotí jim portréty co nejvíc zblízka. Vy hltáte kozí sýr, který byste jindy nevzali do pusy, protože přeci nejíte tvaroh, možná k němu dostanete i domácí chleba, a každopádně do sebe lámete lampy pálenky, ze kterých byste doma skončili s nohama nahoře. Občas si bezdůvodně leháte do trávy a luštíte mraky nebo hvězdy, přičemž víte, že není nic hezčího a nic smutnějšího.

Zůstane to ve vás a když přijedete domů, zdravíte ještě dva dny každého na potkání, křeníte se na lidi a mluvíte nahlas, než vás zase zaklejou otrávené obličejky kolem a vy se proměníte v jeden z nich. Něco si ale budete pamatovat a víte, že to je na knížku, jenže napíšete jenom tři stránky a budete doufat, že si je někdo rozbalí jako stan, spacák, hasičskou plachtu nebo plánek na šlapací letadlo. Tak.

Něco si ale budete pamatovat a víte, že to je na knížku, jenže napíšete jenom tři stránky a budete doufat, že si je někdo rozbalí jako stan, spacák, hasičskou plachtu nebo plánek na šlapací letadlo. Tak.

Banátské hory se na
začátku srpna dají
přejmenovat na
ostružinové. Kolem
cest je v podstatě
černo. Nikdy bych
nevěřil, že ostružiny
můžou mít tolik chutí.
Od nedozrálých
kyselých bonpar přes
obrovské, sladké černé
lucerny až po přezrálé,
trochu už naschlé
drahokamy
s dekadentní
alkoholovou vůní.
Kolem vesnic je taky
spousta minišvestek,
maxišvestek, slív, trnek,
normálních švestek,
blum a špendlíků
v různém stádiu
zralosti. Banát je
vitamínová bomba.

Ostružiny

Banátské hory se na začátku srpna dají přejmenovat na ostružinové. Kolem cest je v podstatě černo. Nikdy bych nevěřil, že ostružiny můžou mít tolik chutí. Od nedozrálých kyselých bonpar přes obrovské, sladké černé lucerny až po přezrálé, trochu už naschlé drahokamy s dekadentní alkoholovou vůní. Kolem vesnic je taky spousta minišvestek, maxišvestek, slív, trnek, normálních švestek, blum a špendlíků v různém stádiu zralosti. Banát je vitamínová bomba.

Lidi kolem

Nejdřív to bude o Rumunech. Místní Češi si stěžují, že je Rumuni utlačují. Která menšina si kde nestěžuje. O Rumunech se říká, že jsou líní. To je mi sympatické, jsem líný stejně. Říká se taky, že kradou. Nikomu z nás se nic neztratilo, ale dávali jsme si pozor.

Němec, když přijede do Čech, vidí bordel. Čech, když přijede do Rumunska, vidí taky bordel. Možná existuje země, kde vidí bordel i Rumun. V Rumunsku jsou podél cest odpadky a v kempech neskutečně špinavé sociální zařízení. Je to tak špinavé sociální zařízení, že si na hajzl dojdete radši o půl kilometru dál do lesa.

Rumuni jezdí v Daciích. Nikde neuvidíte tolik druhů Dacií jako v Rumunsku. Dacia musí být vzhledem k rumunským cestám velmi odolné auto.

Celkově nedám na Rumuny dopustit. Naši řidiči sice na hranicích automaticky dali celníkům dvě plechovky Staroprámenu, aby nás pustili bez problémů, ale Rumuni v horských vsích byli stejně fajn jako Češi.

Paní v zapadlé vesničce, která viděla zastup třiceti uhrátých Čechů, zaběhla do domu a podarovala nás mísou jablek. Řidič autobusu, původně našťvaný, že nás musí vozit někam mimo plán, roztál za krabičku cigaret tak, že nám nad propastí předvedl vy-

sokou autobusovou akrobacii. Desetiletý kluk s námi šel kilometrovou štreku přes celou ves, aby nám ukázal, kde je pitná voda. Když jsme mu za to chtěli dát aspoň Orbitky, odmítl, a když jsme naléhali, dal je svému tlustému kamarádovi, který na rozdíl od něj neuměl anglicky. Paní na tržišti mi dala rajče zadarmo. Babička z hor za námi sama od sebe seběhla strmý kopec, aby nám rukama nohama vysvětlila cestu, kterou jsme nemohli najít. Jsem zvědav, jestli bych já udělal něco takového pro zazobaného cizince, který přijel do Čech.

Teď je konečně načase se přiznat. Jel jsem do Rumunska s cestovkou. Brněnská CK Kudrna to tu má obšancované tak, že se místní diví, když někdo přijede a není od Kudrny. Cestovka má svoje výhody i nevýhody. Nevýhoda je, že si nepřipadáte zas až tak dobrodružně. Výhoda je, že poznáte spoustu lidí, kteří jsou sympatičtější než vy a přesto se s vámi budou bavit. Mezi lidmi, které můžete potkat na zájezdu v Rumunsku, patří třeba:

a) Průvodci. Průvodci jsou mladí, usměvaví, šikovní a ošlehaní muži, kteří prošli víc hor než vy jste viděli v televizi. Okamžitě se do nich zamilují všechny dívky na zájezdu, což vás přivede ke stavům hluboké melancholie.

b) Zkušení manželé. Také zkušení manželé už toho prozájezdovali hodně. Chodí pravidelným a vytrvalým krokem a jsou zdrojem užitečných rad pro všechny, kdo nevědí, že do pohorek patří dvoje ponožky.

c) Slováci. Všichni Slováci v sobě mají něco, co Češi ne. Nedá se to nazvat, ale každopádně je to vidět od prvního slova. Na rozdíl od všech ostatních dostanou pozvání do místní pánice nebo na projížďku na koních. Samozřejmě se to ze sebe snažíte vykřesat taky, protože jim závidíte, ale je to na nic. Co mají v sobě Češi a Slováci ne se mi zatím zjistit nepovedlo.

d) Parta ze Sedlčan. Zdravé jádro. Různobarevný slepenec známých, kteří se dokázali shodnout na termínu dovolené, což

je při tolika lidech slušný výkon. Pomocí tykadel ve formě jednotlivců se infiltrují do všech ostatních skupin a velmi záhy poseznamují celý zájezd dohromady.

e) Stepní vlci. Osamělí mladí muži, kteří vyjeli co nejdál od domova, aby si pročistili hlavu. Mají slušně drahý fotoaparát, se kterým fotí radši věci než lidi.

f) Páry. Roztomilá součást zájezdu. Vystačí si spolu, ale nebrání se ani tomu, abyste s nimi prochodili celý den coby křeni. Potkat lze různé druhy párů, včetně vznikajících, zanikajících, čerstvě nadšených nebo těsně předsvatebních.

g) Dvojice dívek. Kamarádky, které mají doma pecivály, a tak se dohodly, že pojedou spolu. Dohromady se neustále chechtají, čímž dovedou nakazit až sedm metrů čtverečních turistů kolem. Při večerních ohnících tiše zpívají lidové písně a v očích se jim odrážejí plameny, což je velmi romantické.

h) Redaktor Dobré adresy. Vyskytuje se takřka na každém zájezdu. Neustále si dělá

nepoužitelné poznámky a fotí nepoužitelné fotky. Posléze obesílá ostatní, aby si aspoň někdo přečetl jeho reportáž v alternativním nevýdělečném plátku.

Každý musí nějakou tu práci mít

Každé lidské počínání je odněkud viděno nelogické. Starší obyvatelé českých vesnic v Banátu nedovedou pochopit, že by mohl někdo lítat po horách s těžkým batohem dobrovolně a ještě o dovolené. „My tu máme práci těžkou,“ říkají, „děláme na polích. A vy máte zase tu svoji, taky těžkou. Běháte s těma nůšema po horách.“ Inu tak. A běhali bysme ještě.

Štefan Švec

a) Průvodci.

Průvodci jsou mladí, usměvaví, šikovní a ošlehaní muži, kteří prošli víc hor než vy jste viděli v televizi.

Okamžitě se do nich zamilují všechny dívky na zájezdu, což vás přivede ke stavům hluboké melancholie.

V příštím čísle (vychází 1. října 2003)

najdete:

Fotky Ireny Prázové

Vtipy z Dikobrazu

Další veselé emaily

Vysvětlení k

Na shledanou příště!
Ne za pomeňte!